

1.
1.
2.
3.
4.
5.
6.

1729.

1. Vekhardingus, Georgius: Specimen manuum dachiacis
ad vitam longam, quod tradit regulas generales
circa superfluum excretionem hominibus
observandas. Halle.
2. Vekhardingus, Georgius: Specimen manuum dachiacis
ad vitam longam, quod tradit regulas generales
circa medicum et medicamentum hominibus
observandas.
3. Vekhardingus, Georgius: De obsessione ea sunt que
Spuria . . . . .
4. Waghel, Joh. Benjamin: De definitione Dei Wolffian.
na . . . . .
5. Waghel, Joh. Frid: De aquila Sacri Imperii
Romano-Germanici bicipite
6. Waghel, Joh. Frid: Quod polygamia sit jure
naturalis contraria.

1724.

7. Librand, Tractatus Hucusque de juribus consultis circa
decisionem casuum, in materia successione et
interdatis, versantibus.

8. Librand, Tractatus Hucusque: Jurium singularium dea deca
des Decae.

9. Westphal, Im. Tit. 7. Distincte practica ratione
in jure privato Romano-Germánico.

1725

1. Librand, Tractatus Hucusque: Programm, quo ad solennia
Doctoralia Georgii Wilhelmi Veltusdingi invitat.

2ª Librand, Tract. Hucusque: De necessaria vulnerum
inspectione in crimine homicidii commisso. 2 Bunde
1725-1726.

1726

1. Becker, Johann Hermann: Habita disceptatio quicquid
corporis humani in stando et sedendo

2. Buschardus, Christophorus Martini, fac. med. decanus: De experientia
rationali. Programm, quo ad solennia Doctoralia Petri
Christ. Burgmanni invitat.

1726

3. Buscherus, Christophorus Martinus fac. med. Decanus
Vescoribus septentrionalium. Pruzemae, quo ad solam
niam Doctoratus Jacobi Valentini Maehleri iuritat.
  4. Buscherus, Chr. Steph. Mart.: De demonstrandi ratione
in arte medica
  5. Buscherus, Christ. Martinus: De medendi ratione
per proseridia Diacretica
  6. van Haven, Janus: De harmonia inter animam
et corpus.
  7. Mantzel, Im. Joh. Frid.: De universitate privatorum
  8. Petersenius, Joh. Christianus: De poestate usuraria.
  9. Westphalius, Ernestus Trachianus: Specimen positionum
Juris Romani dissonantis a jure Germanico con-
muni et Mecklenburgico
- 1727.
1. Petersen, Joh. Christianus: De omissione nociva.

1729.

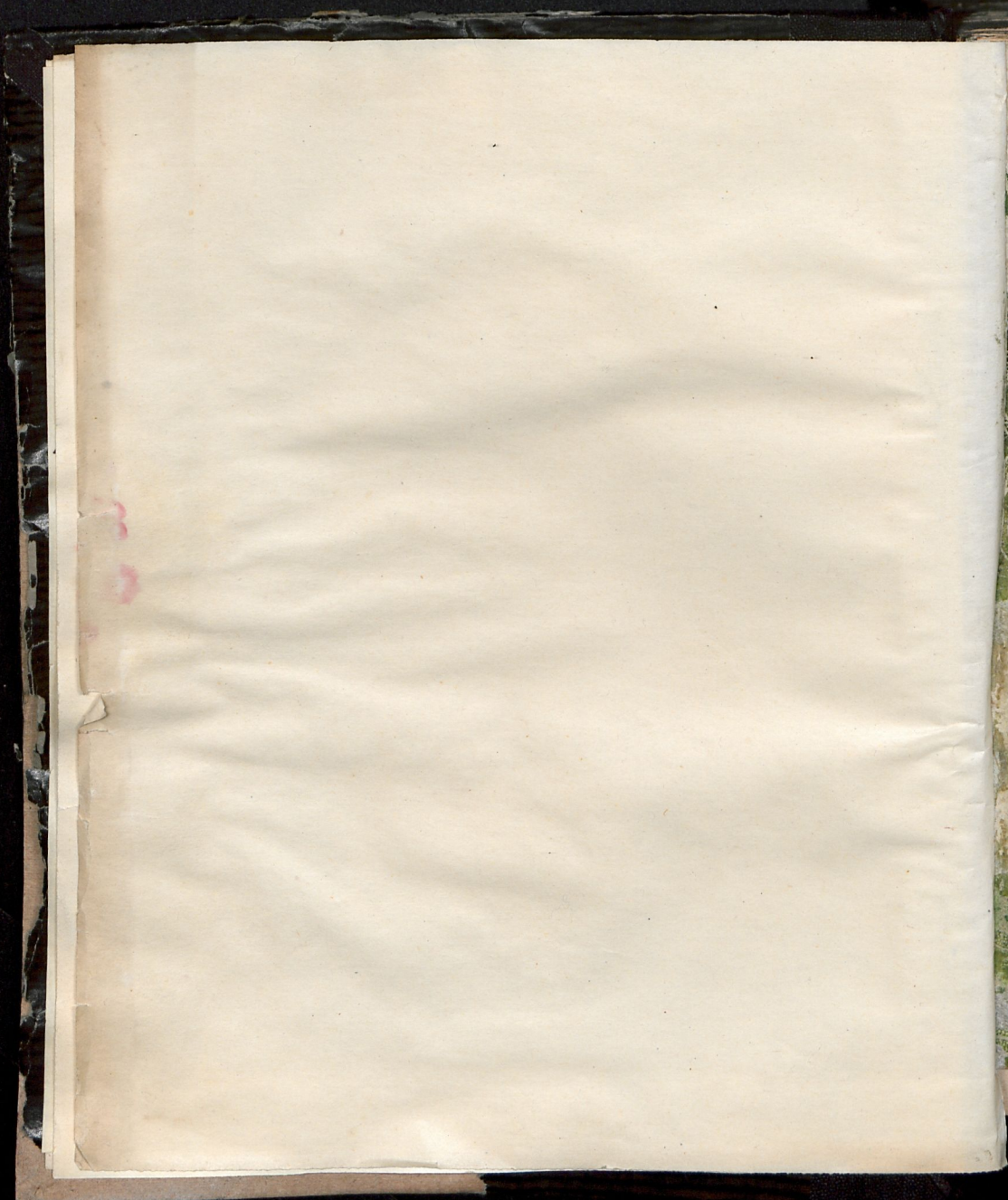
- 2^a = Westphalis, Ernestus Trachim: De fontibus
juris Lubecensis ejusque explicandi principii
genus in 2 Exempla
3. Westphalis, Ernestus Trachim: Specimen enuntia Toru
Sorocorum 1° 1729 in Italia

1150.

23

1727 2^a

DISPUTATIO JURIDICA
DE
**FONTIBUS JURIS
LUBECENSIS**
EJUSQVE
EXPLICANDI
PRINCIPIIS GENUINIS.
Indulgente Magnifico Fctorum Ordine
PRÆSIDE
**ERNESTO JOACHIMO
WESTPHALIO,**
J. U. Dr. & Adv. O.
In Academia Varniaca
A. M DCC XXVII. d. Octobr.
P. P.
RESPONDENTE
**CHRISTIANO FRIEDERICO
FISCHER,**
Lubecensi.

ROSTOCHII,
Typis NICOL. SCHWIEGEROVII, Ampliff. Senat. Typogr.

DISPUTATIO JURIDICA
DE
FONTIBUS JURIS
LUBECENSIS
PRINCIPIS GENUINIS
ERNESTO JOACHIMO
WESTPHALIO
in Academia Varnis
A. MDCCXXVII. GEDR.
CHRISTIANO FRIEDERICO
FISCHER
LUBECÆ
NICOL. SCHWITZOW. Jussor. Typogr.

11

VIRIS ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, CONSULTIS-
SIMIS, PRUDENTISSIMIS, DOCTISSIMIS
& AMPLISSIMIS

*INCLYTÆ LIBERÆ REIPUBLICÆ LUBECENSIS
DOMINIS CONSULIBUS FAMIGERATISSIMIS
ET INSIGNIUM MERITORUM*

DN. ADOLPHO MATTHIÆ
RODDE,

DN. HERMANNO RODDE,
DN. HENRICO BALEMANN,

Ut &

*REIPUBLICÆ EJUSDEM EXCELLENTISSIMO
DOMINO SYNDICO ET ꝑCTO*

DN. D. JOANNI HENRICO
SCHÆVIO,

DOMINIS SENATORIBUS ITIDEM JURIUMCON-
SULTISSIMIS ET MERITISSIMIS

DN. HENRICO à BROEMSEN,
DN. D. CHRISTIANO ALBERTO
NIEMANN,

VIRIS UNDIQVAQVE SPECTATISSIMIS GRAVIS-
SIMIS ET SECLI ORNAMENTIS:

X

REL-

REIPUBLICÆ PATRIÆ TUTELARIBUS ET STATORIBUS
PIIS, FORTIBUS, EELICIBUS,
FAMA, DOCTRINIS, MERITIS, DEXERITATE ET
PRUDENTIA MAXIME CONSPICUIS ET
CELEBRATISSIMIS,

*Dominis meis Mæcenatibus & Patronis
mibi meisque Musis indulgentissimis ad tumbam usque
devoto & summo animi cultu suscipiendis, per-
petim devenerandis,*

Primitias præsentis Academicas

Non ex more sed ex merito
& debito

In Tesseram perennis obsequii
& animi devoti monumentum
observantissime consecrat

TANTORUM NOMINUM

devotissimus obsequiosissimus
Servus

Rostochii,
M DCC XXVII.
d 22. Nov.

CHRISTIANUS FRIDERICUS
FISCHER.
Lubecensis.

PROOEMIUM.

DE

Instituti Presentis Ratione & Argu- mento Universim.

§. I.

Qui nostra aetate jus civile privatorum, quod Ingressus Romanum dicimus, colunt & interpretantur, triplici de triplici utuntur ratione, qua operam exsequantur curate, si- Elogio Do- deliter atque pragmatice. Principio sunt, qui stu- etorum Ju- dium omne consecrant antiquitatibus Romanis, Hi- ris R.

Historia Juris & Reipublica Romanorum, Fragmentis Jurium, ex quibus Justinianicum coaluit, veterum Antejustinianeorum, aliisque solida Jurisprudentia Romana praesidiis humanioribus, quorum cultus & usus plane insignis & curatus est in explicando jure Romano. Pertinent ad horum censum praecipue Batavi Jfii, olim pertinuerunt Galli, & Jfii, quos vocare solemus Humanistas. Deinde reperiuntur, qui Juris Romani praecepta, principia & doctrinas, fideli, etsi paulo leviori studio, vel ex fontibus Legalibus vel dogmaticis exponunt, simulque & plerumque ad vim vocum seu rationes suas revocant, inque elementa sua studiose resolvunt, maxime in usum Incipientium & Tyronum. De- mum non desunt, qui ultra progrediuntur, jurisque Romani Theori- am curate ex fontibus & rationibus suis, quae anima Legis sunt, expositam, pragmatica ratione applicant & expendunt, hoc est, qui juris R. usum practicum in foris Germaniae evolvere & meditari student, inque hunc finem cum studio Juris Germanici & morum con- jungunt, quidque praxis ex jure Romano, quidque ex moribus secus fe- rat, curatissime pariter ac utilissime dignoscunt. Facile quisque videt, quod in triplici hac Schola, nullus sua quidem laude sit defraudandus; facile vero & intelliget quisque indefessus Jurium cultor, quod triplex hac ratio, quae SEPARATIM juvat, CONJUNCTIM summopere proficit, quin juxta pectus Jfii sit instar triplicis aris.

A 2

§. II.

§. II.

Laus eorum qui moribus habent rationem. Me semper tertia classis in assensum & studium traxit præcipue, non solum, quod cum reliquis cohareat, & propter pragmaticam applicationem alius palmam præripuisse, ut & ob tot Nostratum celeberrimorum in Academia & Foris Germania cultum atque applausum, lauream obtinuisse facile videatur; sed quia summi Viri, quibus obsequium debeo, e re esse iudicaverunt, ut, qui Lubeca oriundus sum, oleum consecrarem & studio R. Juris & Morum G. origini meæ convenienti, & ex cujus cognitione Juri Lubecensi fax & jubar. Qui in Germania hospes non est, ingenus confitebitur, cognitionem communem Reipublica Germanorum eorumque MORUM summum esse Interpretem Juris Lubecensis. Recte ita sentiunt Viri Clarissimi, qui propterea Morum G. cultum universim summo opere commendant. Audiamus Consultiss. Dn. D. CHRISTOPH. FRID. HARPRECHTIUM, in Commentat. de fontibus Juris Civilis Württenb. art. 2. pag. 8. - II. Moderna præsertim ætate à Celeberrimis Eruditorum cultura MORUM LEGUMQUE GERMANICARUM omni cum contentione commendatur, & inde communia & Provincialia Patria jura explanandi in se suscipiunt Viri doctissimi, summa laude digni. Insequitur Vir celeberrimus Dn. JO. de GROENING, cujus verba in Opusculo de studio juris recte instituendo hæc sunt: Respiciat jurium Cultor subsidiis literariis Juris R. & historicis instructus præcipue MORES CIVILES. Jus civile ROMANUM cum GERMANICO & hodierno usu, OPTIMA atque alia, ut hætenus insuevit, methodo, conjungat, & quænam Jurisprudentiæ partes theoretico practicæ non sine levi Juventutis damno in Academiis hætenus neglectæ, in jure R. quoque non tractatæ, necessario ex PATRIIS MORIBUS addiscendæ atque in usum vocandæ sint, doceat & discat. Ad surgunt JO. KULPISIUS diss. de LL. G. autoritate p. 36. BAYERUS in Præf. ad ff. §. 22. SCHOEPPFERUS in Notis Mfc. ad Struvii Jurispr. R. G. forenses verbis: Romano G. forensis: & ill. Dn. HOFFMANNUS in Præf. ad Bayeri Sp. Juris G. §. 15, in Exere. de Juris G. Princ. §. 2. 5. quorum verba hæc innunt: Miram rem esse, quæque fidem apud Exteros vix inveniat, negligi in Academiis Jus quo Patria magna ex parte utitur, Magnam jurium partem consistere

in

in *MORIBUS G.* dignis maxime, qui excutiantur cum ceteris Juris G. principiis legalibus, vel generalibus in Imperio excommuni gentis inter se agnatione & convenientia *MORUM* oriundis, vel *PARTICULARIBUS* in Territorio certo Germaniæ introductis, vel *SPECIALIBUS* Legibus statutariis. Has omnes refertas esse Principiis Morum G. communium copiosissime, ut igitur Morum juris G. cognitio utramque in Jcto paginam absolvat, ut intelligat, quatenus Jus R. in Imperio nostro præstet utilitatem, quatenus vero sequamur *PECULIARES MORES & LEGES PATRIAS.* Propius ad causam nostram accedit, quod HENR. ERN. KESTNERUS Prof. Rintelienfis, in præfatione ad dissertationes de defectibus Juris Communis in Rep. G. ita effert: In singulis Germaniæ Provinciis praxis quotidiana evincit, quod *MORES JURIS G.* eorumque cognitio Jctis maximam præstent utilitatem. Magnam igitur merentur *LAUDEM* illi Jcti, qui Jura Germanica & Reipublicæ Patriæ *MORES COMMUNES* evolere sciunt, docent enim Praxis & Usus, quod illi Omnibus *ORDINATIONIBUS PROVINCIALIBUS & STATUTIS* lumen accendant, & Leges tam Provinciarum, quam Civitatum ex *MORIBUS G. & LEGIBUS VETUSTIS GERMANICIS* sint desumptæ.

§. III.

Si in quo unquam alio Jure statuario reperiantur juris Germaniæ veteris & consuetudinarii genuina argumenta; certe reperiantur in datissimis jure Lubecensi, quod ex Indole communi Germania & moribus avitis sigillatim originariis colligi jussit gloriosissimus Dux Henricus Leo, additis sigilla intuitu Jcti in commodum præcipue Hanseaticum & Civitatense sanctionibus ris Lubecensis, passim & legibus penarum & successionis paulo ordi censis. natus constitutis, uti alibi ex Spangenbergio, Danckwerto, Thracigero, Werlhofio, Meibomio & Möllero partim evicit mei instituti Praeses (a). Volve quæso, quid patria mea Jura statuaris constituant de consensu connubiali matris, de crimine adulterii cum

A 3

soluta,

(a) *In Tr. de Origine & Medela corruptæ Jurisprudentiæ & Justitiæ §. 24. 25. In Specimine Documentorum ineditorum Mecklenburgensium n. 1. pag. 8. sq.*

soluta, de donatione inter conjuges, de Liberosum jure, de jure Tutorum & permultis Juris capitibus aliis, quorum explicatio facilis & genuina nulla est, nisi petita fuerit ex originaria & communi indole Reipublica Germanorum, quorum mores in his argumentis propterea uerisim cum Labecensi Jure egregie conspirant. Consule Historiam & Indolem morum Germania &, si hæc Sacra Tibi constiterint, dulci animi oblectatione in evolvendis variorum locorum statutis, ulro intelliges rationem mirabilis ubique statutorum concordia ex Indole Reipublicæ communi oriunda, in plurimis aliis hujus generis morum momentis, qualia sunt, quod emancipati filii & elocata filia cum suis liberis succedant, quod Patris nolle in Connubiali negotio non stet pro ratione, quod captivi ut & serui gaudeant communi jure, quod pacta successoria & unda valida sint & obligatoria, quod mater particeps sit oueris ac muneris conjugalis, quod in Liberos civilem habeat potestatem, quod alteri per alterum acquiri possit obligatio, quod filius ex patris sacris exeat per se paratam Oeconomiam, ut plura præteream, quæ non nisi peculiari rationi morum Germanicæ reipublicæ natales suos acceptos referunt, atque propterea dissonant à diametro à dispositione juris Romani.

§. IV.

De desideratis in est indolis. Collegit Henricus Giesebertus (b) ex collatione hæc Gieseberto monica statutorum, hujus generis mores germanorum copiose; sed in eo & Mevio. fefellit, quod peculiaria hæc jura, non nisi ex Reipublica patriæ rationibus explicanda, ex jure Romano contorte explicuerit, fuderitque inuicem in massam male admodum coherentem, vel certe in effictam cum Legibus Romanorum coegerit convenientiam (c). Et sanc si dicendum quod res est, ipse hic neglectus studii Historia & Morum Reipublicæ germanorum in illustris Davidis Mevii Commentario ad Jus Labecense nexus est admodum insignis. Et si enim ipse in principio Commentarii fassus fuerit, quod juris patrii rationes à juris R. regulis multum distent & quæque respublica peculiari forma & indole regatur, ut non possint non cuique populo sua pulchra esse, & ex diversis principiis diversa

(b) In Periculis statutorum & Justiniano Harmonico.

(c) De CARPZOVIQ aliisque idem docuit ill. Dn. à LUDEWIG in Diff. Juris R. & G. Opusc. I, in T. II, p. 917.

diverse gigni conclusiones; ceteri idem aequè profiteatur (d), quod non leviter oberrent, qui Juris Germanici Morumque à jure R. dissonantium incurri, instituta Germanica ex juris R. rationibus exponerent, adque eandem velut formam cuilibet sexui crepidas conficerent; ipse tamen hanc laudatissimam normam nequiquam ubique exsecutus est, sed saepiuscule nunc Lubecensia jura cum Juris R. decretis sulcat potius, restringit, limitat, ampliat, quam eruit & explicat, saepius perinde Juris Lubecensis morumque rationes peculiare ex historia & indole Patria resultantes praevertit, & certe ne tetigit quidem è longinquo. Si exempla desideraveris, legas velim, quae attulit Vir immortalis gloria in doctrina Juris Lubecensis de alienatione non nisi sana mente & sano corpore peragenda, cujus vim nullus intelliget, nisi didiceris evolovere rationes hujus doctrinae ex moribus & historiae Germania. Idem sane dicendum est in Argumentis de Alienatione Rei dotalis, de Donationibus inter conjuges, de lucro sponsalitiæ largitatis, de Jctiōne, & praecipue in momentoso negotio de Communione bonorum inter conjuges, quorum exactum Interpretum haud egit illustris MEVIUS, nec ullus unquam agere poterit, nisi instructus acceperit insigni cognitione historica & legali morum Germanorum eorumque rationum universim.

S. V.

Locus hic non est dicere haec prolixè, nec animus fert pluribus commorare, quam valde referat Jura Lubecensia cum cautione debita ex Consensus Doctorum.

jure

(d) *Quest. pralim. l. n. 57.* Concinit cum hoc loco ejusdem auctorem in Tr. Von Abf. der B. qu. 1. n. 2. Es ist eine Unart der Rechtsgelehrten, daß wenn sie von den Rechts-Gewohnheiten in Teutschland urtheilen sollen, auf das Römische Recht allein sehen, und alles was sie in Jure Romano lesen, auf Teutschland appliciren, da sie doch dadurch ihre Unwissenheit an den Tag legen, die Rechte confundiren, und durch die übel zustimmende Application zu vielen schädlichen Irrthumen und Opinionen Anlaß geben. Adde consensum aequè illustris Jcti quondam Mecklenburgici MART. ab UNVERFÄHRT in *Padia Jurispr.* p. 42. *Ridiculum est, pro Jcto habere illum, qui Norriam juris R. seu unius Reipublicae tenet, non autem simul Germanici.*

jure Romano, præcipue omnino ex Republica avisa & coevis Morum Patriæ rationibus explicare; commemorarunt id explanatius ac comprobant JO. JAC. RANISCHIUS, (e) AUG. LEYSERUS (f), HENR. WILH. SCHUMACHERUS (g), WILH. TOBIAS STEMPELIUS (h), & plures, qui ceteroquin gloriæ illustris Mevii nec quicquam detraxunt, tantum abest, ut hand reverenter habeant manes incomparabilis Jcti. Liceat saltem ad extremum in partes nostras advocare illustrem THOMASIIUM, GEORGIUM BAYERUM, & plures celeberrimos Nostræ ætatis Jctos, qui in Delineationibus & operibus Historia Juris R. & Germanici dudum asseruerunt, quod optandum fuisset, ut Mevius ex historicis antiquitatibus, historia Reipublica Morumque Germania, tum & ex maritimis & nauticis consuetudinibus, quæ utique Lubecensium statutis lumina affundunt, jura Lubecensia explicuisset & in Prolegomenis non omisisset historiæ de Origine, indole, natura & fundamentis Juris Lubecensium. Quod inстар Colophonis est, idem planis exemplis edocuisse Virum Amplissimum & illustris Dicastræi Sverinensis quondam Consiliarium B. KIENIUM, origine Lubecensem (i), rescio ex Præside & Communicatione Responsorum aliquot & Deductionum argumenti Lubecensis, insigni admodum

- (e) *Diff. de Inconveniēti Juris Germanici ex Jure R. interpretatione.*
 (f) *Diff. eleganti de Superstitione juridica in foro & extra forum obvia Cap. 3. § 6.*
 (g) *Cultissima disputatione Juris G. habitâ sub Vogtiano Præsidio, de Communione bonorum inter conjuges ejusque effectu præsertim juxta jura Lubecensia. Concordat B. TARNOWIUS, Consiliarius Mecklenburgicus, in MSC. deductione ad Acta Concurfus HIER. WALFELDI, digna, quæ exponatur luci.*
 (h) *Diff. de Differentia Jctonis & Magistratuum secundum Mores Germanorum & Romanorum.*
 (i) *Halensem illum fuisse putavit Vir celeberrimus & summe reverendus Dn. ERDMANNUS NEUMEISTERUS, cum Hamburgensium tum exterorum Chrysothomus, in elegantissima dissertatione de Poetis Germania hujus Seculi, quorum censum B. KIENIUS egregie ornavit. Digna ipsius sunt meletemata poetica, latina præcipue, de fide in DEum, quæ liberentur a blattis.*

dum cognitione Reipublica & Morum Germanorum referis, ut rationes earum esse queant Interpretationibus Mevii, vel instar facis, vel instar fili Ariadnes. Hac omnia secum animo revolventes opera pretium Nostrates esse putarunt, dicere cum Viris Jctissimis & doctis operam & oleum Cognitioni & studio Jurisprudentia Germanica universim.

§. VI.

Constitueram initio, legere vestigia laudatissimorum meorum civium (k) & meditari differentias Juris Romani, Lubecensis & Rostochiensis sigillatim in argumentis de bonorum inter conjuges communiione, de Jure opificiario & braxatorio & de summa appellabili; verum adducta in §. 2. & 3. ea ratio, quam multum ad adjudicandos Mores Germanorum in Jure Lubecensi exhibitos conferat, didicisse & evoluisse praesidia & fontes Juris germanici universim; deinde & allatis iis, que in §. 4. 5. dicta sunt de neglectu studii morum Juriumque G. ab Interpretibus Lubecensibus; mox facile quidem movebar in aliud otium ceptum consilium rejiciendi, parandique ad id exsequendum viam laudato in instituto & studio, cui ut haberetur ratio & cultus, non est ut amplius differamus (l). Animus erat igitur dispicere universim cum cura de primis praesidiis studii

- (k) Nomino hic saltim *Consultissimos Viros Dn. D. ANT. SAM. SONNEMANNUM & Dn. JAC. FRID. PFORTHUSENIUM*, nunc apud Sverinenses *Advocatum felicissimum*. Ille *Praside STRYCKIO Differentias juris R. & Lubecensis ad Methodum F. exhibuit*. Hic vero *Praside D. DINCKLERO, Viro celebri, differentias juris R. & Lubecensis in rebus Criminalibus luci exposuit*.
- (l) Dissertunt de eo late *B. Professor Helmstadiensis ENGELBRECHTIUS Comment. de utilitate & necessitate studii juris Germanici: Consultissimus D. ARPIUS Prof. Kilonientis in Progr. de Usu & necessitate studii juris Germanici: B. KESTNERUS, Prof. Rintelenis, diss. de Conjunctiione juris Germanici cum Jure Romano: Literatissimus Dn. JO. SAL. BRUNQVELLIUS Jenensis D. in den Ged. von nothwendiger Excolirung teutschen Rechtes, & qui primo loco nominandus fuisset, illustris Dn. Consiliarius & primarius Antecessor Francofurtensis CHR. GODOFR. HOFFMANNUS Dissertatione de juris Germanici discendi & tractandi*

B

ratione

10 PROOEMIUM DE INST. PRÆSENT. RAT. & SUMMA.

dii Morum Legumque Germaniæ. Quinque huic fini dicere de-
 creveramus capita. Primum caput de Morum G. certitudine &
 effectu in Praxi, argumentis cum ex Republica, tum ex Histo-
 ria, ex Foro & Legibus ipsisque rerum causis & ex Praxi petitis.
 Secundum de Legibus seu de Scriptis principiis Germanici Juris,
 de historia Legum Germanicarum omnis, cum veteris, tum
 medii, tum recentioris ævi in Germania simulque de illarum
 autoritate, valore, usu & habitu præsentis in Republica Ger-
 manorum. Tertium de genuino conceptu & Elogio Juris Ger-
 manici, rationibus simul & causis peculiaribus ac dubiis expositis, qui-
 bus adversus landatissimum hoc studium sibi imponi passi sunt passim
 dissentientes, nubem accipientes pro Junone. Quartum caput de In-
 stituto Comitali Cæsaris & Principum redigendi jura & mores
 privatos Germanorum in commune Systema, nec non de Insti-
 tuto Privatorum celebrium Jætorum conficiendi Codicem Ju-
 ris Germanici universalis, repetitum tam ex HISTORIA IMPE-
 RII GERMANICI & JURIS PUBLICI, quam LITERARIA &
 JURISPRUDENTIÆ PRIVATÆ, historico ordine, ut scrupulis &
 inconsiderantia illorum, qui ob defectum Systematis Juri Originario insul-
 tant, obex ponatur ex instituto. Quintum caput demum de apparatu Li-
 terario seu Bibliotheca Juris Germanici & R. forensis selectiori.
 Verum enim vero ita cogitaveram quidem ac meditabar, sed cecidit
 res aliter, ex quo rescire potui, quod sub Autoritate illustris Dn. HOFF-
 MANNI, primarii apud Francofurtenses Jæti, & cura Præsidis hoc
 argumentum perfectionem suam & pondus tuto propediem expectet.

§. VII.

De argu-
 mento præ-
 senti & in-
 stituti ipsi-
 us summa.

Relicto igitur consilio prima & generalia fundamentalia
 præsidia studii juris patrii in Germania enucleandi; animus
 nunc est, ad specialia operam applicare & in præsentiarum disserere
 de Origine, Auctoritate, Elogio, sigillatim de fontibus Juris
 Lubecensis ejusque explicandi principiis genuinis. Est hoc
 argu-

ratione & principiis, quam GEO. BAJERI Professoris Wirteber-
 gensis desideratissimi Specimini juris G. præmisit. Plures, qui
 juris G. in Academiis sunt Studiosi, laudat & commendat Dn.
 HARPRECHT, Jætus Wirtenbergicus, in Comment. de Font.
 Juris Civ. Mod. Wurt. art. 2. p. 7. ibique & de Præsidis meditatatis,

argumentum longe non solum commendatissimum iis, qui viam, qua eundem est, ire malunt, quam qua vulgo iur; verum & nondum occupatum ab aliis, raris & sudore Interpretum non subactum (m). Verfabimur in coepto hoc insirito ita, ut de Origine, Occasione, Progressu, Incremento, fontibus, autoritate, Elogio Æquitatis & Prudentiæ Juris Lubecensis dispiciamus & in hunc finem explicandi ipsius principia genuina & originarios fontes ex historia Imperii Juris G. evolvamur, eosque distinguamus in adscititios, qui profuunt in jure Romano; & patrios seu domesticos, qui hauriuntur ex MORIBUS Germanorum, Legibus vetustis patriis, ex Capitularibus, Imperatoriis Constitutionibus, Jure Speculoque Saxonico, speciatim ex Legibus Westphalicis Solfatiis, ex Legibus Wisbyensibus, ex Recessibus Hanseaticis & specialioribus loci consuetudinibus. Neglecti sunt hi fontes sæpius à rerum solidiorum incuriis, industriæque impatientibus, qui in Majorum vestigiis & scribitis fideicommissis unice gloriantur; verum inde est, quod Juri Lubecensi sæpissime alieni sensus affecti multæque explicationes illate fuerint invita omni minerva & ratione Juris Lubecensis (n).

Com-

(m) Illustris HOFFMANNUS in Specimine Conj. Polit. pag. 142. de ipso MEVIO asserit: Recte in illo à doctis Viris desiderari, quod in discursu preliminaris suo de fontibus & primigeniis Juris Lubecensis principis & Originibus magis mutus fuerit, quam piscis. Forte, addit Idem, majorem gloriam Mevius elegantissimo alia operi conciliare potuisset, si in INTERPRETATIONE consulisset antiquitates historicas & primos fontes; inde enim dolendum, quod & Leges nauticas Lubecensium non illustraverit, sed potius se ab hoc labore excusaverit, uti patet ex præcedenti Commentario annexa. Idem Illustris Dn. STRUVIUS in Hist. Juris R. & G. c. 6. p. 504. ita effert: Licet circa ipsam Juris Lubecensis interpretationem sollicitus admodum fuerit MEVIUS, quidpiam tamen haud admisit ex principis genuinis patris, antiquitatibus, consuetudinibus nauticis; Prolegomena etiam, que præmisit, de JURIS ISTIUS HISTORIA tacent. Adde Citatos §. 5.

(n) Idem fit sæpius in Jure Romano. Sunt plures, qui id explicant

B 2

non

Comprobabitur hoc facile ipsis exemplis ex Lubecensi sanctione petitis, iisque in sine latinus docebitur, quam valde referat didicisse originaria explicandi juris Lubecensis principia & primos fontes, ne præstantioris juris hujus decreta & doctrina, commentis, regulis, brocardicis incongruis & peregrinis principiis male admodum habeantur amplius, vitientur, & detorqueantur à multis.

Age igitur, faciamus nunc rei hujus Historia Fontiumque Juris Lubecensis periculum. Fiet hoc à nobis temporis angustia valde exclusis succinctim & in primis lineis, ut ideo veniam lectoris exoremus, si quod ex templo fieri non potuit, negotioso argumento ita non satisfacerrimus, nihil prorsus ut residuum sit curis posterioribus restetque invehendum aliis.

non nisi ex Interpretibus & compendiis, qui Leges relegunt & juris Romani gnaros se jactitant; sed vim Legum earumque potestatem, rationes & verum intellectum, verum ideo & usum, certe solide non capiunt. Ratio est, quia vel negligentem, vel ignorantem genuinos juris R. intelligendi fontes, *Historiam Reipublicæ Romanæ, regiam, liberam, Cæsaream, Antiquitates, Codices, Monumenta, fragmenta Legum veterum romanarum, Rationes earum & plures fontes, plura præsidia, ex quibus Romani sua omnia hauerunt & Tribonianus tua saltim excerptis.* Deest hoc fuisse & docte post Magnum CUJACIUM, CI. SCHULTINGIUS in *Jurisprudentia Antejustiniana: D. BRUNNOVELLIUS Diss. de Codice Theodosiano & Sect. I. Historia Juris R. G. ceterique, apud Scriptores Historiæ Juris Romani obvi.*

§. I

Væ editioris dignitatis etiam nunc est urbs imperialis, mari Balthico adjacens, LUBECA, Civitas gloriosæ originis & regionis, ortum suum principem ac natales splendidos HEROI acceptos refert, cujus memoria illustrissima perennat. Est iste HENRICUS LEO, potentissimus Dux Saxonie atque Bavarie, Princeps summus, cui opes invidiam, fortitudo & Principatus, Cæsaris

argumentum longe non solum commendatissimum iis, qui viam, qua eundem est, ire malunt, quam qua vulgo itur; verum & nondum occupatum ab aliis rastrois & sudore Interpretum non subactum (m). Verfabimur in coepto hoc instituto ita, ut principio de Origine, Occasione, Progressu, Incremento, autoritate, Vindicis, Elogio Æquitatis & Prudentiæ Juris Lubecensis dispiciamus; deinde vero explicandi ipsius principia genuina & originarios fontes ex historia Imperii Juris G. evolvamur, eosque distinguamus in adscitios, qui profuunt in jure Romano; & patrios seu domesticos, qui hauriuntur ex MORIBUS Germanorum, Legibus vetustis patriis, ex Capitularibus, Imperatoris Constitutionibus, Jure Speculoque Saxonico, speciatim ex Legibus Westphalicis Sofatiis, ex Legibus Wisbyensibus, ex Recessibus Hanseaticis & specialioribus loci consuetudinibus. Neglecti sunt, fateor hi fontes, forte etiam non perspecti à rerum solidiorum incuriis, industriaque impatientibus, qui in Majorum vestigiis & scriniis fideicommissis tumide sed temere gloriantur; verum inde est, quod Juri Lubecensi sapissime alieni sensus afficti multaque explicaciones illata fuerint invita omni minerva & ratione Juris Lubecensis (n). Comprobabimus igitur, excussis fontibus,

- (m) Illustris HOFFMANNUS in Specimine Conj. Polit. pag. 142. de ipso MEVIO asserit: recte in illo à doctis Viris desiderari, quod in discursu preliminaris suo de fontibus & primigeniis Juris Lubecensis Principiis & Originibus magis mutus fuerit, quam priscis. Forte, addit Idem, majorem gloriam Mevius elegantissimo alio operi conciliare potuisset, si in INTERPRETATIONE consulisset antiquitates historicas & primos fontes; inde enim dolendum, quod & Leges nauticas Lubecensium non illustraverit, sed potius se ab hoc labore excusaverit, uti patet ex *Wpöde* Commentario annexa. Idem Illustris Dn. STRUVIUS in Hist. Juris R. & G. c. 6. p. 504. ita effert: Licet circa ipsam juris Lubecensis interpretationem sollicitus admodum fuerit MEVIUS, quidpiam tamen haud admisit ex principiis genuinis patriis, antiquitatibus, consuetudinibus nauticis; Prolegomena etiam, qua pramissit, de Juris istius Historia tacent. Adde Citatos §. 5.
- (n) Idem fit sæpius in Jure Romano. Sunt plures, qui id explicant

bus, tertio demum ipsis exemplis ex Lubecensi fãctione petitis, quam valde referat didicisse originaria explicandi juris Lubecensis principia & primos fontes, ne præstantioris juris hujus decreta & doctrina commentis, regulis, brocardicis incongruis & peregrinis principiis male admodum habeantur amplius, vitientur & detorqueantur à multis.

Fiet hoc à nobis temporis angustia valde exclusis succinctim & in primis lineis, ut ideo veniam lectoris exoremus, si, quod ex templo fieri non potuit, negotioso argumento ita non satisfecerimus, nihil prorsus ut residuum sit curis posterioribus restetque invehendum aliis. Inpresentiarum vero otium non permittit, progredi ultra primum momentum commendati instituit; reliqua nuncupantes posteriori Dissertationi.

non nisi ex Interpretibus & compendiis, qui Leges relegunt & juris Romani gnaros se jactitant; sed vim Legum earumque potestatem, rationes & verum intellectum, verum ideo & usum, certe solide non capiunt. Ratio est, quia vel negligunt, vel ignorant genuinos juris R. intelligendi fontes, *Historiam Reipublicæ Romanæ, regiam, liberam, Casaream, Antiquitates, Codices, Monumenta, fragmenta Legum veterum romanarum, & plures fontes, plura præsidia, ex quibus TRIBONIANUS sua omnia hausit & saltim excerptit. Docent hoc fuscè & doctè post Magnum CURIUM, CI. SCHULTINGIUS in Jurisprudentia Antejustinianea: D. BRUNNQVELLIUS Diss. de Codice Theodosiano & Scilicet. I. Historia Juris R. G. ceterique, apud Scriptores Historiæ Juris Romani obvii.*

§. I.

De Origine
Lubecæ.

Væ editoris dignitatis etiam nunc est urbs imperialis, mari Balthico adjacens, LUBECA, Civitas Slavicæ seu gloriosæ originis & regionis, ortum suum principem ac natales splendidos HEROI acceptos refert, cujus memoria illustrissima perennat. Est iste HENRICUS LEO, potentissimus Dux Saxonie atque Baviaræ, Princeps summus, cui opes invidiam, fortitudo & Principatus, Cæsaris

Cæsaris odium abunde conciliarunt, cujus historia, à doctissimis Viris descripta, pondere abundat & momentosa gravitate plura secula vincit. Degerat hæcenus portus *Lubike* à Slavorum Mecklenburgensium Regis GODESCHALCKI filio HENRICO exstructus, in squalore, mœniis destituta; egerat etiam id ADOLPHUS Comes hæcenus, ut procul ab hoc portu in Vallo desolata alicujus Urbis, insulis circumditæ, circa annum 1140. conderet novam civitatem, & certe non fato infelici (a). Vetus enim *Lubike*, HENRICO LEONI post subjecta, incendio periit; *nova* Adolphina & perstitit, & mox sub *Henrici Leonis* auspiciis caput efferre cepit. Exstruxerat hic, & surrogaverat in locum amissæ civitatis, novam civitatem *Löwenstat*; sed viderat illam in mercaturæ florem non esse natam; hinc eo defixit animum, ut ab ADOLPHO COMITE *novam Lubecam* impetraret; Impetrata eâ demum, utraque civitas Mercaturæ dicata, in unam coaluit civitatem, quæ mox Principis sui Auctoritate, consilio & præsidii excrevit & effloruit largiter, ut proscripso HENRICO LEONE & divulsis ipsius Territoriis (b) à *Friderico I.* in dignitatem Imperialium Civitatum fuerit evecta & ad Comitatus vocata. Singularis admodum est Proædria, quod illa Civitatum Maritimarum Caput & metropolis Vandalicæ non solum constituta fuerit (c) & sequiori ævo *fœderis Hanseatici* dux & autrix exstiterit ea quidem auto-

(a) HELMOLDUS *Chron. Slav.* L. 1. c. 20. 34. 57. BONN in *Chron. Lub. d. a.* GERHARDUS *Stederburgensis apud Meibomium T. 1. Collect. d. a.*

(b) Ardua in hac proscriptione & divulsione resident momenta juris publici. Limites illa excludunt; sed vide quæ ex hoc ævo de Origine civitatum Imperialium, Saxoniarum præcipue, disserit Dn. de LUDEWIG *Diss. de Civit. dispari nexu cum S. R. J.* cap. 5. §. 22.

(c) GRYPHANDER *de Weichb.* c. 80. n. 18. COCCEJUS *Jurispr. publ.* c. 3. n. 59.

autoritate (d) & potentia, ut Regi Septentrionali bellum indixerit; verum etiam, quod CONSULES ipsius CIVITATIS in PERPETUOS CONSILIARIOS IMPERII, insigni honoris exemplo, recepti fuerint (e) omnique ævo inclauerint dignitate sua non solum, verum Legibus etiam jure & justitia (f).

§. II.

De Origine Juris Lubecensis. Videamus igitur, quid dicendum sit de Origine Juris Lubecensis tantopere commendati. Sunt qui *Fridericum Primum* Autorem laudant (g); sunt qui *Henrico Bardewico* (h), sunt, qui *Auspiciis Ordinis Teutonici Livonicorum* illud tribuunt (i), sed minus recte. Fida est sententia ab utroque *MEI-BOMIO* (k) & *Celeberrimo MÖLLERO* (l) extra formidinem

- (d) KORNERUS apud *Leibnitium* T. 2. pag. 570. ANONYMUS *Chron. Slav. apud Lindenbrogium* p. 205. c. 38. WERDENHAGEN de *Rep. Hans.* L. I. c. 1,
- (e) Quod ex fidei Autoribus & documentis docet *Cel. Dn. MOLLENERUS* ad *ARNOLDUM LUBECENSEM* c. 35. nota d.
- (f) Adde Elogia Lubecæ consecrata à *JO. SIBRANDO* in *Jure Publ. Civ. Lub.* P. I. S. 2. n. 5. c. 5. *MEVIO* *Quæst. Præf. 1.* ad *J. L.* n. 23. q. 2. n. 1.
- (g) Ita *DAV. MEVIUS* *Comm. ad Jus Lub.* qu. 1. n. 41. Sententiam illam dubiam fecit *CONRINGIUS* de *O. F. G.* c. 28. p. 196. ipse tamen non invenit, quo pedem tuto figeret. Putat, jus Lubecense vel circa a. 1183. quo Civitas à *Friderico* occupata fuit, vel paulo post, originem cepisse. Utrumque frustra.
- (h) Circa a. 1294. *HENR. GIESEBERTUS* in *Harmonia Statut. præf. pericul. 1.*
- (i) *ERICUS MAURITIUS* in *præf. Speciminis Consiliorum Chiloniensium*, circa a. 1258. Docet contra *MEIBOMIUS* *Introd. ad H. S. inf.* p. 58. quod non Livonici fratres autores Juris existierint; sed quod Lubecenses ad eorum instantiam Jus Lubecense seu *Henrici Leonis* justitias Livoniam miserint.
- (k) In *Notis ad Witichindum* & in *Introd. ad Historiam Saxoniam inferioris* p. 61.
- (l) in *Isagoge ad Hist. Chers. Cimbricam* P. 4. c. 6.

nem oppositi demum collocata, quod HENRICO LEONI hæc gloria debeatur & ille primus Autor, & jam tum ante *Friderici I.* ævum Legislator exstiterit Lubecensium. Probatur hæc sententia ex utriusque *Friderici I. & II.* literis Confirmationis (m). Capta enim à *Friderico I.* civitate, suppliciter exstitit civitas, ut *Libertatem traditam à Duce Henrico Leone, Civibus salvam haberet & Jura privilegia & Titulos, quos in Sylvis & pascuis possederant, confirmaret.* Annuit desiderio Lubecensium Imperator *Fridericus I.* Quæ primus loci fundator HENRICUS LEO *jura illis dedit, privilegio a 1188. firmavit (n), firmata hæc sua iterum confirmatione Fridericus II. munivit (o).* Gravis nostræ assertionis testis est ARNOLDUS LUBECENSIS (p), de Lubecensibus commemorans, quod, priusquam *Cæsari Friderico civitatem aperuerint, exierint ad eum rogantes, ut JUSTITIAS, quas in*

Privi-

(m) Scripserunt has Cæsares, capta Urbe, ut Civium requisitioni annuerent. *Henricus Leo enim* iis non indiguit, cum Legislatura pars sit juris Territorii, non Cæsaris reservati, *J. P. W. art. 8. §. 1. Capit. LEOPOLDINA & JOSEPHINA art. 3. CAROLINA art. 1.* Quod in anteriori historia ex Legibus Brunsvicensibus & Moguntinis hic revolvendum; id doctè discutunt HERTIUS *de Superior. Territ. §. 25.* LUD. HUGO *de Statu Reg. Germania c. 3. §. 20.* Præcipue legi merentur THOMASLIUS *Diff. de Statu Imperii potestate LLtoria p. 4. sq.* JO. CHR. MEYER *de Potestate Principum LLtoria in f. quibus, quæ MADERUS, ill. BOEHMERUS & Celeberrimus PFEFFINGERUS ad Ducale diploma Henrici Leonis de a. 1170. alibi observarunt, apposite accedunt.*

(n) Stabilivit *Fridericus I.* Leges Lubecenses, nec quicquam immutavit in jurisprudentia privata & statu juridico Patriæ. Verba Confirmationis reperiuntur apud LUNIGIUM *X. 2. Cont. 4. p. 1330. ibique: Omnia Jura, quæ Henricus Dux Saxonie quondam eis concessit, nos etiam ipsi concessimus.*

(o) Verba apud LUNIGIUM c. 1. p. 1333.

(p) in *Chron. Slav. L. 2. c. 35.*

Privilegiis scriptas habebant, & libertatem a Duce traditam nunc & ipsius Auctoritate possiderent; Confirmasse itaque Caesarem Lubecensibus Libertatem Civitatis & JUSTITIAS omnes, quas scriptas in privilegiis habuerant aequae ac Titulos in sylvis, pascuis. Idem docent AUCTOR accessionum Chronici Holsariae (q), HELMOLDUS (r) & Documentum Friderici II. quod Hamburgensibus civibus novae civitatis indultum est a. 1232. secundam antiquam JUSTITIAM LUBECENSIVM (s). Serupulos, si qui supersunt, eximunt omnes ipsi MAGNIFICI CONSULES LUBECENSES, qui in Praemio Legum civitatis Tunderensis (t) profitentur: Lubecensis civitatis JUSTITIAM à glorioso fundatore Henrico Leone indultam esse, postmodum à Friderico I. confirmatam, à Regibus, Principibus, Dominis approbatam & roboratam, à Friderico II. nunc stabilitam. Unicum est, quod obmovetur dubium: An vox justitia denotet hic Leges patrias? Dubium est apud Interpretes, quid velint coherentia verba de pascuis & fluviis apud Arnoldum Lubecensem? Doctus LAMBECIUS in Originibus Hamburgensium, utrumque una fascia complexurus, consuetudinem utendi pascuis aliisque bonis ad Comitatum Nordalbingiae pertinentibus intelligit, & CONRINGIUS in Tractatu de O. f. G. ut & BANGERTUS ad Helmoldum consentiunt & Justitias non de Legibus, sed de consuetudinibus & juribus quorundam pascuorum Lubecensium intelligendas esse docent. Videamus an recte. Patet ex historia & diplomatibus mediæ aevi, vocem Justitiae vel accipi generaliori sensu, vel specialiori. Si in illo, tum per Justitiam superioritas Territorialis indigitatur, uti docuimus verbis diplomatum in disp. de Prænotionibus circa genuinam Originem Potentatus Principum Imperii G. Si in hoc, tum quidem summus & primus Jurisdictionis supremæ effectus significatur, qui est Legislatoria facultas ferendi & promulgandi Leges. In hoc sensu indubie accipiendus est significatus Justitiae in Documento Lubecensi Caesareo; indubie Justitia Lubecenses sunt Leges patriæ

(q) Quas edidit Vir Summus LEIBNITIUS, c. 15.

(r) in Chron. Slav. c. 85. ibique BANGERTUS.

(s) LAMBECIUS L. I. Orig. Hamb. n. 98.

(t) apud DANCKWERTUM in Topograph. Hols. p. 85.

patriæ Lubecenses sub Auspiciis *Henrici Leonis* collectæ. Verba vero, quæ in fine habentur, de *Titulis in pascuis, sylvis & fluviis*, distinctim à prioribus posita sunt, & certe respiciunt firmantque *jura, privilegia Lubecensium forestalia fluviatica*, verbo: *regalia Titulo vel originario, vel oneroso & lucrativo Lubecensibus competentia*. Probavi hanc opinionem ex SPANGENBERGIO, THRACIGERO, CYPRÆO, MEIBOMIO, WERLHOFIO, ENGELBRECHTIO, STRUVIO, LUNIGIO, ex diplomatibus Germaniæ, præcipue in editis hucusq; in hanc rem *Mecklenburgicis*, fufius alibi (u), ut quid superfit dubii in assertione de Origine Juris Lubecensis sub *Henrici* auspiciis, rerum gnaris non appareat (z).

§. III.

Exposita origine Juris Lubecensis (a), quæstio succedit: *Occasio Jus quid moverit Henricum Leonem, Jura colligere & in scriptis Legibus ris Lubec tradere censis &*

(u) In Specimine Documentum *Mecklenburgensium* n. 1. 2. p. 8. 73.

(z) MEIBOMIUS ita concludit c. 1. p. 86. *Clarius nihil est verbis Friderici, qua à JO. SIBRANDO germanice descripta sunt, licet pro Friderico I. male scripserit Fridericum II. Quis vero dubitaret amplius de Autore Lubecensis Juris, cum ipsi Consules Henricum Leonem agnoscant illo tempore, quo sciri hac poterunt, nec memoriam hominum effugerant. Patet simul, quanam sint illa JUSTITIÆ in privilegiis scripta, quarum in diplomatibus toties mentio fit. Ad extremum addimus, quod dicta confirmentur in Præfationibus veterum exemplarium MSC. Juris Lubecensis, in quibus Autor laudatur Henricus Leo. Verba ipsa horum MSC. de a. 1253. addunt late SIBRAND ad J. L. p. 107. MAURITIUS Intr. ad Praxin §. 21.*

(a) Contentientes in hac expositione habemus post doctissimos Viros MEIBOMIOS & MOLLERUM, illustres Jctos LEIBNITIVM T. 1. Rev. Br. n. 25. LANGIVM in Not. LL. N. cap. 9. GRYPHIANDRUM de *Weichb. Cap. 80.* CASPARUM THURMANIVM in *Collectaneis Lubecensibus MSC. n. 37. sqq.* LAMBERTUM STEINWIEGIUM, *Consulem & Syndicum Stralsundensem, in MSCto Commentario ad Jus Lubecense, quo usefit JO. SIBRANDUS in Commentatione sua ad Jus Lubecense. Accedit consensus*

eradere Lubecensibus, qui vixerant hæcenus moribus, Legibus vetustis patriis, aliis institutis communibus & originariis? Possunt forte ab aliis rationes afferri à consilio, ordine, usu, prudentia Legislatoriæ & territoriali, utilitate mercaturæ, & Reipublicæ salute; verum omnes illæ communes admodum sunt & rei cardinem non vertunt. Unam commemorabo eamque primam, proditam nullibi, nisi in campo historico, Egerant hæcenus id studio *Cæsar & Pontifex*, ut peregrina Jura Germanis innotescerent & commendarentur. Uterque è re sua esse judicavit, *Principes & cives* vocare ad normam ROMANI *Juris*, quod soli Imperatori (b) mundi Dominium, Potentatum, Jura & regalia tribuit, non vero Principibus (c); & CANONICI, quod Pontifici mirifice favet & quasque creaturas subjicit (d). Cessit res utriusque non infeliciter. Duæ enim ortæ sunt factiones Jæctorum; altera *Legistarum seu Gibellinorum*, quæ Cæsaris causam egit; altera *Decretistarum seu Welphorum*, quæ à latere Pontificis masculæ stetit (e). Vincere hæc initio

sius Ill. Dn. GUNDLINGII *Diff. de Jure Oppign. Territ.* §. 52. WINCKEMANNI *Not. vet. Sax. Westph. L.* 4. cap. 2. n. 13.

- (b) Fuit præcipue hæc doctrina grata admodum FRIDERICO I. qui & in Italia collapsam Cæsaris potestatem restituere, & in Imperio G. Romani & Carolingici regiminis, minus limitati, formam sibi vindicare valde annitebatur. Lege OTTONEM FRISINGENSEM L. 2. c. 30. RADEVICUM L. 2. c. 4. Dn. LAUTENSACKIUM *Diff. de inæpra Juris P. Decid. Ratione ex jure R. & Canonico Sect.* 1. pr. præcipue notabilem locum PANZIROLLI L. 2. c. 14. p. 124.
- (c) BARTOLUS L. 24. ff. de *Caprivis & postl. reversis*. INTERPRETES ad L. *Rhodium de Factu*, quos tuto excribunt & secuti sunt REINCKINUS de R. S. & E. L. 1. & 2. c. 8. p. 97. SCHNEIDWINUS ad L. 7. §. 2. ff. ad L. *Jul. Maj.* TABOR de *metatis* P. 1. cap. ult. n. 4. CLUTENIUS, KAYSERUS, VULTEJUS, MYLERUS & plures citati in *Tr. de Juris R. indole forensi* p. 108.
- (d) Loca copiose congestit Vir laboriosus & Celeberrimus Dn. PFEFFINGER in *Notis ad Viriar. T. I. Proem.* p. 18. sq.
- (e) De utraque Schola agunt Einleit. zur *Röm. & Hist.* p. 216. sq. JO.

initio & palmam priori præripere videbatur prætenfa præcipue religione & pietate juris Pontificii (f); verum crevit mox cultus Romani juris mirifice, ex quo præterea *Fridericus I.* per insignibus privilegiis Jctos ad solertiam & Italos Scholas vocaverat (g), ut transalpes proficiscerentur & in Romanis Academiis (h) interessent Lectionibus Juris Romani (i). In Patriam reduces isti

JO. WOLFF in *Lect. mem. Cent.* 14. p. 619. BURCH. GOTH. STRUVIUS *Vir cel. in Syn. Hist. G. diff.* 17. §. 4. & in *Hist. J. Can.* §. 35.

(f) Legendi hic sunt *Illustris Dn. THOMASIVS in præf. de causis neglectus studii juris Can. ad Mastrichtii Historiam Juris Ecclesiasticæ.* D. FLOERKIVS *Sched. de Prærogativa juris Can. præ jure Justin.* §. 3. §. ibique plures. Adde PANZIROLLUM L. 3. c. 10. p. 410. (g) Vide JAC. MIDDENDORPIUM *de Acad.* L. 4. p. II. REBVF-FVM in *Libris tribus de Privilegiis Studiosorum.*

(h) SIGONIVS L. 4. *Hist. Bonon. in f. PANZIROLLVS de C. LL.* J. *Libr.* 2. c. 16. CONRINGIVS in *Antiqu. Acad. Diff.* 4. Ipse Imperator FRIDERICVS I. Thuringiæ Landgravium movit, ut binos Principes filios studiorum causa in Parisiorum Scholas mitteret. FREHERVS T. I. R. G. p. 426. BVLÆVS *Hist. Acad. Paris.* T. 2. p. 278. Ex ævo paulo recentiori hic liceat meminisse Ill. HENRICI à BRÖMSEN, *Lubecensis Consulis*, qui *Bononia* literas excoluit, & ante reditum J. U. Licentiatu & Rector ibidem est creatus, teste JO. HENR. BUTTNERO in *Geneal. Patriciorum Luneburgensium.* Legi interim meretur doctus Interpres *Authenticæ Friderici I.* ANTONIVS GATTVS in *Historia Gymnasti Ticinensis* c. 13. 14. ubi de sine *Authenticæ* istius, Germanos nimirum civis Romam, Ravennam, Bononiam vocandi.

(i) Plures rerum circumstantias tacemus. Præcipue *Cæsareo instituto* calcar addidit, quod plures *Decretista seu Canonista* in ipsius FRIDERICI I. qui ex parte patris GIBELLINÆ, ex parte matris *Quelphica* familiæ ortum debet, Partes transferunt. AUCTOR *der Einleit. zur Röm. und E. Hist.* p. 820. Addit ARNOLDVS *LUBECENSIS*, illum in Curia suis utramque Factionem conjunxisse ideo præcipue, quia intellexit, quod in ipso Jure Canonico Negotia Secularia, Cæsaris Autoritas præcipue & Papo Cæsaria ubique resideant. Docet hoc ex doctrinis de *Romana Monarchia*

isti & peregrini juris, apud Germaniæ Literatos & Judices tum quidem inauditi, Principiis instructi, toti in eo fuerunt, ut rerum patriarum peritis prudentiores viderentur & ad hunc obtinendum finem id, quod transalpes didicerant, in succum & usum converterent (k). Serpsit hæc factio late admodum (l) in

GOLDASTUS T. I. C. J. p. 227. aliisque Juris Pontificii Canonibus *JO. GEO. FICHTNERVS* *Disp. de Imper. dominio univers.* §. 5. 6. Ipsa *Urbani Papa* Charta huc collineat, exhibita à *LAMBECIO* L. 2. *Bibl. Vind.* c. 4. p. 85. qua *Vindobonensibus Studium generale tam Juris Canonici quam Civilis* commendatur. Quod magis est, exemplis & rationibus docent *Cel. Dn. BOEHMERVS* *Disp. de praxi juris Can. in Terr. Prot. C. I. §. XI.* & *CONRING.* de O. J. G. p. 143. quod ipse *Fridericus I.* in Judicis aula atque comitatu suo Legistas & Decretistas habuerit Judices & Consiliarios. Idem de Archiepiscopo *Trevirensi* observat *Anonymus* apud *BALVZIVM* T. I. *Miscellaneorum de gestis Baldewini.* Adde locum apud *CONRINGIVM* de *Bertholdo Bremensi Legum & Decretorum perito* de a. 1179. in *Tr. de O. J. G.* c. 26.

(k) Ex hoc ævo Jus R. obtinuit primam apud Germanos autoritatem eamque privatam seu pedagogicam, dogmaticam usuaalem, non sancitam. In hac perstitit *Seculo XIII. & XIV.* Insecuta est *Seculo XV.* nemum publica & forensis autoritas *Maximilianeæ seu Cameralis,* quæ *Cameram* egressa non est, a. 1495. Hanc exceptit denique *Autoritas & Receptio Territorialis,* quæ sequenti ævo contigit sensim autoritate Principum sigillatim in Germaniæ Provinciis. Ita historia cuncta fert. Fufius de hac re propediem in *Tr. de fontibus jurisprudentiæ Romano Germanicæ eorumque usu practico hodierno.*

(l) Factum est id ausu & incremento singulari adeo, ut contentioni vitanda causa è re visum sit rerum patriarum Statoribus, contractus civium Libellarios, quin chartas & diplomata hujus & sequioris ævi *Procerum & Principum* munire clausula, novellis juris R. peritis admodum invisita: *Renuntiamus remediis Romani juris, formulis, beneficiis GLOSSARUM & Summularum omnibus.* Possent, si vellem, id probare enucleatius, ducc historia diplomatica *Seculorum XII. XIII. XIV.* Volve quæ congesterunt *Dn. HERTIVS* T. 2. Op.

in Germania & numeroſe excrevit, ut non ſolum Novelli R. Juris periti *privato ſtudio* (m) Jura R. profiterentur (n); ve-
rum

p. 424. 199. & ill. Dn. BOEHMERVS *Diff. de praxi juris Cas. in Terris Proteſt. c. 1. ubi circa Juris R. in Germania prima cultura & receptionem habentur Singularia. Conſule & adde D. GRUBBIUM in Spicilegio de varia fortuna & utilitate Juris R. in regno Prutenico p. 20. ſq.* Præcipue ſeſuoris ævi notabilis Charta legenda eſt apud WERDENHAGEN de R. H. Part. 2. p. 931. ubi ita: *Neque ullum ſcriptum jus tam Canonicum, quam Civile huic noſtro edicto in contrarium opponi, aut aliter intelligi, multominus L. Cornelia de Sicariis ALLEGARI vel INTRODUCI DEBET.*

(m) Poſt Henrici Leonis & Friderici I. ævum ſtudium hoc certe largius effloruit occasione inprimis *Academiarum*, quæ à ſeculo XIII. & XIV. *callido Cæſareo conſilio & regimento*, ut ſumptibus itinèrum Romanorum parcerent Germani, adornari cæperunt *in Germania ipſa*, & quibus iſti Peregrinitores Transalpini, novelli iſti Doctores *Italo Germani, Germani origine, Itali doctrinâ* interſuerunt opera & legali ſtudio. Quid? quod mox ab ipſis *IMPERATORIBUS* vel eorum Nutu à Principibus, Pomerania verbi cauſa, his Scholis præfecti fuerint *Anteſſores ſtudii juris civilis* ipſi *Romani Doctores, Itali originarii*, BARTOLVS, PETRVS RAVENNAS & Filii ejus LVDOVICVS à BEBENBURG, LAMPAMIANVS, plures ut taceam Juris peregrini Interpretes, nominatos & relegendos apud TRITHEMIVM de *Viris illuſtr. Germ. p. 147. 435.* MADERVM in *Epistoſis Caroli IV. Gervasio Tilborienſi annexis §. 24.* TENTZELIVM in *Supplem. 2. H. G. p. 103. ſq.* TOLNERVM *Cod. diplom. Palat. D. 179.* Accedit, quod & illorum plures conſtituti fuerint Conſilarii in Procerum Curii, equeſtri honore à *Cæſaribus* condecorati & doctorali brabeo ab aliis diſtincti. Taceo, quid ſibi voluerit Caſarum ejusdem ævi adhortatio ad Principes ſingulos, ut in Territoriiſ ubique inſtituerent Academiã. Vide Tr. de *fatis & uſu ſtudiis feud. in G. p. 54. not. p. 9. ibique Teſtes.*

(n) Ceſſit demum hæc profeſſio in numeroſum abuſum & juſtitie detri-

rum etiam curiis Principum, iudicii & forensibus negotiis ad-
moti, terram contentionis cum *Consiliariis*, *Judicibus* & *Scabi-*
nis, boni & æqui, Legum morumque Patriæ, usus forensis,
status

mentum. Plures civitates ideo cogitarunt de excludendis Do-
ctoribus R. à Consiliis, quin tulit in hunc finem & declaravit *Fri-*
dericus III. à Cordatoribus commotus *Constitutionem Imperialem*
a. 1441. in Comitibus Moguntinis, ubi statutum est adversus Italos
Doctores art. 5. Bey den Universitäten sollen Lehrer gehalten
werden, die der Rechten, so mit wahren Grund bestätiget, war-
ten, und nichts anders in Richten, lesen oder lehren; und
sich auch nicht von andern verführen oder davon dringen
lassen, denn wie es im Teutschen Reich geordnet ist. So sol-
len auch an keinen Richten die Doctores sitzen, schöpfen und be-
schließen, denn sie sind Stieffväter und nicht die rechten,
sie nehmen dem Recht den Grund der Wahrheit, und bringen
es in Unglauben, daß kein fromm Mann sein Vertrauen darin
mehr setzen mag. Das hat euer verkehrte Lehre inner 50. Jahre
zuwege gebracht, wo istts vor erhört worden. GOLDASTVS
C. J. Tom. 2. p. 95. MVLLER. N. L. *Theat.* P. 1. c. 5. Con-
questi sunt de hoc Romani juris despectu *Coetanei Scriptores Fri-*
derici, PETRVS ab ANDLO & POGGIUS FLORENTINVS;
sed non est, ut anxie quæritentur, cum non defuerint in Scholis
& aulis, qui ore, scriptis, formulis, chartis tuiti sint gliscentem
Romani juris autoritatem, uti exemplis illustribus docent HER-
TIVS c. I. REBDORFF ad a. 1362. AVENTINVS *Annal. Boi-*
corum L. 7. *illustris Dn.* à LVDEWIG ad A. B. Tom. 2. Ipsa
inde Friderici constitutio non potuit non defuiti effectu & pistillo,
in causa, quæ radices egerat & cujus antistites excreverant in copio-
sum numerum. Ut igitur certi aliquid definiatur in his Contem-
tionibus; hinc, puto, *Maximilianus* è re esse iudicavit, publica
Ordinatione a. 1495. Introdúcere Jus R. in Cameram, hac tamen
Lege, multoties in Comitibus & *Recessibus* repetita, ut *Usus ipsius sit*
suppletorius, *salvis moribus patriis* & *Legibus domesticis*.
Vide *Specimen Enuntiatorum forensium in Praxi* dubia Co-
roll. 14.

status patrii & juris dicendi gnaris & obleruantissimis, undeliberet reciproarent (o), iustitia plane invitâ, quæ incerta, multiplex, dubia reddita, opinionibus, disputationibus prolixè irretita fuit, ut nec reus, nec actor, nec Judex haberent, in quo acquiescerent (p). Hæc rerum facies mox Seculo XIII. in causa est, quod principio fuerint *privati* homines, Nobilis EPKO REPKOVIUS & Baro GRIMMENSTEINITS, uterque ex Regionibus *Henrici Leonis*, Ducis *Svevia Bavaria & Saxonie*, oriundus, alter *Saxo*, alter *Svevus*, qui operas locarent institutis patriis & moribus colligendis, quos *Papa & Cesar* ut & *Pontificii Romani Doctores* ex Italiae scholis in Patriam reduces ita cæperant confundere & suppressere peregrinis Legibus, ut inter jus & iustitiam incertitudo & multiplex bellum glisceret. Univerſa germania tunc temporis divisa erat in duos Palatinatus, Rhenensem seu Franconicum & Saxonicum, vel luculentius, in partem superiorem Allemannicam seu Svevicam & inferiorem Saxoniam (q). REPKOVIUS (r) igitur in Speculo Saxonico, GRIMMENSTEINIUS (s) in Speculo Svevico *Legum morumque Patriæ*, & ne contranitentium crabrones irritarent, sed

- (o) CONRINGIUS *de O. J. G. c. 25.* THOMASIIUS *in Delin. Hist. Juris G. & in Notis ad Offi Testamentum Politicum p. 210. 387.* Consulendus hic est in subsidii partes doctus Vir BRUMMERUS *in Tr. Juris G. de Scabinis.*
- (p) JACOBUS WENCKHERUS V. Cl. *in Tr. de iustitia indilata, von unverzogenen Rechten.*
- (q) Ex hac distinctione suas etiam Origines trahunt duo Vicariatus Imperii, alter Palatinus, alter Saxonicus. TOLNERUS *Hist. Pal. c. 4.* COCCEJUS *Jur. publ. c. 16.*
- (r) BECKMANNUS *Hist. Anhalt. p. 356.* LAMBECIUS B. V. L. 2. c. 8. p. 831. *Speculi vox vero inter eruditos hujus ævi communis admodum, idem iis indigitavit, quod nunc indicant Pandectæ. Vide VINCENTII BELLOVACENSIS Speculum Historiale, Naturale, Doctrinale & Morale.*
- (s) GOLDASTUS *in præf. der Reichs-Satzungen. ill. Dn. THOMASIIUS in Selectis feud. §. 45. sq.*

fed iis placerent potius eorumque auram & autoritatem aucuparentur, *Juris Romani simul ac Pontificii* (t) *Selectum & Saturnam* adornare ausi sunt *privato studio*. Verum enim ausus non cessit feliciter, quin etsi ita cesserit initio, (u) mox tamen sequiori ævo hæc facies est inversa. Tot enim fabellas & nœnias *cum privati tum publici Juris* Collectionibus suis Speculatores inferuerant; ad tot *allovria, solennitates, geminationes, methodo omni & ordine exule* (v), dilapsi erant, ut Principes facile operæ pretium

(t) Vide *Speculum Sax.* L. 2. art. 63. L. 1. art. 37. *Spec. Sæv.* L. I. c. 24. 61. 253. 261. 307. 327. 348.

(u) Multi fuerunt, qui *Glossis & Schollis* hunc connatum sunt conatati. Legi possunt nomina eorum apud GRIPHIANDRUM *de Weichb.* c. 25. 53. Deinde etiam *Speculum Sævicum* in *Rheni Partibus, Helvetia, Rhetia, univèrsa Svevia & Franconia, Bavaria, Austria, Lotharingia* florere cœpit; *Saxonicum* autoritatem & usum late obtinuit in utraque *Lusatia, Silesia, Bobemia, Polonia, Borussia, Principatu Anhaltino, in Holsatia, Marchionatu Brandenburgico, Principatu Halberstadeni, Ducatu Bremensi, in Pomerania, apud Lunenburgenses, Pomeranos*, verbo: in utraque *Saxonia superiori & interiori*, seu in his *Provinciis*, quas in *Historia* ambit *Saxonica Pars Germaniæ*. Otium hic fecerunt & quod diximus sigillatim ex omnium regionum documentis & Scriptoribus evicerunt *ill. Dn. HOFFMANNUS* in *Spec. de LL. vet. Germ. Origine & natura* p. 108. sqq. *ill. Dn. GRIBNERUS* *diff. de Terris Vicariatus Saxonici*. Male interim mox ferre cœpit hunc *Speculorum cultum Pontifex GREGORIUS XI.* qui Bullâ sua reprobavit *Speculum Saxonicum tanquam DETESTABILE SCRIPTUM, CANONES SACROS, NATURÆ ET CIVILES LEGES, PROCUL PELLENS*. *CONRING* de *O. J. G. c.* 31. *GRYPHIANDER* d. l. c. 47.

(v) Singula ex ipsis *Speculis* commonstrant *ill. Dn. HOFFMANNUS* c. l. p. 118. sq. *ill. Dn. AUGUSTINUS LEYSERUS* in *Juris R. cum jure Saxonico præscò & moribus collatione* 1. & 2. & *Medit. adff.* Vol. 1. p. 46. Quibus accedunt *ill. Dn. SCHREITERI & RINCKII Opuscula* peculiaritè.

tium esse duxerint, cogitare sollicitius de fidis & curatoribus morum juriunq; Collectionibus. Primus igitur HENRICUS LEO, sagacissimus Princeps, eo animum defixit, ut concinnaret patrii Juris certi, genuini & consulti Codicem erectiori animo & Minervâ.

§. IV.

Accepto igitur à Comite Holsatiæ portu & efformata nunc *Lubeca* in amplissimam civitatem, commerciis & mercatura fulgidissimam & celeberrimam in *Wagria*, *JUS LUBECENSE* colligere & ferre studuit I. ex *Moribus patriis originariis & communibus*, de quibus diximus in Prælimine (w). II. ex *Legibus vetustis veterum Germanorum* (x), *Saxonis præcipue* (y) & *Sla-*

Fontes & Principia.

(w) Docent id fufus STRUVIUS in *Historia Juris G.* §. 27. ubi speciatim tres laudat Juris Lubecensis fontes: *Mores*, *Jus Saxonense*, *Jus Romanum*. Consentit MEVIUS qu. præl. i. n. 55. ubi post mores triplicem quidem fontem Juris Lubecensis constituit.

1.) *Principia quedam ROMANI JURIS, FORMÆ & hominibus REIPUBLICA LUBECENSIS applicata.* 2.) *Principia ex jure Saxonicò petita.* 3.) *Specialis consuetudo aut statuentiam voluntas.* Induxit ceteroquin iste fons consuetudinarius morum Patriæ illustrem Dn. SCHOEPPFERUM, ut in priori editione *Synopses ff. Tir. i. n. 38.* Jus Lubecense ad Jus non scriptum, seu consuetudinarium retulerit; sed frustra cum ob reliquos fontes, tum ob indolem *Nomothesis Ducis Territorialis Henrici Leonis.*

(t) Bina Exempla novissime adduxit Vir doctus in *diff. habita sub Præsidio ill. Dn. BOEHMERI*, de *statu donationum inter Virum & uxorem antiquo & hodierno* p. 34. 46. Alia habentur apud *LUDWIG. T. 2. Op. p. 119.* ut & *diff. de SC. Vell. P. 1. p. 67. de Dote & Don. p. N. p. 21.*

(y) HERTIUS *Not. Vet. Germ. Pop. P. 3. c. 3.* HOFFMANNUS I. c. p. 58. Curate in hunc finem scripsit *Perillustri Dn. Cancellarius JO. de KLEIN in Specimine Annotationum ad Lauterbachii Compend. ff. p. 13.* In dubio quidem statutum ex jure civili petiæ declarationem, sed ita, ut præferatur adhuc jus, unde proximi

& *Slavico Vandalicis* (z). Docebit hoc alibi collatio harum Legum quas à Seculo V. usque ad *Caroli M.* tempora in integris Voluminibus conquissiverunt HEROLDUS, SICHARDUS, LINDENBROGIUS, GOLDASTUS, LEIBNITIUS. III. *Ex Capitularibus Francorum & Constitutionibus Casareis Postcarolingicis* (a). IV. *Ex Legibus Sotaticis* (b) quæ Jura fuerunt *Westphalica*, sigillatim

mo desumptum est. Sic Jus Lubecense proximam interpretationem petit ex Jure Saxonico, unde magna pars ejus desumpta est. Consentiant COTHMANN Vol. 1. Conf. 40. n. 51. MEVIUS c. 1. Sunt vero Leges Saxonica vel veteres, vel Carolingica, vel Postcarolingica. Inde nomen Juris Saxonici, quod Speculo Saxonico est prius & Speculi fons. Vide LAMBECIUM B. V. L. 3. c. 5. MEIBOMIUM Introd. in S. J. H. p. 79. sq. & Prefationem Spec. Saxonici.

(z) HELMOLDUS *Chron. Slav. L. 1. c. 82. L. 2. c. 12.* KRANTZIUS *in Vandalia, & PITHÆUS in Annalibus Francicis a 849.* Plura suo loco ex MAURO URBINO RAGUSÆO, GRYPHIANDRO, COCCFJO. Vide hic de dubio Thomasiانو *Tr. Historico Etymologicum de Consuet. Sacculari* p. 64. Dicendum hic etiam esset de *Legibus Werinorum, ut & Anglo Saxonici*, editis à LAMBARDO, WHELOCIO & novissimus à V. Cl. WILCKINSIO 1721. *in f. Adde LUDEWIGIUM in T. IV. MSEL. LEUBERUM P. 3. n. 33.*

(a) Exempla prostant cum in Voluminibus *Capitularium Casarum Carolinorum* editis à RHENANO AMMERBACHIO, TILIO & novissime à STEPHANO BALUZIO; tum in *Constitutionibus Imperialibus* editis à GOLDASTO.

(b) Ita ARNOLDUS LUBECENSIS in *Chr. Slav. L. 2. c. 35. §. 5.* Imperator Fridericus confirmavit Justitias, quas in privilegiis scriptas habebant, SECUNDUM JURA SUSATIÆ. Justitia ut supra diximus, non sunt privilegia in pascuis, nec jura Judicii & Fiskionis: sed *Leges Municipales & Jura Statutaria*. Sotatia vero jura dicuntur à Civitate Soest, quæ nunc relata hodie est in Comitatum *Marck.* Dicta est civitas ab opulentia, vom *Zusatz und Anwachs,* Sotatum, rectius *Zusatium*, uti docent vetustæ chartæ apud EDWINUM ERDMANNUM in *Chronico Osabrüggensum.*

latim *Susatii* seu *Susatensis civitatis* opulentæ, celebris in Westphalia, (c) insigni Regione, HENRICO LEONI, ceu *Duci Westphalia* subjecta (d). Dissentit CONRINGIUS in *Originibus Juris Germanici* & satagit pro *Sosaria jure*, *HOLSATIÆ jura* legere. Eundem sequuntur BANGERTUS (e) & LAMBECIUS (f), sed invita ratione & veritate (g; confutati propterea solide à MEIBOMIO, (h) LEIBNITIO (i) LANGIO (k), quorum sententia in *Historia præterea* (l), in *Fastis Consularibus Lubecen-*
sibus.

(c) Agit de Civitatis celebritate *AUTOR Vita Brunonis, Colonienfis Archiepiscopi*, apud LEIBNITIIUM T. 1. S. R. B. n. 25. *Saxonia civitas, Susatium nomine, rebus seculi est opulenta, populo plena, longe lateque circumpositis Saxonum gentibus & provinciarum populis notissima.*

(d) Legendi sunt MEIBOMIUS d. l. p. 86. - 88. B. LANGIUS in *Introd. ad Notitiam LL. Nauticarum* c. 9. p. 64.

(e) In *Notis ad Locum Arnoldi* p. 296.

(f) In *Originibus Hamburgensibus* n. 102.

(g) Apud ipsum LAMBECIUM in diplomatibus ab *Adolpho Comite Hamburgensibus* impertito expresse ita legitur: *Et in pascuis & lignis libertate gaudeant, quam constat eos retroactis temporibus possedisse; in reliquis jure fruuntur SUSATENSIIUM & LUBECENSIIUM.* Quæto quis sine Critices abusu expunxerit hic atque extinxerit pro captu suo voces? Salse horum, qui ita agunt in explicandis Legibus & Autoribus, cerebellum perficuerunt MATHANASIUS in *Chef d'oeuvre d'un Inconnu & ill. Dr. MOSERUS* *diff. de usu studii Critici in jure publico.* Liceat huc referre V. Cl. NOODTIUM qui in *Tr. de de forma emendandi doli mali*, in *Lege 7. pr. ff. de dolo malo*, verba, quæ ipsius assertioni contrariantur, fidenter expunxit, hoc ratiocinio: *Ægrotat Lex, ergo est recreanda.* Ita vero recreat, ut vitam vocis extingvat penitus.

(h) *Introd. in Hist. Sax. inf.* p. 86. (i) *Tom. 1. Rev. Brunsv.* n. 15.

(k) *Introd. in Notitiam LL. Nauticarum* c. 9. p. 46.

(l) *Vide lit. c. d. Accedunt insignia HELMOLDI C. S. Libr. 1. c. 57.*

sibus (m), in *Collatione Legum Lubecensium & SAXONUM WESTPHALORUM* (n) & speciatim *SUSATENSIIUM* (o) testatissima est & illustrata, ut non sint amplius, qui de veritate assertionis subdubitent (p). V. *Ex Legibus Wisbycen-*
bus

- §. 2. & laudati LANGII c. l. p. 65. testimonia de Copiosis Migrationibus Westphalorum in Polaborum, Raceburgenſium terram, in Wagriam ejusque celeberrimam civitatem LUBECAM speciatim.
- (m) In quibus conspicua sunt nomina primorum Senatorum Westphaliorum, ut & sigillatim Dominorum VOLCKWINI: c. HERMANNI de SUSATO. Tractat hoc argumentum MEIBOMIUS c. l. p. 87. sq. & nuper excussit Excellentissimus D. KEMMERICHUS in Programmate, quod *Viri consultiſſimi, & doctiſſimi Dn. D. HIERONYMI NICOLAI GERCKENII* dissertationi de *Jure Hagenſtoleziatis* est consecratum. Quid? quod ex Memoria *Viri magnifici & generosi Domini NICOLAI à BRÖMSEN, Equitis avari, Consiliiarii Caesarei & Consulis Lubecensis*, cujus merita etiam nunc perennia sunt in Posteris, *Vir inclytus & literatissimus Dn. L. JO. HENR. à SEELEN*, in opusculo von Brömsen *Phaler* §. 2. in lucem novissime constituerit, quod illustris *Dn. NICOLAI à BRÖMSEN* materna propago debeat *Westphalis*, nominatim *Joanni & Wilhelmo Westphalis*, quorum alter *Lubecensis Consul*, alter *Lubecensis Episcopus* fuit.
- (n) Exempli loco contulit Vir laudatissimus KEMMERICHUS c. l. *Legem Saxonum Westphalorum in Codice Lindenbrogiano de Luro Uxoris cum Articulo XII. Juris Lubecensis P. 2. L. 2.* Est ceteroquin hic articulus: crux interpretum, qui cum Articulo XXVIII. ejusdem Tituli collatus, *illustri COTHMANNO & STEINWIEGIO*, tum & a. 1611. consultissimis *SYNDICIS Reipublicae Lubecensis*, MEVIO itidem *ad Jus Lub. d. l. n. 81.* & KEMMERICHIO c. l. multum negotii facessivit.
- (o) Vide utriusque juris Susatensis & Lubecensis convenientiam apud LANGIUM *Introd. citat. p. 64.* & MEIBOMIUM c. l.
- (p) Facti sunt *id. ill. Dn. GUNDLINGIUS d. l. HOFFMANNVS c. l.*
 p. 140.

fibus (q) celebratissimis (r), & ad mercaturam præcipue & nauticas res accommodatis (s). VI. Ex Speculo utroque

p. 140. *KEMMERICHII* c. 1. ubi ita: *Hodie nemo eruditorum dubitat, jura Susaria, quibus jura Lub. fuerunt conformata, fuisse jura celeberrima Westphaliae civitatis, quae Henrici L. aeo maxime floruit.*

(q) Quæ dicuntur à *Wisbya*, urbe maritima ob mercaturam celebris, in insula maris Balthici Gotlandia sita & in hodierna facie repræsentata ab *OLEARIO* in det. *P. N. B. L.* 2. c. 3. Ætas harum Legum ævum *Lotharii* attingit, & cum ipsa celebritate Urbis contendit, ubi dudum confluerant plurimæ nationes Imperii G. docente *LEIBNITIO* in Præfatione T. III. S. B. ad n. 39. p. 28. 29. & T. III. ib. p. 750. Idem testis est, quod *HENRICUS LEO* æque ac Comites *Holfatiæ Joannes I.* & *Gerardus* has Leges confirmaverint omnibus *Wisbyæ* & totius insulæ *Gotlandiæ* incolis & civibus, quos in diplomate *Henricus Leo* valde sollicitat & hortatur, ut cum *LUBECENSIBUS* suis negotientur & mercaturam exercent. Ipsum *Privilegium Henricianum* legitur apud *LAMBECIUM* in *Mantissa* L. 2. *Rerum Hamb. n.* 247. in diplomate *Monachorum Wisbyensium Ordinis Domini & Francisci.*

(r) Docet id *OLAUS MAGNUS* in *Historia Gentium Septentrional.* L. 2. c. 24. *Ab hac insula, inquit, in omni navigantium controversia à Consulate Wisbyensi datur & petitur jus & sententia definitiva. Certe hoc jus Mercatorum & Nautarum valde prudenter digestum citius lites adimit pro fluidis aquis, quam aliorum decisio in firma terra. Speciatim de populis omnibus transrhenanis proficitur: GROTIUS in florum sparsione ad jus Justinianæum Tit. de Lege Rhodia p. 117. quod apud illos Leges Wisbyenses colantur. Quod Sveci eas receperint, docet REGUM Confirmatio apud LEIBNITIIUM d. l. præf. De BATAVIS, CIVITATE LUBECENSI & HANSEATICIS CIVITATIBUS idem docet & probat *Celeb. D. BYNCKERSHOECK* ad L. 9. ff. de L. Rhodia. Plura de *Wisbyensium* L. L. autoritate & receptione, vide apud *LANGUM* c. 1. p. 38.*

(s) Ex instituto hic legendus est *REINOLDUS KURICKE* *Com. ad Jus*

que (t). VII. Demum ex *Jure Romano & Canonico* (u). Ex his fontibus, sex domesticis (quibus septimus in §. 5. accedet), & ultimo adscitio enatum nunc est *JUS LUBECENSE*, Civibus Lubecanis non solum

Jus Maritimum Hanseaticum, ubi p. 77. ita: *Et sane antiquissimum Jus Maritimum est illud, quod Mercatores & Navcleri communi placito olim Wisbye condiderunt. Emporium namque hoc olim celeberrimum fuit, cui URBIS WANDALICÆ VINETIÆ exitium, amplitudinem dedit, teste HERMANNO BONNO in Chron. Lub. L. 1. p. 2.* Addit de juris ipsius & Urbis historia ac statu plura singularia. Ceterum has Leges cum aliis Gothlandicis Saxonico germanico Idiomate Originali edidit, & cum Codicibus vetustis contulit JO. HADORFIUS a. 1689. Prodierunt ob celebritatem & Suevico idiomate, interprete MICHAELI AGRICOLA, Episcopo Aboensi; tum & Anglico, Gallico & Belgico Sermones. In Misnico idiomate Jus Wisbyensium inseruit MARQVARIUS Operi suo de *Jure Mercatorum*. De vetusta Lubecensi editione & aliis editionibus ac versione Latina vide LEIBNITIUM *cit. pref. LANGIUM* c. 5. p. 30. 44.

(t) Exempla sunt apud ill. *Dn. LÜDEWIG* *diff. de dote* p. 30. *de cons. conub. extra Patrem* p. 19. In *Holsatiensi Chronico* edito à LE BNITIO in *Accessionibus P. I.* hæc leguntur cap. 15: *Post Vicelini obitum Henricus Leo cathedralem ecclesiam de Oldenburg transtulit in Lubecensem civitatem eo, quod hanc ab Adolpho Comite Holsatia, qui eam primo construxerat & castrum hodie Borch dictum pro munitione Civitatis erexerat, prece & vi retinuerat. Dicta Civitatis Incolis JUS Municipale ex SPECULO Saxonum extractum, quod etiam adhuc habent, & libertatem navigantibus dedit copiose.* Non est, ut huic assertioni dubii quicquam opponamus. *Utrumque Speculum SAXONICUM & SÆVICUM* floruerat hæctenus in Nordalbingia, Holsatia, in Svevia & Saxoniarum regionibus, quippe subjectis *HENRICO LEONI, Duci SAXONI & SÆVIÆ.* *HELMOLDUS* c. 5. L. 1. c. 48. *MATTH. SLÜTERUS* in *Tr. von Erbrecht der Cheleute* *pref.* Vide supra p. 23

(u) Docent hoc *DUCKIUS* de *usu & autor. Juris Civilis* L. 2. §. 16. p. 17.

solum acceptum; verum etiam Vicinis & remotioribus Germanis. Mox enim non solum alii Germaniæ Principes & Magistratus laudatissima *Henrici Leonis* consilia & vestigia sunt insecuti in colligendis *Legibus Provincialibus & Statutariis* (v); verum etiam ad nor-

mana

p. 17. & articuli Juris Lubecensis *de dote constituenda, de hereditate institutione*, & innumeri plures, quos velut uno obtutu videre licet in *MOVII differentiis Juris Lubecensis & R. ex MEVII Commentarii collectis*. Sunt, qui objiciunt: *Jus R. hoc Legislationis ævo incognitum fuisse*; sed corrueat hoc sponte ex historia paragraphi præcedentis, cujus chartis jungimus diploma & contractum emtionis *Pomeranicum* apud RANGONEM in *Orig. Pomer.*

p. 165. Adde quod *Theodosianus Codex* & ante itinera Germanorum in Italiam, Francis & Germanis diu non fuerit incognitus. Pertinet huc *COLLATIO CAPITULARIUM* & quod ex Seculo X. differit *SCHILTERUS* in *Comment. ad Jus Feud. Allem.*

p. 529. Post Germanorum itinera apud Germanos *Jus R.* pererebuit ex *glossis ACCURSII*, quas ex itinere reduces, in Patriam invexerant tumida solertia. Conjector, quod inde & deficienti Codicibus aliis, *Corpori glossato* in his ævis enata fuerit princeps autoritas, qua sibi recentiores diu imponi passi sunt stupida religione, ut Leges nullas in foro agnoverint, nisi *glossatas*. Suppetias fert huic conjecturæ *supra citata formula renunciatoria* p. 20. *lit. l.* Adde in partes subsidiales *KULPISIUM* *diss. de Analogia Juris* in *Volam. Diss. p. 1017.* *ENGELBRECHTIUM* in *Examine distinctionis inter Theoriam & hod. praxin* p. 22. *Ill. Dn. GRIBNERUM* in *eleganti opusculo de Observantiis Collegiorum. §. 3. f.* *COCCEJUM* de eo, quod justum est in dubio, ibique de veterum superstitioso Glossarum cultu.

(v) Testantur hoc *LL. Provinciales & Statutariæ Friburgensium, Hasiacorum, Coloniaensium, Aquisgranensium, Francofurtensium, Cellensium, Misnensium, Hamburgensium, Nordhusanorum, Spirensium, Magdeburgensium*, pluriumque, quæ mox ex hoc ævo & Seculo XIII. sunt promulgatæ. Vide de singulis & reliquis
Seculi

nam Juris Lubecensis easdem composuerunt & excerpserunt (w); quin demum ipsum Jus Lubecense Plures introduxerunt ac receperunt in Principatus suos & Civitates (x). Et ab hoc ævo Dignitas & Proædria juris Lubecensis Speculi utriusque famam & memoriam expunxit, valor, usus, & si quæ ejus fuit olim auctoritas, evanuit nunc ac elangvit (y), ut ubique Gentibus & Civi-

Seculi XIV. & XV. diferentes *ill. Dn. HOFFMANNUM c. I. p. 148. sq. CONRINGIVM de O. J. G. c. 26. HERTIVM diff. de Consultationibus, Legibus & judiciis in Specialibus R. G. Imperii Rebusp. T. 2. Op. p. 449. WERLHOVIUM in Specim. II. de Jure Germanico particulari.*

(w) Fecit id *Dux BUREWINUS, Saxonum Colonis faventissimus, in Jure Sverinensi municipali, uti docet collatio articulorum de alienatione bonorum hereditariorum, de divisione cum liberis conjugii prioris, plurium. Hoc jus propterea ita increbuit, ut in Metropoli & Comitatu Sverinensi non solum, sed sequiori ævo in Civitatibus singulis MECKLENBURGICIS auctoritatem obtinuerit, quin & celebrati nominis & usus fuerit in Pomerania. MICRÆLIUS in Chron. Pom. p. 551. Coptam hujus Juris in latino idiomate de a. 1220. exhibuerunt TORNOVIUS in præf. de feudis Mecklenburgicis & B. THOMAS in Analectis Gustrou. p. 51. sqq.; in patrio Sermone aliud exemplar de a. 1263. evulgavit B. SIBRAND P. 1. Jur. Lub. Sect. 10. p. 99. sqq. bina alia Germanica de a. 1220. & 1593. exhibuit Præses in Specim. Doc. Meckl. Num. 17. p. 205. quibus propediem in alia diplomatica Collectione accedet instructissimum hujus Juris exemplar Hovischianum amplum & fidum, hæctenus ineditum. Adde §. 8. lit. f.*

(x) De quo momento *infra in §. 7.*

(y) Possem id probari ex singulis Provinciis, in quibus Specula auctoritatem initio obtinuisse supra diximus. Dicamus hic saltem de *Megapoli & Pomerania. Utrobique dicam scriptam esse Speculatori docent TORNOV de F. M. L. r. c. 2. §. 16. p. 156. p. 677. COTHMANNUS V. r. R. 26. n. 269, Dereliquis Pro-*
vinciis

& Civibus uterque Speculator visus fuerit, & videatur etiam nunc rudis glossator & Doctor, autoritate legali destitutus (z).

§. V.

Collectis ab *Henrico Leone* ex OMNIS ÆVI principis Juris Germanici, *Legibus Lubecensibus*; mox late effloruit justitia earundem & usus. Perstitit Jus in hoc genere felicitatis non solum religiose; verum etiam mox, juventute excussa, adolevit & ultra est progressum. Postquam enim post fata *Henriciana* Civitas à Cæsare *Friderico I.* in numerum Imperialium recepta & Magistratui Consulari Superior Jurisdictionis & Potestas (a) fuerat indulta; eo animum defigere ceperunt illustres Patres

*Progressus,
Compilatis
& Incrementa
Juris Lubecensis.*

vinciis non est, ut idem testemur. Otium enim hic fecerunt, quod *Speculum Saxonicum* artinet, *LEUBERUS de Priv. Magd. P. 5. n. 19. sq. &* quod *Suevicum* concernit, *illustris Dn. HARPRECHT ab HARPRECHTSTEIN de non usu moderno Speculi Suevici in foris Svevo Franconico Palatinis Parte II.* ubi ex innumeris Provinciis & Civitatibus ipsa legi possunt documenta & testimonia. Dubium moveri posset de Speculi Saxonici usu diuturno ex *Constitutione Brunsvicensi Ducis Adolphi Augusti de a. 1675.* verum ibi de *Saxonico Jure* sermo est, non de *Speculo*.

(z) Testes sunt *SCHÆFERVS in Qu. P. 2. qu. 9. n. 66. PISTOR L. I. qu. II. LYNCKER Decis. 1264.* quod in ipsa Saxonia nunc nulla vis speculi supersit, nisi quæ stabilita est usu & Legibus Saxonice. Legi ceterum meretur Documentum *Augusti de a. 1574.* apud *LUNIGIVM in R. N. Part. Sp. Cont. II. p. 781.* & quod in hac causa de Speculi fundata intentione ratiocinantur *ill. Dn. SCHREITERUS diss. de Orig. juris Sax. Pos. 27. WERLHOFIUS d. I. p. 192. Consultiff. D. HANACCIUS in Progr. de Necessitate & utilitate Studii Juris Saxonici separatim tractandi.*

(a) Quæ hic dici possent de *JURE non solum sed & SUPERIORITATE Territoriali Civitatum liberarum imperialium* in genere & speciatim de *Lubeca*; ea quidem pagina angusta ferre nequit.

E

Vide

Patres conscripti, ut Jus Lubecense in Ordinem concinnarent luculentum. Factum hoc est publica auctoritate, *Tunderensibus petentibus* & Occasionem primam suppeditantibus (b) ANNO 1243; repetitum illud est, interrogantibus & petentibus c, *Equitibus Livonicis* (d) ANNO 1253. & 54. iterumq; ordinatius scriptum cum sub

Vide interim *ill. Dn. THOMASIVM ad Monz. p. 585. diss. de Oppositione Jurium Maj. & R. J. Th. 5. WILDVOGELIVM diss. de Sup. Terr. Civit. Imp. Th. 8. TITHUM de habitu Territ. Germ. c. 1. LUNDORPIUM T. 5. Act. Publ. L. 2. c. 114. p. 1048. BESOLDUM de Jure Civ. Imp. Th. 8. KLOCKUM de Contrib. c. 5. p. 130. MAGERUM de Advocatia arm. c. 6. § 187. EYBENIUM in Op. P. 2 p. 180. KNIPSCHILD de Jur. Civit. Imp. c. 4. 5. & PLURES apud BURGMEISTERUM Vol. 1. Bibl. Equ. p. 953. Dissentiunt KNICHENIUS de Jure Territ. c. 1. n. 116. OCKEL de rogali Post. Jure c. 4. perill. Dn. à LUDEWIG diss. de Civit. disparti nexu cum Imperio c. 7. & plures, quorum argumenta respondent & examinant Cel. Dn. PFERFINGERUS T. 3. ad Virr. p. 1140. SEHWEDERUS de Civit. J. pari nexu cum Imperio: D. FELTZIUS novissima diss. de Sup. Ter. Civitatum Imperialium.*

(b) Vide supra §. 2. p. 16.

(c) Est hæc erroris ratio, quod alii Ordini Livonico Juris Lubecensis Ortum tribuerint. Vide supra §. 2. 14. lit. i.

(d) Docet hoc MAVRITIVS *Introd. ad Praxin for. §. 22. & miratur, quod & REIMERUS KOCKIVS in Chronica MSC Lubecensi, & Scriptores impressi muti omnes sint de hac Collectione Juris Lubecensis. Ratto petitionis Livonicorum habetur in nexu Lubecensium mercatorio, & civili cum Livonicis. Expugnabant præterea Saxones, Lubecensium ope, Livoniam; & Charta docente de a. 1247. apud AUTOREM der Neuen Bibliothek P. 18. p. 692. ipso hujus compilationis tempore Albertus II. Livoniensis Archiepiscopus fuit Tutor seu Administrator Episcopatus Lubecensis, integro Sexennio. Docet idem ALBERTVS CRVM-*

sub auspicijs ALBERTI de BARDEWICK ANNO 1292. in 152. articulis; tum curâ Magnifici Consulis TIDERMANNI GÜSTROWEN (f) ANNO 1328. Posthac addita sunt & compilata sensim plura iterum argumenta, præcipue vero nunc accesserunt ex Conventibus Hanficis (g) HANSEATICARUM CIVITATUM (h) plu-

CRVMMEDYCKIUS in *Chronico Lubecensi*. Verba ipsa adduxit doctus ANONYMVS in der Einleitung zum Lübschen Recht 20. p. 10. sq. ubi de mercatura Livoniensi testem citat ARRHEINVM in der Lebens-Beschreibung des Schwedisch. u. Feldherns Pontie de la Gardie. Addendum est PRIVILEGIUM Gotfridi, Seermeisters in Verstand der Stadt Lübeck gegeben a. 1699.

- (e) Induxit hoc alios, ut hunc Bardewicensem salutaverint Autorem juris Lubecensis. Vide §. 2. ubi pro Heurico de Bardewick legi debet Albertus de Bardewick. Consule SAGITTARIUM in *Historia Bardewici*, h. e. *Vici Bardorum, Priester-Stat.*
- (f) LANGIVS in *Introd. cit. c. 9.* Testis idem est quod hoc MSC. una cum Albertino Bardewicensi etiam nunc custodiatur in membranâ apud Lubecenses in der Wettstuben.
- (g) Dicuntur hi à *Hansa*, fædere, Liga, Societate, congregatione; unde hânselein, hanfari, hanfer un homme, idem est ac fidem dare, civem coopartare, Societatem inire. *Hansa* enim prisco idiomate est fædus, concilium, & inde in *vetusto Codice Novi Testamenti* pro eo, quod latine dicitur, *Concilium fecerunt in eum*, legitur: *Fecerunt Hansam*. Apud Parisienses *Hanseatus* hodieq; ille dicitur qui est de *Communia Parisiensi*, uti docet DUFRESNE *Glossar.* p. 699. ibique BRODEVS alitque *Testes de Hansa Teutonica*. *Manus* propterea apud veteres idem fuit ac *fides*. Notum est jurandi modus per manus; notum proverbium: *En fidem dextramque*. BERTIVS P. 3. R. G. c. 4. Alii ab ansehnlich, à mare, à magnitudine, ab immunitate vocem explicant. Vide HERTIVM T. 2. Op. p. 280. HAMMELMANNVM C. Old. f. 423. PFEFFINGERVM L. 1. J. P. T. 18. p. 328. LINDEMANNVUM *Orig. Jur. Civ. Th.* 31. LAMBECIVM L. 2. R. H. ad a. 1441. §. 85. Opinabilis plerisque est assertio D. HICKESH in *The- sauro*

(h) plures Articuli Maritimi seu Nautici; accessit igitur *SEPTIMUS* fons *demesticus Juris Lubecensis*, utpote *RECESSUM HANSEATICORUM*, quorum indicem ab a. 1362. usque ad a. 1601. ex MSto publicavit B. WERLHOFFIUS (i).

§. VI.

Revisio, *Perfectio* & *hodiernus status* & *resecta*, multa antiquata, multa mutata & adjecta, multa etiam alia capita civilia, nautica & hanseatica recepta. Multa vero inde irrepleta & orta est Legum varietas, multiplex paulatim incertitudo & perturbatio, multa etiam & varia lesio & discrepantia cum in Codicibus Manuscriptis, tum in impressis, ut Delio demum notatore opus esse videretur, qui quid spurium sit,

sauro archeologico, Libro pretioso. A apud Cimbrorum est aqua; *ANNA* sunt aquae; *SEAT*, *SOET* notat sedem, *Habitationem*. Hinc *ANSEAT* idem est ac *Seestadt*. Vide supra p. 26. *lit. b.* Sed fallit haec derivatio. Plures enim *Hansicae Civitates* mari non alluunt, *LYMNÆVS* J. P. *Libr. 7. c. 1. p. 43. sqq.*

(h) Coiverunt haec invicem in *FOEDUS* post annum *sexagesimum*. Saeculo *decimo tertio*. Dissentiunt quidem *MORERI* in *Diction. voce Hanseaticus* n. 176. *WERDENHAGEN* de *Rep. Hans. P. 3. c. 15.* verum historicis rationibus causam stabilijunt & tuerentur *CONRINGIVS* de *Rep. diss. 3. de Urbibus Germ. Th. 95. sqq.* *CASP. DANCKWERT* P. 3. *Topogr. Hols. c. 7. p. 217.* *SCHWEDER* J. P. *Parr. Spec. Sect. 3. c. 9. §. 7.* *CRANTZIVS* L. 9. *Vandal. c. 7.* *Finis fœderis privatus* fuit, utpote *flos & securitas commerciorum*. Vide *CHYTRÆVM* L. 23. *Orig. Sax. a. 1572.* *LAMBECIVM* L. 2. *R. H. a. 1241. §. 83.* *BRUNNEMANNVM* *diss. de Incrementis Urbium Germ. §. 13. 14.* *CONRINGIVM* d. 1. *Th. 98.*

(i) In *Specimine Juris Germ. II. c. 3. p. 139. -- 147.* Plura collegit celeb. *Dn. LVNIGIVS* in *Cont. 4. der N. U. P. 2. Tit. von Hanseestädten*. Consule praeterea *KVRICKIVM* in *Jure maritimo Hanseatico, Notis illustrato. Hamburgi 1667. 4.*

fit, quid genuinum, quid novum, quid avitum, quid usu etiam nunc receptum, quid reprobatum, extrahat & divinet (a). *Cives* inde non solum cum murmure hunc Juris statum sunt profecuti (b); verum etiam *Civitates Hanseaticæ* (c) & quæ Jus Lubecenſe receperunt (d), tum & *Vandalicæ Civitates* (e) earumque præcipue STRALSUNDIUM, ROSTOCHIUM ac WISMARIA (f) ægre eundem statum tulerunt & omnium instantissime à Senatu Lubecenſi ad ſopiendas inter gentes in Negotiis civilibus & maritimis Juris incertitudines, poſtularunt REVISIONEM & EDITIONEM *correctiſſimam, ordinatim diſpoſitam, numeris ſuis omnibus ABSOLUTAM, curatam atque canonicam*, quæ ſit inſtar normæ fidæ ac perennis (g). Non diſplicuit

(a) MÖLLERVS in *Iſag. ad H. C. C. Part. 4. Cap. 6. ſ. 2.*

(b) Inde convitia: Das Lübbſche Recht gelpiſch, lobbbſch Recht: Das Lübbſch Recht iſt ein Kollwage, den man ſchieben kan, wo man will: eine Gauckeltasche, damit die Städte ſpielen könnten. MEVIVS *qu. Præl. I. n. 49.*

(c) De quibus CHYTRÆVS c. l. p. 608. Metropoles Fæderis fuerunt quatuor: LUBECA, Colonia, Brunſviga, Dantiſcum.

(d) Vide *infra* §. 8. ſqq.

(e) Quarum ſex numerantur: Lubeca, Hamburgum, Roſtochium, Sundium, Wiſmaria, Lüneburgum. COCCEJVS *Jurispr. publ. in Sect. de Vandalia. PFEFFINGERUS T. III. c. l. p. 833.*

(f) Docent hoc STRUVIVS in *Historia Jurium Romani, Germanici, Feudalis &c. cap. 6. p. 504.* Audiamus MÖLLERVM V. Cl. c. l. *Senatus Lubecenſis perturbato juri Lubecenſi, poſtulate Civitatum, cum aliarum, tum STRALSUNDENSIS inprimis ROSTOCHIENSIS ac WISMARIENSIS, allaturus remedium, ſimulque ſequiorum, quibus paſſim illud onerabatur, Judiciorm licentia refrenaturus, a. 1582 per Triumviros illud curavit revidere, emendari, & remotis, quæ fori uſus reſpuebat, in congruum Ordinem redigi. ROSTOCHIENSES præcipue anno 1579. & 1582. per Deputatos Revisionem poſtularunt & urſerunt.*

(g) Rationem, cur laudatæ tres Civitates præcipue Revisionem urſerint

splicuit hæc interrogatio, sed visa omnino est necessaria ac utilis SENATUI LUBECENSI; hinc anno 1582. mox demandavit *Emendationem Juris Lubecensis* Triumviris excellentissimis, *Consuli meritis & Canis conspicuo JOANNI LUDINGHAUSENIO, Syndico D. CALIXTO SCHEINIO, & Senatori GOTTSCHALCKIO à STIETEN (h)*. Mæcule hi currere cæperunt & desudare in occupato stadio; verum antevortit nihilominus curas eorumdem JOACHIMUS KOLLIUS, *Holsatus, Consul Crem-pensis, evulgans a. 1586. Hamburgi ein Rechtbuch, darin die Artickel, so man Lübsch Recht nennet und in dem MSC. gefunden, nicht allein in eine bequeme richtige Ordnung gebracht, besondern auch das Käyserliche, Sächsische und Böttische Recht zugleich mit eingeführet und angezogen werden.* Editio hoc libro juris methodico, tantum abest ut *Triumviri Lubecenses* manus in sinum recondiderint; ut potius incitati fuerint, impensori studio laborem maturare captumque filum pertexere usque ad coronidem (i). Non sefellerunt in hoc zelo unitæ vires. *Eodem enim anno adhuc prodiit Lubeca Eorundem EDITIO Juris Lubecensis revisi & emendati (k)* latino

serint, repete ab arctiori earundem nexu, fœdere, cum hanseatico, tum particulari, commercio, vicinia & mutua negotiatione cum Lubecensibus. *Consentit Jureconsultissimus Vir & Anonymus c. l. vom Lübschen Recht §. 16.*

(h) Vide MÖLLERVM d. l. §. 5. p. 467. *MEVIUM in Proleg. qu. l. n. 52. De meritis & eruditione SCHEINII, Syndici olim oppidi sui Natalis Misnensis & post Kiloniensis Civitatis, speciatim egit FREHERVS in Theatro Virorum clarissimorum. Obiit 1600. Primus & ultimus fati cesserunt. a. 1589. 1588.*

(i) ERICUS MAURITIUS in *Introd. ad Praxin for. §. 22. judicatur, quod KOLLIUS labore suo Editionem Lubecensem stimularit. Adde MOLLERUM c. l. §. 5.*

(k) Vide LANGIUM in *Not. LL. N. c. 9. p. 67. Dubio caret, hoc ipso revisionis ævo ab Emendantibus Juri Lubecensi plura Juri Romani*

tino (l) pariter ac patrio sermone, utroque *authentico* (m), typis *Johannis Ballhornii* (n). Ipsa hæc Editio, sæpius reiterate

Romani capita inserta fuisse, quandoquidem illud jam nunc in Imperio & Provinciis erat longe receptissimum & undelibet decantatum. In eundem sensum accipienda est assertio *Dn. HOFFMANNI* c. l. p. 183. Differt proinde in aliis capitibus *KOLLIANA* editio à *Lubecensi*, quæ accurante Senatu prodiit. Vide ill. *Dn. THOMASII* in *Annot. ad Conradi Sinceri seu KULPISII Dissertationem Epistolicam de Legum vet. germ. Autoritate &c.* §. 19. p. 22.

(l) *Nondum vidi*, inquit c. l. *MÖLLERUS*, *editionem lativam* è *Typographeo Johannis Ballhornii*. Legi vero hæc poterit in *Commentario MEVII & SIBRANDI*, uti vel patet ex præfatione.

(m) Differt ceteroquin sæpiuscule uterque Textus. Ita in *Germanico* legitur *L. 1. Tit. 2. art. 5. Es soll kein Bürger sein Erbe, Rente und Eigenthum zc.* In *latino*: *Nemo civium rem suam immobilem censumve.* In *germanico* *L. 2. Tit. 2. art. 26. die Schuld soll der Mann zahlen.* In *latino* locutio est impersonalis. In *germanico* *L. 2. T. 2. a. 27. de Vidua* saltem sermo est; in *latino* etiam de *Viduo*. Ita in *germanico* *L. 3. T. 2. a. 2. legitur: So muß er es selbst lösen:* In *latino* vero ita: *Non nisi REFUSO pretio recuperare potest.* Ergo intelligitur pretium, quod possessor auctori suo solvit. Laudem hic meretur *ANONYMUS* laudatus, qui d. l. p. 19. sqq. discrepantes hos Textus ordine invicem contulit, quales præter citatos sunt in *L. 1. Titulus 3. art. 3. Tit. 5. art. 4. T. 5. a. 5. in Libr. 2. T. 2. a. 24. in L. 3. T. 4. a. 5. T. 7. a. 2. T. 9. a. 5. in L. 4. Tit. 8. a. 9. T. 15. a. 3. T. 16. a. 2. in L. 5. T. 3. a. 4.*

(n) Fuit iste indubie *Typographus Sciolus*, sibi initio indulgens nimis & tribuens licentiam, interpolare suis argutiis imprimenda in *Typographeo*, Audit inde in proverbio ipsius memoria hodieque male.

rata (o), *JUS LUBECENSE* in eam nunc faciem conjecit & transfiguravit, qua nostra ætate illud Lubecæ conspicitur, duo si saltim circa recentissimum & hodiernum præsentem statum adhuc monuerimus. *Primo* enim integer *SEXTUS Liber Juris Lubecensis* valde immutatus est per promulgationem *Peculiaris Juris Maritimi des Anseatischen See-Rechts* (p), quæ facta est *Lubeca* a. 1614. ne dicam de aliis Legibus & Ordinationibus Nauticis (q). *Deinde* *Jus LUBECENSE* in iis Capitibus hodie subit

- (o) Prima Editio post Lubecensem Ballhornianam est *Stetinensis de eodem anno* 1586. MÖLLER c. l. p. 498. Hanc infecutæ sunt Editiones *Stetinenses* de a. 1594. 1595. *Lubecenses* de annis 1595. 1608. 1614. 1616. 1644. 1657. 1680. Nostro ævo a. 1705. *Glücksstadi*; a. 1708. *Lubeca sampt der Schiff- und Hochzeit-Ordnung*, & novissime a. 1717. *Ulma* prodit curante JO. STEPHANO BURGERMEISTERO, *Viro celebri*, in Parte I. des *teutschen Corporis Juris Publici & privati*.
- (p) Longe instructius hoc est *Jure Lubecensi maritimo*, contento in Libro sexto, à MEVIO propterea non exposito. Nihilominus vero, recte judicante post alios B. LANGIO, Liber iste expectat interpretem. Multa enim in *jure Lubecensi maritimo* reperuntur, quæ *omissa* sunt in *Jure Anseatico Nautico*; multa vero in hoc sunt *correcta*, multa confirmata, multa *addita*. Singula hæc capita ANONYMUS c. l. §. 19. 20. p. 22. ordine & diligenti studio congestit; quin *omissa* illa in *Jure Anseatico*, sed posita in *Jure Lubecensi*, doctè explicuit, §. 21. p. 24. - 35. ut hæc interpretatio esse queat instar commentarii in *Librum sextum Juris Lubecensis*. Adde LANGIUM c. l. cap. 8. ubi plura habentur *historica de Jure illo Hanseatico navali*.
- (q) Pertinent huc *Quadraginta quatuor Articuli poenales nautici*. Inseruit hos dem *See-Catechismo Summe Reverendus & Magnificus Dn. D. GOETZIUS, Præsul Lubecenium celeberrimus*. Imprimis huc spectat 1.) die alte *Hänische Schiffordnung*. 2.) *Der Hansee-Städte* a. 1614. *revidirte Schiffordnung*, quam MAR-
 QVARDUS una cum *jure navalis Anseatico* hujus anni inseruit
 JURI

subit metamorphosin, quæ *Observantia unanimes præctica* (r) & *Ordinationibus* (s) *Statutis* (t) & *Decretis, Mandatis, Recessibus* (u) hujusq; generis aliis functionibus omnis ævi & anni vel abrogata sunt, vel correctæ, mutata, restricta, extensa & emendata.

§. VII.

Juri Mercatorio Lit. X. (3) des Summarischen See-Gerichts Processen der Stadt Lubeck; quæ singulæ ordinationes additæ sunt *Editioni Juris Lubecensis de a. 1655.* jussu Senatus, cui tunc animus erat, controversias navales in judiciis curialibus den Ober- und Nieder-Gerichten, amplius non definire, sed tractare in peculiari judicio, dem Admirals, dem Gezecht, quale est *Amstelodami, Hamburgi, Sundii.* LANGIUS c. l. p. 69. FRIE-DEBORN L. I. p. 119.

- (r) Pertinet huc doctrina *JURIS LUBECENSIS* de *prioritate corum in concursu, qui instructi sunt hypotheca publica scripta.* Praxis vero *Lubecensium* tacite hypothecæ æque favet.
- (s) Quales sunt die revidirte Ober-Gerichts-Ordnung, das Nieder-Gast und Appellation-Gericht, die revidirte Nieder-Gerichts-Ordnung, quæ pariter *Editioni Juris L. de a. 1655.* instar Coronidis sunt additæ. In his vero correcti & mutati sunt *Juris Lubecensis Tituli & articuli varii*, utpote *articulus 12. Tit. 7. Libri I. Titulus 10. L. 5. Articulus 7. Tit. 3. L. 5. Articulus 1. T. 3. L. 5. Articulus 2. T. 4. L. 5.* De aliis Ordinationibus vide MÖLLERUM c. l. c. 6.
- (t) Pertinet huc Exemplum adductum à MARQVARDO de *Jure Mere. L. 2. c. 10. n. 18.* de a. 1651. d. 16. Apr. ad L. 6. Tit. 1. Art. 9. Ita etiam *MAGNIFICUS SENATUS LUBECENSIS* in peculiari Declaratione *Articulam secundum Tit. 2. Libri I.* emollivit innum Forensium seu Exterorum, qui *Lubeca commo- rantur propter Negotia*, als Factores und Commissarii. Laudat hanc æquiltatem *Dn. MARPERGERUS im Rauffinanns Magazin in voce Commissarii.*
- (u) e. g. *RECESSUS* de a. 1665. d. 26. Jul. de a. 1669. d. 9. Jan. quorum est innumerus numerus. Potiora mandata *Hamburgensium Civitatis* recenset *Autor Biblioth. Matfeldiana p. 217.*

F

§. VII.

De Obligatione & usu Fontium & publicationis. Videamus nunc de usu, obligandi indole seu indole & forensatione Juris Lubecensis, quod facile dictu est, si distinxerimus inter Cives Lubecenses subditos, & Exteros Cives alios aliorum Principum. ILLOS Jus Lubecense obligat VI LEGISLATORIA HENRICI LEONIS, post etiam Autoritate seu vi nomothetica civitatis Lubecensis SENATUS LUBECENSIS. Vivunt igitur Subditi his Legibus omnibus & singulis eisque obligati sunt jure Legislatoris originario territoriali. HOS vero Jus Lubecense obligat non nisi jure voluntario & receptio, hoc est, obligat Exteros, in quorum fora illud introductum est à Principibus & Magistratibus, jure receptionis territorialis. Valet igitur apud Forenses in aliis Territoriis, quia est receptum, iterumque eousque valet, quousque & in quantum receptum est, hoc est non abrogatis propterea, sed salvis in subsidium salvis patriis moribus & Legibus; pariter uti res comparata est in hoc tertio cum Jure Justiniano Romano, subditos Romanos quippe obligante vi Legislatoris; Germanos vi Indolis subsidiaria & Receptionis (a), ut proinde animum nunquam nisi mirantem subeat insignis inconsiderantiam eorum (b), qui Juri Romano in Imperio Germanico Autoritatem Originariam domesticam seu Legislatoriam fidenter sed admodum incaute

- (a) Facta illa est in Supplementum deficientium morum Legumque patriarum, & suffragantibus tum quidem æquitate, ratione, indole & statu Reipublicæ G. in qua ceteroquin peregrinam est Jus Romanum, secus ac Lubecense, quod est proprium & domesticum Lubecensibus patrium. Habentur de hoc argumento Præsidia historica & legalia ex Instituto apud CONRADUM SINCERUM de Germanicarum LL. ac Romani juris in Rep. nostra Origine & Autoritate præsentis & B. KESTNERUM Tr. de defect. juris Communis in Rep. Germ. probl. 4. §. 77.
- (b) DUCKII de usu & aut. Jwr. R. L. 2. c. 2. §. 20. REINKINGII de R. S. & E. Libr. 1. cl. 2. c. 8. LYMNÆI L. 2. Jwr. Publ. cap. 8. §. 4.

incaute (c) tribuunt. Una vero residua est quaestio circa Obligandi indolem *Juris Lubecensis*, intuitu facta Receptionis ab Exteris. Dum enim extra territorum & dominium Lubecense hi illud receperunt, quaeritur: *an habeat Jus Lubecense apud illos fundatam*
juris

(c) Ratio est, quia imponi sibi passi sunt à *Scriptoribus* PANCIROLLO, GIPHANIO, CIRONIO, GRAVINA, quos exscripserunt sine sobria meditatione. Illi vero de Germania non sunt locuti, ne cogitaverunt quidem, cum Justinianus ibi non imperaverit. Recte ideo *Dn. D. BRÜNNQVELLIUS* in *Hist. Juris R. G. p. 533. 363.* ita sentit: *Sententia eorum Legistarum, qui jus civile R. in Germania originarium & receptum esse unicum, Germania Legibus & moribus omnibus abolitis, contendunt; ea sicuti falsa Doctorum ITALICORUM, inprimis CAROLI SIGONII in Libro de Regno Italia L. XI. narratione nititur; ita merito à viris Status Germanici peritis exploditur, uti P. 3. c. 2. M. 2. p. 455. ostendimus.* Pari inconsiderantia peccari solet in applicandis regulis inter vulgus notis: *JURA STATUTARIA GERMANICA* ex *ROMANO jure*, adeoque non ex rationibus suis domesticis, accipiunt explicationem, restrictionem, declarationem; ita sunt interpretanda ut quam maxime accedant ad jus civile, ne hoc quam minime ledant; quas Germani incaute exscribunt ex *Romanis* Scriptoribus, qui recte ita statuunt de Romanorum Magistratuum statutis, utpote ex Imperialis *R. Juris* fonte, ceu vero & summo domestico, exponendis, & ita constituendis, ne contrariantur summo *Juri Territoriali Caesaris*, vi *Legislatoria* originaria obliganti; quemadmodum ex adverso in Germania, Magistratibus & subditis data non est facultas ferre Leges & statuta *Juri Territoriali Principis Legislatoris ac Domini Provincialis* contrariantia. In *Jure Ecclesiastico* pari ratione saepe oberratur; & pertinent huc doctrinae de juramento pro matrimonio, de sponsalium indissolubilitate, de matrimonii Sacramento & plures, quas *CARPZOVIUS* praecipue in *Jurisprudencia Consistoriali* fidenter exscripsit ex Scriptoribus Pontificiis, inconsultis Protestantibus Doctoribus & Ra-
 F 2 tionibus

Juris intentionem, ut qui ad illud provocaverit, Legis auctoritatem & usum neutiquam probare debeat, sed in adversarium onus devolvat, probandi contrarium, quod Lex recepta non sit, vel abrogata? Certe, qui quoad Jus Romanum circa hanc quæstionem affirmative respondent & allegantem ab onere probandi liberant; quod recte fit à Practicis & plerisque Doctoribus(d); ii nec quicquam habebunt, quod hic cum ratione obmovere possint; turpe enim erit Doctoribus, si doctrina, quam alibi tuiti sunt, illos nunc ipsa redarguerit. Urigitur largiamur & definiamus aliquid; distinctim asserimus & tuemur principio quoad JUS R. quod quidem juxta alios Jctos, Veritate historicâ ejusque rationibus spectatis (e), ipsi non tribuenda sit fundata intentio; verum, quod illi hæc tribuatur nihilominus & tribuenda sit omnino non-stra etiam nunc ætate, spectata Praxi Juris, ejusque consulta Ratione & Necessitate (f). Deinde, quod JUS LUBECENSE attinet, longe

tionibus. Tacco plura. Quisque enim suos patitur manes. In multis labimur omnes. Vide ceterum nobiscum consentientes *ill. Dn. MEVIUM qu. præl. pr. ad F. L. 1. n. 17. p. 3. Dec. 382. n. 5. D. RANISCHIUM diff. de inconvenienti juris Germ. ex Jure R. explicatione §. 4. sqq. TITIVM in Nor. ad Laut. præf.*

(d) quos citat & sequitur Præses in *Med. feudali* p. 64. Adde B. SAM. STRYCKIUM *Disc. præl. II. M. §. 27. LYNCKERUM ad Tit. de O. J. §. 12. præcipue ill. Dn. GRIBNERUM diff. de jure incerto.*

(e) Nectuntur hæc argumenta late a CONRINGIO de O. J. G. c. 23. *ill. Dn. THOMASIO de statu Controv. in qu. de usu juris Justin. §. 4. præcipue ab ERN. HENRICO KESTNERO de def. juris comm. p. 31. sqq. & KULPISIO diff. Epistol. c. 1.*

(f) Cum ipsâ receptione necessitas hæc præces est coæva. Quæso enim, qua ratione receptum in Camera & in Territoriis Principum Jus Romanum, usum potuisset unquam sortiri, nisi tributa ipsi fuisset fundata intentio? Elusoria fuisset tota receptio, si Provocans ad Jus R. probare debuisset, illud esse in usu. Etenim nunc

longe minus, vix quicquam dubii obsistit huic assertioni, quia clare omnia in ipsa Receptionis chartis, historia & Præfidiis sunt definita. Constat enim receptum esse **JUS LUBECENSE** vel expressis verbis *integrum* (g), & tum quidem perinde est, quâ in Lege quis fundamentum causæ suæ & intentionis ponat, universim unim & ubique sigillatim militat pro eo justitia & *usus Juris Lubecensis*, donec alter contrarium probaverit Legibus patriis contrariis & validis Documentis ac Rationibus. Vel constat, illud nominatim saltim receptum esse *expresse* iterum *in partibus nonnullis seu in certis argumentis*; (h) & tum quidem frustranea est quæstio, quia ad alia capita non recepta, qui provocat, non auditur. Post & in aprico est, receptum illud vel fuisse sub formula, quæ plerumque in Chartis Receptionis occurrit, *simplicis nominationis JURIS LUBECENSIS*; vel demum, deficiente Charta Receptionis, introductum illud esse *usu & consuetudine Magistratus*; & tum quis est, qui in utroque casu certi

nunc demum illud erat introducendum; quibus igitur artificis Legis citatæ suæ autoritatem potuisset Provocans probare? An testimoniis? An Observantiis, an præjudiciis & rebus judicatis? Omnia hæc tunc impossibilia erant, sunt præterea insufficientia & fallacia, quis & nunc *singularum Legum receptionem & usum* sigillatim probare poterit? quibus certis testimoniis quæso, quibus argumentis? Ne itaque receptio Romani Juris sit otiosa, ne Juris incertitudo suboriatur, crescat, & lis ex lite oriatur; hinc valeat necesse est olim & etiam nunc regula: *Tribuit receptum Jus pro allegante præsumtionem, donec hac elidatur in probatione contraria.* Consule in auxilli partes **SCHILTERUM** in *Actis Erud.* A. 1682. p. 365. **HEIDELMANNUM** *Diatr. Hist. de Juris R. receptione & autorit. Sect. 3. §. 3.* **HARPRECHTIUM** c. li. Part. I. cap. 3. 199.

(g) Docebit hoc infra *charta Receptionis Rostochiensis §. 9.*

(h) Factum hoc esse in nonnullis civitatibus Mecklenburgicis commemorat **TORNOVIUS** *Tr. de feudis Meckl. T. I. in præf.*

certi aliquid definiverit, nisi JURI LUBECENSI vel Lege vel Ufu recepto, fundatam tribuerit integram intentionem, donec hanc eliderit dissentiens contraria Lege priori vel derogatoria, vel contrario usu, rationibus suis fidei stipato (i)?

§. VIII.

De Autoritate J. Lubecensis & Receptione in Holatia. Slesvic. Prussia. Livonia. Vocamur nunc ultro ad historiam de Juris Lubecensis autoritate, quæ ex receptione manifesta est in plurimis Provinciis cum Germanis, tum Exteris & Finitimis. In HOLSATIA Jus Lubecense adoptarunt *Rendsburga, Kilonium, Itzehoe, Oldesloa, Crempa, Segeberga, Wilsria, Hilgenhusia, Neapolis Wagrica, Neustadt, Oldenburgum ac Lurkenburgum* (a). In Oris SLESVICI *WICENSIUM* huc referendæ sunt *Tundera & Burga Femariensis* (b). In PORUSSIA civitas *Elbingensis* à Lubecensibus constructa, vi privilegii supremi Magistri *Henrici ab Hohenloh, Juris Lubecensis* usui subscripsit & ad eundem cultum post excitavit *Brunsborgam, Frauenbergam & Memeliam* (c). De LIVONIA

- (i) Recte ita WERLHOFFIUS in *Specim. 2. juris Germ. enucleati* p. 204. & ill. Dn HOFFMANNUS c. l. p. 138. ubi ita: *Et pro generali Juris Lubecensis observatione stat presumptio, donec contrarium probetur.* Docet idem MEVIUS in *questionibus preliminaribus.* Idem etiam qu. 5. 6. de eo late vidit, quomodo Civis Jure Lubecensi obligati, obligentur hoc jure si commorati fuerint extra civitatem in aliis territoriis. Adde COTHMANUM l. Resp. 47. n. 114. sq. Resp. 11. n. 118. sqq.
- (a) WERLHOFFIUS c. l. p. 202. MÖLLERUS c. l. c. 1. §. 3. ANONYMUS *Helmoldi Continuator, apud Cypræum Annal. Slesv. l. 2. c. 5.*
- (b) CYPRÆI *Hist. Eccl. Slesv. p. 252.* MAURITIUS d. l. §. 21. In veteri MSSo Juris Lubecensis de a. 1253. *Memelia* dicitur *Mornlenburg.*
- (c) D. GRUBIUS in *Spicilegio de varia fortuna juris R. in Regno Pruten.* §. 214. p. 30. HARTKNOCH in *Alt- und Neu-Preussen* P. 6. c. 7. p. 592. Adde, quod JUS PROVINCIALE PORUSSICUM ex Jure Lubecensi sit collectum; quid? quod collatili doceat, *Titulum quintum Libri quarti* verbotenus perscriptum esse

NIA prostat supra testimonium (d); prostant non minus documenta de WISMARIA (e) & inclutissima HAMMONIA (f). *Wismaria.*
Fræcipue in POMERANIA & MEGAPOLI, proscripto mox *Hambur-*
Speculo *g^o.*

esse ex Jure Lubecensi. *Alta Exempla* vide p. 31. & in *sequenti lit. f.*
ac §. 9. Adde ceterum, quod de Juris *Culmensis, Magdeburgici,*
Flamingialis, Silesiaci, Friburgensis, Saxonici, Romani ulu in
Prussia docent GRUBIUS c. l. §. 19. 199. HESSIUS. d. l. §. 1. - §.
12. LAMBECIUS B. V. L. 2. p. 833. CONRING. c. l. c. 29.

(d) §. 2. p. 14. Pertinent huc verba veteris Manuscripti Juris Lubecensis de a. 1253. quod citat SIBRANDUS in *Jure Lub.* p. 107. ibique: Im Jahr M CC LIII. do Iethen de Herren un Stadmann van Lübeck thosamende schriuen diße Rechte, um sündertlicher Bede willen ehrer Früude als des chrlikén Meisters un Broders des Dudschen Drendens von Liffland; welche jura denen von Lübeck gegeben sind von dem Durchl. Meiser u. Bawer der Stadt, Hertog Hinrich tho Sachsen re. und welche um Beve willen der vorgeschreuenen Herrn ehnen tho Liffland gegeben sind. De *Revalia in specie* testatur ANONYMUS laudatus c. l. p. 38. Obtinuisse pariter in *Polonia* autoritatem, testis est *Dn. MÖLLERUS in Isag.* c. 1. §. 2.

(e) MEVIUS *Comment. Juris Lubec.* qu. 2. n. 23. 199. SIBRANDUS *ad Jus Lub. Sect. V. 1. & Sect. X. n. 11.*

(f) Vide supra p. 16. *diploma Friderici II. de a. 1232.* Frustra igitur assertum nostrum negat CONRINGIUS c. l. Sequitur HENRICUM MEIBOMIUM d. l. p. 84. SPANGENBERGIUM L. 2. *Chron. Schaumb.* c. 7. p. 87. & ADAMUM THRACI GERUM in *Chronico Hamb. MS.* ad a. 1727. qui quod *HAMBURGENSES* gavisi & usi sint olim Jure Lubecensi, diserte commemorant & docent. Ad minimum ad illos MEVII & MÖLLERI verba quadrant, quæ hæc sunt: *Sunt insuper alii in Germania, imo ex extra eam civitates incluta, qui, licet ipsum Juris Lubecensis systema non adoptarint, eandem tamen materiam, imo eundem penitentorem, eosdem mores, EADEM THEMATA AMPLECTUNTUR, & foris ac Negotiis suis applicant.* Est hoc idem, quod supra diximus p. 32. *lit. w.* quodque probatu facile est de
HAM-

Pomerania.

Speculo Saxonico (*), profusa est largissime Juris Lubecensis dignitas atque auctoritas. Utraque vicinior provincia, utpote arctiori, quam aliæ, vinculo, commercio & commodo cum Lubeca colligata, summo ubiq; plausu Leges Lubecenses exceptit, ut pauca sint civitates, quibus ultro vel à Principibus potestas iis utendi haud fuerit indulta ac mandata. In POMERANIA *Stralsundium* à WITZLÃO *Rugia Principe* Libertatem utendi Jure Lubecensi oneroso titulo indeptum est (g); nactæ etiam idem sunt beneficium *Colberga*, *Gryphswaldia*, *Srolpa*, *Coslina*, *Wollina*, *Grimma*, *Nova Treptovia*, *civitas Bardenfis*, *Bahet* (h), *Wolgastum*, *Anclam*, *Demmin*, *Uckermünde*, *Gutzkova*

HAMBURGENSIBUS, quorum STATUTA multa debent codici JURIS LUBECENSIS, ut MÖLLERUS, MAURITIUS & ANONYMUS *citatis locis*, & sigillatim GLOSSÆ in *Jus Municipale Civitatis Hamburgensis MSC. de a. 1497. ut & in Librum Civitatis MSC. de a. 1497. copiose docent.*

(*) Vide supra §. 4. p. 32. Docent hoc fufius & confirmant CARPZOV. de L. *Regia c. 1. S. 18. n. 7.* STRYCKIUS *disc. Pral. U. M. p. 27.* COTHMAN. *Vol. 1. Conf. 27. 27. Vol. 1. R. 26. n. 269.* STRUVIUS *Hist. Juris Germ. p. 475.* HOFFMANN *de Orig. LL. Germ. p. 115.*

(g) Anno 1314. MEVIUS ad J.L. *qu. 2. n. 23.* SIBRAND *Jure publ. Lub. p. 95.* ubi & de aliis Pomeraniæ civitatibus testatur.

(h) De quibus vide ÆGIDIUM van der MYLEN *de antiqua Pomeranorum republica* §. 8. apud RANGONEM in *Originibus Pomeranicis* p. 95. BUGENHAGIUM in *Chron. MSC. L. 1. c. 7.* WERLHOFIUM *c. l. p. p. 202.* & Dn. MARTINUM RANGONEM in *Diplomatibus Vetusis Pomeranicis*, ubi passim ipsa habentur diplomata Receptionis. De *Treptowa* p. 195. in *Pri-vilegio de a. 1287.* hæc leguntur verba, ex quibus claret, receptionem Juris Lubecensis ibi & GRYPHISWALDIÆ factam esse à Duce *Slavorum* ad exemplum Principum *Teutonicorum*, quod ajunt, INTEGRALITER : Nos *Eogislaus Dei gratia Dux SLAVORUM*

hova (i), ut plures taceam (k). Si in quæ alia Provincia, certe in DUCATU MECLENBURGICO Autoritas juris Lubecensis largiter est conspicua. In plurimis civitatibus ex Ducalibus privilegiis & chartis receptionis, usus hujus Juris Juri Romano

Megapoli.

VORUM notum esse volumus, nos unanimes consensu super fundatione & adificatione & possessione nostræ civitatis Treberow cum THEUTONICIS de Jure Lubecensi concordasse, quod consules & incolæ civitatis ipsius Jus Lubecense habeant & secundum hoc judicent omnes causas emergentes; eoque jure, justitia, judicio, statutis & consuetudinibus OMNIBUS, in ipsa civitate & extra eam intra terminos & proprietatem ipsius libere & in perpetuum utantur, quo & quibus Civitas GRYPHSWALD iis singulis in civitate & suis terminis propterea perfrui hactenus est consuetæ. Possent hic in verborum illustrationem de valde notabili in diplomatis vetustis Mecklenburgicis distinctione inter Nobiles SLAVOS & TEUTONES Observata feudalia addi; sed brevitati vacamus. Constat ceterum ex hac charta, non aberrare illos, qui Gryphswaldia ætatem in Seculum XIII. rejiciunt. Vide Dn. ALBERTI GEO. SCHWARTZII, Viri docti, Indicem Historia Finium Principatus Rugia, in voce Gryphswaldia.

(i) MEVIUS in Responsis super Jus Lubecense Resp. I. ANONYMUS d. l. p. 41. Conferendi sunt CRAMERUS P. R. H. L. 2. 12. 13. 6040. MICRÆLIUS L. 2. n. 5. L. 6. n. 49. FRIDEBORN in Chron. L. 1.

(k) In Principatu Caminensi Jus Lubecense valet pariter. Dn. HOFFMANN c. l. p. 138. Quid de Sctino sigillatim dicendum; id congestit Dn. GEO. FRID. SIBRANDUS in Tr. von dem Stetinschen Recht der Erbfolge. Legendus est SITHMANNVS in dedicatione Juris Episcopalis moderni, ubi enumerat civitates Pomeranicas, quæ jure communi Casareo, quæ Lubecensi, quæ Culmensi, quæ Magdeburgensibus Statutis, quæ Schwerinensi jure, quæ Saxonico jure olim usu fuerint ex indultu Principum. Idem c. l. n. 4. addit, quod successu temporis JURI LUBECENSI aliisque

G

Legibus

mano dignitatē præripuit ac proœdriam. Facta vero est receptio apud *Parchimenses* (l), *Gustrovienses* (m), *Ribbenitzenses*. (n) Apud *Grevsmühlenses* facta est a. 1359. sub auspiciis Alberti Ducis; *Sulzenses* a. 1298. & concedente Nicolao Domino Rostochiensis, apud

Legibus in Pomerania derogatum fuerit peculiaribus correctionibus, constitutionibus & Legibus scriptis. Apparet hoc præcipue *STRALSUNDIÆ* ex pactis conventis Senatus & Civium, *Bürgervertrag*, item *Erhvertrag* zwischen Herrn Philipp Julius und der Stadt Stralsund a. 1615. Pertinet huc etiam, quod in *Ordinatione Politica Pomeraniae c. 17. de Separatione liberorum ex bonis alterius parentis contra Jus Lubecense statutum est. Ita & in aliis Provinciis & Civitatibus; receptum enim est Jus Lubecense* salvis moribus & Legibus localibus; *Salva etiam potestate condendi Statuta nova & recentiores Leges, easque derogatorias.*

- (l) A. 1218. ex privilegio *Hinrici Burewini II.* à Ducibus *Henrico & Alberto* confirmato. Vide *CORDESIUM* in *Chron. Parcumensi* p. 6.
- (m) Uti sunt hi diutius ex privilegio *Burewini II.* de a. 1220. *jure Schwerinensi compendiarie ex Lubecensi jure* decepto. Post receperunt Jus Lubecense, sed an integrum? dubitari solet ob ventilatam ibi olim controversiam de *Communione Bonorum inter Conjuges.* De qua, ut & de recepto ubique articulo *Juris Separationis, seu abdicationis Liberorum post binuba vota,* egit *PETRUS TORNOVIUS Tr. de F. M. in præf.* Vide *GOTHMANNUM* L. 2. R. 51. n. 297. sq.
- (n) Ab a. 1311. vi privilegii *Erici Regis,* quod confirmavit a. 1455. *Henricus Junior* in privilegiis Civitatis, ibique: dat se richten mögen **na Lübschen Recht** dar se von oldes Dinges mit beordnet sind. Vide *Specimen Docum. Meckl. inedit. n. 19. p. 217. sqq.* Sunt qui hanc phrasin de *Obligatione & Receptione Juris Lubecensis* mit *Lübschen Recht* bewidwen, accipiunt pro *Jurisdictionis collatione & necessitate; sed quam frustra; vide apud MEVIUM* in *Proleg. J. L. qu. 11.*

apud *Cröplineses* (o); apud *Wittenborgenses* a. 1319. sub *Comitis Sverinensis indulitio*; apud *Gadebuschenes* a. 1272. *Largitore Henrici*; demum & apud *Grabovieneses*, *Pentzlinenses*, *Marlavienses*, *Gnoyenses*, *Boizenburgenses*, *Damitzenses*, *Warnemündenses* (p), imprimis *Rostochienses*, de quibus mox ex instituto in dissertatione *de Usu Juris Lubecensis in Foris Rostochii*.

§. IX.

Insignis præterea est autoritas, quæ *Juri Lubecensi* accessit ex plurium Civitatum *Appellationibus*, quæ tantæ dignitatis & gloriæ *Italo POETÆ* (a) visæ sunt, ut *Astræam*, cælo delapsam, Lubecæ refedisse, peroraverit. *SUNDIUM* præcipue, *WISMARIA* & *ROSTOCHIUM* usæ non solum sunt jure Lubecano; sed à Magistratu Urbico Lubecam strenue provocarunt. Non est, ut *Prorogationis Jurisdictionalis* (b), *Exemptionis* & *Superioritatis* quicquam hic aliquis confiniscatur (c), vel factam hanc appellationem esse putet in præjudicium Principum territorialium; utrumque facile *Rationibus* & *historia* contunditur

De Autoritate Juris Lubecensis intuitu Appellationis.

&

(o) Ex privilegio *Alberti Ducis*, ubi & de *Kröpelinensium Appellatione ad Rostochienses* ac de *Canone* ab iis solvendo.

(p) Egit de singulis his Civitatibus earumque *Chartis Receptionis Juris Lubecensis LATOMUS* in *Chron. Meckl. MSGr.*

(a) Est iste *SCALIGER* cujus *Epigramma* hoc est:

Si referam mihi quis credat sub limina mundi
Ultima, legiseri jura vigere DEI
Ingenium, candorem animum cultumque fidemque,
Fortiaque invicta pectora pura manu.
Dum mirata stupet terras Astræa relinquens
Atque putat cæli regna resedit ibi.

(b) Vide, quæ disserit exc. *Dn. GLAFEY* in peculiari opusculo de *Voluntaria prorogatione Fisionis*; quæque ex instituto de hoc momento ex statu *hodierno Imperii & Provinciarum GERMANIÆ* dicta sunt in *Specimine Juris R. dissonantis à moribus Germ. & Jure Mecklenburgico sigillatim Diff. 4. p. 199.*

(c) Latius hæc tradita sunt in *Specimine Documentor. Mecklenb.* pag. 225. 199.

G 2

& confutatur. *Principio* enim patet quod Cives fideliter tantum non omnes acquirerint in decretis *civilibus* Magistratus urbici, rarius in his, frequentius vero & ex instituto in *Causis MERCATORIIS* Lubecam, à qua ceu matrice sua Urbes Leges acceperant, sedulo appellaverint, utpote in quibus causis facile exspectare poterant fidam & instructissimam decisionem à Lubecanis, qui primi Statores erant Mercaturæ, Legum Wisbycentium, nauticarum & maritimarum (d). *Deinde* constat, quod plures fuerint Civitates, qui ad alias Civitates pariter provocaverint & in dubiis causis easdemque consuluerint, cum propter viciniam (e), tum propter famam (f), tum præcipue

(d) Docet hoc CONRINGIUS *Exerc. Acad. VI. de Judic. Reip. Germ. §. 94. Tr. de O. J. G. c. 28. p. 170.* STEPHANI *de Jurisd. L. 2. P. 1. c. 7. n. 358. 361.*

(e) Testis est MICRÆLIUS L. 6. *Pomer. c. 14* quod Pomeraniæ plures Urbes privilegiis fuerint instructæ, provocandi ad Senatum *vicina* alicujus civitatis. Inde est, quod *Episcopus Camiænsis* FRIDERICVS oppido BUBLITZ, utut ab illo *BENEFICIO & USU JURIS LUBECENSIS instructo*, appellationem ad COLLBERGENSES interponendam indulserit. Aliæ *Gryphswaldenses*, aliæ *Lubecenses* leguntur provocasse. Idem de *Juris Spirensis* existimatione observat ex LEHMANNI *Chronico* CONRINGIUS c. l. c. 28. docens, quod *vicina* urbes ad eandem in dubiis causis sæpe appellaverint. Adde quod de *Statutis Bremensibus*, à *vicina* civitate *Oldenburgensi* receptis, docet GRYPHIANDER de *Weichb. c. 77. n. 13.* nec non, quod de *Luneburgensium* Statutis differit *AUTOR Topogr. Ducat. Brunsv. Luneb. p. 215.* docens, quod eorum talis cultus fuerit, ut *vicina* oppida in difficultioribus quæstionibus Judicium *Luneburgense* consuluerint. Pluribus id scribit *cel. Dn. KRESSIUS pref. ad Krügeri differentias Juris R. & Luneb.*

(f) Faciunt huc Appellationes ad *Colonienses, Aquisgranenses, Magdeburgenses, Halenses.* Uti enim à *Pomeranicis & Megapolitanicis* civi-

cipue quia Leges earum ab illis *recepta*, vel *certe* matrices fuerunt *Statutorum Civium appellantium* (g), tum etiam propter mores in hoc ævo usitatiores, qui dicuntur *graduales*, die *Silge* (h). *Tertio* omittendum non est, quod ipsi Principes hanc appellationem Civibus indulerint ultro in speciali privilegio

civitatibus ad *Lubecenses*; ita à multis Civitatibus ad hos est appellatum, quia Leges eorum Primatu, prudentia & æquitate præ aliis eminerant vel Jus à Scabinis citius & religiosius dici illis videbatur. Adde *Glossatorem Weichbildi Art. 10. §. 1. CONRINGIVM Tr. de O. f. G. p. 169.* & præcipue LEUBERVUM *de Stap. Sax. a. 1388.* SCHICKFUS *Chron. Siles. L. 2. p. 251.* OCKEL *de Palat. Reg. p. 141.* LUDWIG *de Primatu Germ. c. 2.*

- (g) Utrumque supra evictum est de *Lubecensibus Legibus* sigillatim intuitu Megapoleos. Idem dicendum de *Jure Magdeburgensium*, quorum Tribunal seu Scabinatum & Pfaltziam propterea plures *Misnia, Bohemia, Lusatia & Marchia Civitates* appellarunt. Legi merentur GRÏPHIANDER *de Weichbild. cap. 77. 80.* ME BOMIUS H. J. S. p. 80. LYMNÆVS J. P. *Libr. 7. c. 32. n. 7.* & LEUBERUS *c. l. n. 715 sq. De Brunsvicensibus Legibus* earumque in Civitate *Cellenfi & Einbeccensi* cultu agunt LEIBNIZIUS *T. III. S. R. B. p. 16 p. 484.* & LETZNERVS in *der Das. und Einb. Chronica. P. 2. c. 7. c. ult. in App. f. 121.* ibique: *In hochwichtigen Sachen haben die Einbecker sich vermüge gegebener Freyheit bey dem Naht zu Braunschweig Nahts und Rechts erhohlet.* Plura exempla vide apud VIETOR *de Causis Excmr. concl. 36.* Dubio etiam caret, *appellationes* has sæpius & plerumque susceptas esse ideo, quia Judices circa *sensum Articuli cujusdam recepti statuti* dubii hæserunt & invicem dissentientes. Exemplum *Danneburgensium a. 1610.* *Luneburgenses* euntium consultos circa *sensum Statuti Tit. 1. P. 6. von Freuenge rade*, suppeditat KRESSIUS *c. l. ubi testatus simul est, quod Statuta Luneburgensia in PLURIBUS conspirent cum Legibus LYBICENSIVM.* Corroborat hoc id, quod disseruimus supra §. 4. p. 40.
- (h) Vide WEHNERUM *Obs. Pract. voce Zugrecht,* & consule ex

gio (i), cum quidem illa salvo nexu subjectionis, in iustitiæ & mercaturæ florem susciperetur, nec in Superioris vergeret detrimentum, quin potius in ipsius redundaret compendium, ut igitur Principes hanc Appellationem specialiter concesserint, si ea uti non deprehendebantur Civitates sponte. Etenim accedit quarto, quod hoc tempore *Judicia Provincialia & Appellationum* in Territoriis Principum nondum instituta, sed demum sequiori ætate adornata fuerint & instructa (k). Instructis iis, sponte fluit, non solum quod Cives subjectionis jure nunc ad Curias Appellationum Territoriales, causas suas debuérunt omnino devolvere (l); verum docet etiam historia & usus, quod

instituto JAC. WENCKERUM *disqu. de justitia indilata* C. 5. Sect. 2. de Appellationibus per Züge p. 77. - 86. CHRIST. JO. CONR. ENGELBRECHTIUM *Comment. de Servitutibus juris publici* Sect. 2. M. 2. §. 12. & in Specimine I. Juris Brunsvico Lüneb. enucleati. p. 19.

(i) Quoad ROSTOCHIUM docent hoc verba chartæ Privilegii ALBERTI Ducis de a. 1358. quæ hæc sunt: *Concedimus etiam, quod dicti Consules eorumque successores poterunt prohibere & admittere omnes appellationes faciendas & interponendas ad CONSULES in LUBECK, à quibuscunque sententiis, quancumque & quotiescunque ipsis placuerit. Vide Specimen Dobumentorum Meckl. Num. XX. p. 223.*

(k) Recte hoc docent KIRCHOVIUS T. 5. *Cons.* 91. 24. RANGO in *Originibus Pomeranicis* pag. 155. 59. & ANONYMUS c. 1. §. 26. pag 40.

(l) Docent hoc rationes Subjectionis & Juris Territorialis abunde, in jure publico obviæ & in Historia comprobatissima. Prodeat NICOLAUS JASQUIERIUS in *Glossis ad Jus Weichbild.* art. 8. commemorans: quod APPELLATIO in Halam & Magdeburgum ex REGNO POLONIÆ ABOLITA fuerit a. 1356. per DILEGEM CASIMIRUM, qui in Castro CRACOVIENSI JUDICIUM PROVINCIALE nunc locavit, ut illic omnes in APPELLANDO

quod *Wismaria* (m) & *Sundium* (n) his Appellationibus dicam diutius scripserint, earumque vigor pariter apud Rostochienses, ita

LANDO nunc recursum haberent. In POMERANIA idem factum mox est, institutis *JUDICIIS PROVINCIALIBUS*, docente *VALENTINO* ab *EICKSTET* in *Chron. MSS. ad a 1422. in Vita Wartislai X.* cujus verba late refert *MARTINVS RANGO* c. 1. Addit ibidem exemplum, quod jam *ANTE* exstructa *Judicia Appellationum Territorialia*, Principes ipsa *Appellatione Lubecensi* Civibus suis, iisque quidem interdixerint, qui exemptionis aliquid sibi inde vindicare & asserere videbantur. Docet, quod *Episcopi Camminenses* propterea *Appellationes versus Lubecam* inhibuerint & *Appellationes ad SPIRENSES* devolvendas esse statuerint. *POST* *Judicia APPELLATIONUM* instituta, quæso quis subditorum est, qui *inconsulto & invito Principe* iis obsequium & humeros rite subtrahere potuerit? Fuerunt fateor civitates, quæ consuetudini pristinae inhærente maluerunt, quam vivere *Lege & judicio Territoriali*; verum docent *Annales*, quod, comperto hoc constu, *Principes, Juris sui memores*, publico jussu *has Civitates ad Judicia Provincialia* vocaverint, vel etiam speciali *Transactione* iisdem indulserint, ut amplius uterentur *Appellatione Lubecensi*. Prioris exemplum vide in *Tractatione JO. FRIDERICI Ducis Pomeraniae cum Senatu COLBERGENSI* inita; *Posterioris* Exemplum vide in *sequenti lit. (n)*

(m) *POSTQVAM Wismaria SUMMUM REGIUM TRIBUNAL* erectum fuit, abrogata sunt ibi *Appellationes ad Lubecam*. Afferunt hoc ipsis verbis *MEVIUS* ad *J. L. qu. pral. 2. n. 24. ill. Dn. HOFFMANN* d. 1. p. 145 quibus accedit *ANONYMUS* c. 1. p. 40. So haben Stralsund und Wismar, nachdem Sie unter Königl. Schwedischen Bothmäßigkeit gerathen, die alte Weise nach Lübeck zu appelliren, der Kron und dem Landes-Herren zu ehren, fahren lassen.

(n) *Jure Transactionis cum Duce PHILIPPO JULIO* inita a. 1615. *SUNDIUM jure appellandi Lubecam* ita gaudet, ut in ipsis sit

ita ut alibi (o), extructis Tribunalibus Appellationum, exaruerit, ut, si quid reliquiarum superfit, id certe rationes *Consultationis* non egrediatur, vel in mercatoriis causis terminetur.

§. X.

*Rationes
auctoritatis
signi, quam in tot
Provinciis & Civitatibus
indeptum est, au-
thoritate; superest ut
rationes tantæ dignitatis
longè editioris
censis ejus-
que Elogia.*

Expositis *Juris Lubecensis* Receptione, Valore, Usu & in-
AM LEGUM LUBECENSIVM collocare universim. Utraque
matrix, sœcunda admodum est, & peculiare plures Rationes pro-
pellit. *Prima* est, quod *Lubeca* occasione longè ardua Nego-
tiationis in Regionibus Maris Balthici Dominatum obtinue-
rit (a) & caput urbium esse cœperit, civitatum Vandalica-
rum

fit Consilio & Optione, sive *Lubecam*, sive *Ducate Dicafterium*
appellandi. Vide tamen, quod de hodierna praxi testatur
Anonymus citatus in lit. m.

(o) Facit huc *CONRINGIVS Exerc. Acad. 6. §. 94. in f.* ubi ita:
*Mutatis in plerisque locis Legibus antiquis & accedente Regum
& Principum interdito & potestate; hodie jus appellandi Lubeca
pene omne desit. Addit ad hunc locum B. ENGELBRECH-
TIVS Spec. de genuinis fontibus decidendi jura in Ducatu Brunsv.
§. 5 p. 20. quod, ubi novum jus & Judicium constitutum vel
alicubi Leges Lubecenses abolita fuerint, ibi & abolita certe repe-
riatur provocatio Lubecensis. Egrege hæc omnia illustrent
SCHICKFUSIVS c. 1. & LEUBR. d. 1. n. 651. commemorantes,
quod extructis Tribunalibus à Rege BOHEMIÆ & BUDISSI-
NENSIBUS, sub pœna prohibita fuerint in SILESIA & LUSA-
TIA Appellationes ad Magdeburgum. Addunt ab usum Tribu-
nalis Magdeburgici, quod APPELLANTES tanquam Subditos
denum tractare cœpit, & in VRATISLAVIAM Protestatione
quadam singulari sibi asseruit Potestatem incompetentem.*

(a) Conjunctus fuit hic Dominatus ex Navigationis & Commerci
Præcipuo

rum (*) præcipue, maritimarum omnium (b), post etiam Hanseaticarum, quarum Proconsulatum (c) obtinuit & Principatum (d).

Secunda,

Præcipuo seu Prærogativa oriundus cum Autoritate, Superioritati cuidam & præminentia æmula in finitimis Regionibus & Civitatibus mercatoris. Vide GASTELIUM de Statu publico Europa Cap. 32. §. 132. p. 1244. sqq. HORNIUM Orb. Polit. p. 305. sqq. THUANUM T. 1. L. 49. p. 651.

(*) Vide Verhältniſſe und Vereinbahrung der 6. Wendif. Städte de a. 1546. Notel der Vereinigung zwischen den König in D. und den Wendischen Städten, rectius Wandalischen Städten, uti fufè docetur in Tr. Etymologico Historico p. 63. sqq.

(b) Tribuit Lubecæ hoc ipsum elogium Fridericus I. teste HERMANNO CORNERO in Chronico apud LEIBNITIIUM T. 2. p. 750. ubi ita: Et confirmavit Cesar Lubecensibus justitias, quas à Duce Henrico prius acceperant ejusque AUTORITATE & munificencia possederant, concessitque eisdem gratiose, ut amplius caput essent Omnium civitatum maritimarum. Docet idem Autor incertus Chronici Slavorum apud LINDENBROGIUM p. 205. c. 8. Dux Henricus Leo magno veniens cum exercitu Lubekam, civitatem recuperavit de manu Imperatoris, qui fecit eam imperialem & quod esset caput omnium civitatum maritimarum.

(c) Audiamus in hanc rem Principum Recessus Trajectensis de a. 1471. inter Eduardum Anglia Regem & Civitates Hanseaticas, quod apud LAMBECIUM R. H. L. 2. in Notis §. 7. tale est: Nos PROCONSULES totius CONSULATUS & COMMUNITATIS Imperialis Civitatis Lubecensis, ceterarumque Civitatum, Burgorum communium, Oppidorum, Villarum & locorum TOTIUS HANSÆ TEUTONICÆ ORATORES & NUNTII. Pertinent huc REGIUM GALLIÆ Ludovici VI. Caroli VIII. Francisci I. Henrici II. & IVii. Litera confirmationis Hanse Teutonice, quarum formula hæc est: Nos tres chers grands Amis & Confederes LES PROCONSULS, CONSULS, Marchands, Anciens, Habitans de la Hanse Teutonique.

(d) Afferimus hoc regio testimonio & verbis Ludovici IX. Gallia-

H

rum

cunda, quod ibidem Tribunal erectum & ipsa sedes Judicii Vandalici & Hanseatici locata fuerit (e); Archivum etiam instrui (f) & Conventus Comitiales celebrari ceperint (g). Tertia, quod gloria

rum Regis, in cujus privilegio Hansico de a. 1483, apud LEIBNITIVM P. 2. Mantissa Codicis Juris Gentium diplomatici §. 36. p. 174. hæc leguntur: Præterea si casus contigerit, aliquam civitatem Liga Hansica à corpore deficere, eam his privilegiis gaudere nullatenus permittimus, postquam ea de re à PROCONSULIBUS & Mercatoribus CIVITATIS LUBECENSIS, que ipsius Liga obtinet PRINCIPATUM, informari fuerimus. Accedit Cæsareum Documentum Rudolphi II. de a. 1606. quod apud Collectorem Actorum Brunsvicensium T. III. reperitur & his verbis utitur: Daß der Racht zu Lübeck als Director der Hansestädte, alle und jede hånssische Privilegia, Einigung, Capitulationes, Constitutiones, Statuta, und bey gehaltenen Hanseetagen aufgerichtete Recels nach ihrer Kayserl. Maj. Reichs Hoff. Cameralesey überschieden sollen. Minus igitur curata est assertio FREHERI, qui in Notis ad LAONICI CHALCONDYLÆ locum de Germania in Historia Græca Rerum Turcicarum in T. II. Scriptorum R. Germ. p. 7. circa finem tradit: HAMBURGUM, Civitatem divitiis splendidam, populo potentem & commercii longinquis celebrem, FOEDERIS HANSEATICI, quod vocatur, hodie esse CAPUT. Poterit tamen explicari FREHERUS cum distinctione. Totum enim Corpus Hanseaticum in duo Scamna divisum est, alterum dextrum, alterum sinistrum. Dextri Scamni Civitatum Caput & Præses est LUBECA; Sinistri vero HAMBURGUM.

- (e) Vide METERANUM L. 19. der Niederl. Hist. p. 2046. DANCKWERTH P. 3. der Länder-Beschr. der Hertzogthümer S. II. S. c. 7. p. 219 BERTIVM c. 1.
 (f) REINKING. de R. S. & E. L. I. cl. 4. c. 20. §. 69. RULAND de Commissar. L. 5. p. 2. c. 4. KNIPSCHILD de Juribus Civit. Imper. L. I. c. 3. §. 67.
 (g) Indixerunt LUBECENSES non solum Conventus solennes & Comi-

gloria Lubecæ, potestas (h), prærogativa, dignitas (i) largissime effluerint & in Negotia gentium exterarum dimanarint, ut Lubecensium Auxilio & consiliis neutiquam carere potuerint (k). *Quarta* quod Legum patriarum collectiones alia defecerint & in perturbato statu Guelphico & Gibellino, Italico & patrio, lautior fortuna non apparuerit, sed è re esse omnino

Comitia particularia; verum etiam universalia, convocatis quatuor in quos divisæ erant Hanficæ Civitates omnes, Circulis, *LUBECENSI, Colonienfi, Brunsvicensi, Dantiscano*. Vide p. 37. *lit. c.* & fufe de hac re differentes *LYMNÆUM J.P. L.7. c.1. §.77. p.48. sqq. STEPHANI de Jurisd. L. 2. P. 2. c. 3. §. 21. LUNDORPIUM T. 3. Act. Publ. L. 8. c. 143. T. 5. L. 2. c. 8. HAGEMEIÆRUM de fœdere Civit. Hanseat. c. 3.*

(h) Videantur *ill. Dn. STRUVIUS Synt. Jur. Publ. Diff. 21. p. 441. sqq. Synt. Hist. Germ. Diff. 22. § 12. & PRIVILEGIA* ab Imperatore *Sigismundo, Archiepiscopo Bremensi, Episcopo Monasteriensis & Rege Dania Lubecensibus data de a. 1415. 1516. 1474. 1515.* Refer huc, quod de Bello *LUBECENSIUM* gesto adversus *Regem Dania Woldemarum ejusque Filios, deque pace cum Dania Regibus pacta* commemorat *CONRINGIUS de Rep. diff. 3. de Urb. Germ. Th. 95.* Recte iste ex his Gestis, *Th. 96.* concludit, quod opinabilis plane eorum non sit assertio, qui Fœderis Hanseatici Originem in Seculi XIII initium rejiciunt. Vide *supra p. 36. lit. b.* & adde, quod *LAMBECIUS L. 2. R. H. p. 27.* propitia historia tradit, nimirum, quod *LUBECA* *Astrix* totius fœderis exstiterit & *LUBECENSIUM* primum fœdus negotiationis cum *HAMBURGENSIBUS a. 1241. initum* prima totius Societatis *Tentonica seu HANSÆ* fuerit occasio, ratio & origo.

(i) *GEO. WILH. KÜHLWEIN diff. de Jure stapula Th. 15. sq. AHASV. FRITSCHIUS ad L. un. C. de Monopoliis c. 14. an Societas Anseatica sit monopolica? p. 94. sq.*

(k) Vide *BRUNNEMANNUM diff. de Incrementis Urbium Germ. c. 1. §. 13. sq.* & confer dicta *lit. a. c. d.* Adde, quod de ingenti Numero *Civitarum Anseaticarum* docet *CHYTRÆVS O.S. p. 609.*

mnino visum sit (l), ambabus Jus Lubecense ita amplecti: uti Roma complexa est Atticas Leges. *Quinta*, quod Leges, Lubecensium complexæ sint patrios fontes Legum morumque omnis ævi undelibet celebratissimos (m). *Sexta*, quod gloria & Amplitudo Nationis Saxonicæ Nordalbingicæ profusa fuerit admodum & insignis (n). *Septima*, quod *Henrici Leonis* autoritas & merita resederint ubique ac in Memoria Gentium cum laude etiam post fata in Emporio Lubecensium perennarint (o). *Octava* denique, quod Jura & Privilegia in Jure Lubecensi scripta, accommodatissima fuerint Negotiis civium & mercatorum, laudatissima præcipue ob *Ordinem* & *Justitiam*, commendatissima ob PRUDENTIAM & ÆQUITATEM (p). Utrumque elogium, etsi ab aliis (q) & vulgo (r) male habitum, tuebimur mox in sequentibus.

§. XI.

*Vindicia
pro Elogiis
Juris Lu-
becensium.*

Mira res est, in tanta Juris Lubecensis Auctoritate & insigni, quem inter Gentes obtinuit cultu, eo insolentia progredi & haud vereri, Juris Lubecensis principia rodere, cavillis & convitiis onerare, injustitia arguere (a). Est certum hominum genus sciolum & mordax, quod supercilio abundat, & *invidia* ac superbia & philautia occultæ miseræ qualitatis stimulis quotidie torquetur atque distrahitur, ut rectum illis nihil, nihil, nihil exasciatum videatur, ut demum elogia aliorum quæque, non illis eorumque foetibus tributa, ipsis crucem figant, ut

(l) Expende hic §. 3 4. h. l.

(m) *Dicta hæc sunt* §. 4. p. 25. 32.

(n) SCHATENIUS in *Hist. Westph. L. 7. HELMOLDUS L. 1. c. 47. COCCEJUS J. P. c. 3.*

(o) Evolvendi hic sunt SCHURTZFEISCHII & SAGITTARII *Libelli de Vita & Gestis Henrici Leonis.*

(p) MEVIUS in *Prol. ad J. L. qu. 1. n. 50.*

(q) Vide BESOLDUM in *Thef. Pract. sub voce Gewohnheit.*

(r) Vide §. 6. p. 37. lit. b.

(a) Vide *protervia hujus rationes in sequenti §. 12.*

ut tantum non famam profituant & ad mendacia inepta, ad stupida & infusa omnia, sputo indigna, risu digna dilabantur. Certe, qui non solum hominibus, verum etiam Legibus frivole adeo insultant & male precantur; iis quidem *Petronianum* illud liceat occinere: *Vos omnium primi Virtutem perditis.* Non est, ut demum nostris Vindiciis opus esse videatur pro Elogiis Juris Lubecensis; otium hic diutius fecerunt Triumviri de Republica Jstorum optime meriti. Primus est JUSTUS HENNINGIUS BOEHMERUS, qui in peculiari dissertatione *de prudentia Legislatoria Juris Lubecensis in materia de Successione testamentaria* (b) universim non solum in capite primo de prudentia statutorum, si Leges fuerint negotiis *sufficientes*, nec multa, patri sermone promulgata & bene coherentes, edisserit; verum etiam capite posteriori easdem regulas Legislatorias & prudentes ad *Lubecense Jus* applicuit. Alter est D. JO. AMSELIUS, *Professor Regiomontanus*, cujus sub *Prasidio* evulgata est dissertatio (c), quæ *Juris Lubecensis Rationabilitatem* cum universim, tum speciatim præcipue *circa Canonem*, male à pluribus acceptum & intellectum (*): *Hand muß Hand wahren*: ab insultu Interpretum vindicat, tuetur; simulac commonstrat, plures Rationes Legum Lubecensium æque ac Canonis citati positas esse in flore, securitate & Promotione Mercaturæ & Commercio (d), in Litium sine & amputatione & Securitate Possessorum.

(b) Habita illa est a. 1708. & recusa a. 1725. *Hala*

(c) Respondente Dn. HENRICO CHRISTIANO WULFFO, *Lubecensi* a. 1698.

(*) Ita quidem, quasi injuria Domino fieret, & hic cogatur sua re invitus carere. Vide Dn. CAROC *Syll. Posit. Juris Lub. ad Tit. ff. de Rei Vind. Pos. 51.*

(d) Vide MEVIUM P. 8. D. 24. n. 2. MARQVARDUM *de Jure Merc. L. 2 c. 8. n. 86.* ESBACH *ad Carpzovium P. 2. c. 16. D. 5.* Refer huc doctrinas juris Lubecensis *de Prescriptione & Actione Vindicatoria restricta*, & consule Dn. *Consiliarium Car. Frid. LAU* *diff. de Usucapione Th. 14.* Dn. CAROCIUM *de re furtiva penes tertium reperta.*

forum (e). Tertius est Vir consultissimus D. GOTTFRIED CHRISTIANUS GOETZIUS, cui debemus de *Equitate Juris Lubecensis* disputationem solide scriptam (f), & quæ in Jure Lubecensi durius disposita fuisse videri possunt (g), ad juris naturalis examen & rationes suas revocantem. Ostendit proinde, cautelis generalioribus expositis in §. 1. usque ad §. vum, non contrarium esse juri naturæ & divino, quod *juxta Articulum III, L. 1. T. 1. in actibus, quibus interfuerunt ex officio nonnulli Senatores, uno ex iis superstite, testimonium unius valeat, non observato Canone: unus testis nullus testis.* Docet porro in §. 9. usque ad 21. quod 1.) prohibitorum alienationis immobilium in extraneos æquis rationibus & prudentia nitatur in *Articulo V. Tit. II. L. 1.* Deinde 2.) quod *Art. 1. Tit. III.* modus jura sua prosequendi contra debitores, deinendi eos in carceratos non sit iniquus, quodque pœna in decoctores jure *Hausico* ita statuta: ut per aliquot horas aeneis vinculis constructi publice spectaculo sistantur aut si de dolo constet, suspendii pœna afficiantur, æquitati haud sit contraria. Liberat 3.) à labe iniquitatis *Articulos II, & IV. L. 1. Tit. 4.* qui feminas pœnali jure à binubis votis arcant & Cognatorum consensui subjiciunt. Vindicat 4.) ab injustitia *Articulum VI. L. 1. Tit. 5. Articulum I. L. 1. Tit. 8. Articulum IX. L. 2. T. 2. Articulum 11. L. 4. T. 6.* & plures *Articulos*, in quibus conceditur, quod ad præstanda debita maritorum in quibusdam casibus uxores obligentur; quod præscriptio breviori, quam *Jus R.* statuit, spatio circumscripta sit & possessorem securum reddat; quod excludantur à successione Liberi illegitimi; quod separationis jus obtineat intuitu liberorum; quod furi suspendii pœna dilicetur; testandi licentia valde circumscribatur & pœna adulterii, indulgentia & lenitatis nonnihil tribuatur. Tacemus plura, subscribentes verbis & judicio

(e) Pertinet huc Doctrina Juris Lubecensis de possessore & emtore securo in b. f. constituto & alienante.

(f) Lipsia a. 1703. Respondente Domino ANDREA LANGIO.

(g) Videtur huc pertinere *Articulus IV. L. 1. T. 1.* statuens: ne Civi pacis tempore capto liceat suo arte se redimere. Vide ill. Dn. HOFFMANNUM c. l. p. 145.

dicio illustris Consilarii & Primarii Francofurtensium Antecessoris CHRISTIANI GODOFREDI HOFEMANNI e. l. *Opusculum* esset, ut reliqua Civitates & status Germanie *Nomothesium* suam tantam prudentiam demonstrassent, quam LUBECENSES; forsitan res Jurisprudentia nostra se melius haberent.

§. XII.

Rationes
Vindiciarum.

Ut verò constet de hac Justa Causa nostra vindiciarum paulo luculentius; duæ rationes præcipue sunt allegandæ, quibus neglectis; in transversum & præcipitum ita acti sunt Jcti, ut Juris Lubecensis elogiis maculam adspargere & male precari non erubuerint. PRIMAM affert *inclutus Polyhistor & Jurisprudentia Medicus felicissimus* CONRINGIUS in *Dedicatione ad Opus Fouchimi Hopperi de vera Jurisprudentia*, ubi docet, quod non possint non esse infelicissimi Censores Legum, qui gnari non sunt *Status & Indolis Reipublica* illius, in qua latæ sunt Leges. Quot quæso sunt, qui cum AUTORE *Orationis apud FREHERUM* (a), CYPRIANO REGNERO (b), SIMON GROENWEGENIO (c) & BERNH. AUTUMNO (d) & pluribus Anticivilistis, JUS ROMANUM iniquitatis & injustitiæ insimulant? quæso quot sunt, qui *Leges Romanas*, non *arbitrarias*, sed doctrinales de *intelle termino*, de *testamenti requisitis*, de *processu formulario*, de *Captivorum jure*, omni consulta ratione & æquitate carere blaterant & confidunt. Non diffitemur, habere Jus R. nævos suos legislatorios & paganos defectus, quandoquidem illos *ill. Dn. THOMASIIUS in tribus integris Libris*; HOTTO-MANNUS in *Anti Triboniano* & KESTNERUS in *Jurisprudentia R. papizante & paganizante* ut & in *Diff. de Mysteriis Juris R.* sunt persecuti (e); verum enim certum est, quod *sapientius ex defectu cognitio.*

(a) T. III p. 157.

(b) in libro de LL. *Romanarum justitia.*

(c) in Libro de LL. *abrogatis & inusitatis.*

(d) in *Censura Gallica in Jus Romanum.*

(e) Adde Dn. JO. GROENING de *Nævis Corporis Juris R.* §. 10. PARDULPHUM PRATEJUM in *Jurisprudentia media.*

gnitionis Historia & Reipublica Juris Romani (f), ita à puris Legum
 istis peccetur, ut Juris R. providentissimas rationes prætervide-
 ant & nescio quid monstri & arbitrii Juri Romano adjuvant (g).
 Eadem chorda sæpius nunc oberrant Interpretes in explican-
 dis Legibus & Moribus PATRIIS Germanorum, quibus subtilita-
 tes, iniquitates plures & irrationabiles (*) tribuunt, quia
 negligunt Cognitionem Historiæ Status & Reipublicæ domesti-
 cæ. Hujus indolem & peculiaria principia qui non cognoverunt;
 ii certe intelligere solide nunquam possunt Leges earumque
 consultas rationes, quæ ex ipso statu & indole Patriæ profici-
 scuntur (h). ALTERAM Rationem suppeditant laudatus D.
 GOETZIUS &, qui eum sequitur, ill. Dn. HOFFMANNUS.
 Collo.

(f) Vide D. FRANCKIUM præf. ad Sigonii libros de Usu Historia &
 Antiquitatum Juris R. Adde SCRIPTORES de Conjunctione Hi-
 storia juris R. cum Jurisprudencia, BALDUINUM præcipue,
 BARBARACIUM, SCHULTINGIUM.

(g) Facile hoc probatu est, si vel consulueris Historicorum &
 Juris R. Magni CUIJACII, SCHULTINGII, WATERI, MÆ-
 STERTII, HUBERI, HEINECCI, NODTII, BYNCKERS-
 HOECKII Scripta egregia Juris R. veri & primi Cultoribus
 longe commendatissima.

(*) Refer huc Legem veterum Saxonum: Caballi furtum capite: no-
 bilis viri cædes pecunia punitur. Quæso cur cædes pecuniâ? Ra-
 tio est, quia veteres Germani Monomachia, Duellis, bello privato
 & dissidationibus insignem juris locum tribuerunt. MATTHÆI
 de jure Gladii c. 3. GERHARD diff. de judicio duellico cap. 2.
 ROLVINCK de Moribus Antiquæ Saxonum L. 3. a. 1480. Adde
 quod inde de Origine AUSTREGARUM observat COCCEJUS
 diff. de judicio Austregarum.

(h) Rectissime MEVIVS ad J. L. qu. præf. l. 1. n. 17. Errant non le-
 viter, qui ex JURIS R. rationibus Statutorum Germaniæ equi-
 tatem examinant; hoc idem est, ac ad EANDEM FORMAM
 cuilibet ætati, sexui & corpori crepidas & calceos conficere. Vide
 Procerum §. 4. p. 9.

Collocant hanc rationem, priori oppositam & in alterum extremum ruentem, in religiosam traditionem Legulistarum, qui **JUS R. cœlo delapsum & unicum** in orbe esse putant, quod prudentissimum, præstans & æquissimum (i). Romanis condonanda est hæc gloriosa jactatio (k); sed indigna est civibus Germanis, ad quos *Duumviri laudati* (l) suam orationem ita demum convertunt: *Sunt nonnullæ FAMOSISSIMI JURIS LUBECENSIS dispositiones, quæ à Juris R. & Canonici institutis abeunt; dum vero abeunt; inde reperiuntur homines, qui illas iniquitatis accusant ideo, quod ab iis juribus divortium faciant. Verum certe, non omnis prudentia legislativa reperitur in JURE ROMANO, illudque omnium jurium norma est, ut ii somniant, qui insidiis quantis & artibus late Leges Romanae, & quam inepte collectæ fuerint ignorant; adde præcipue, qui quodvis PATRIUM JUS ex DOMESTICIS suis principiis & rationibus consultis ac peculiaribus collectum optime fuisse, non perpendunt.*

§. XIII.

- (i) Judicant de hac re ingenue & cum ratione B. ZIEGLERVS in præf. ad Grotium: BACCHOVIUS ad TREVTLERVM V. 2. disp. 13. §. 4. KESTNERVS in Supplemento Jurisprud. R. paganizantis in Tr. de Defectibus Juris Communis in Rep. G. p. 61. Plura debemus illustri STRUVIO, qui Jurisprudentiam Christianam cum Gentilismo Romano collatam promisit. Vide L. 9. §. 2. ff. de R. D. L. 3. ff. de Concubinis. L. 19. §. 4. ff. de Minoribus. L. 3. ff. de Relig. & sumt. funerum.
- (k) Sunt enim vulgo illi Mortalium Cordatissimi, Prudentissimi & Morationes, quorum Patria Roma est **CAPUT MUNDI**, quorum Cives **SOLI** sunt Cives jure quiritario & communi digni, ut **PEREGRINOS OMNES** habuerint pro stipitibus, ut bellum Hobbessianum adversus omnes omnibus indixerint, & quasque cum illis non foederatas gentes vocaverint Barbaras. Vide quæ disserit Dn. ZIEROLDVS diff. de præstantia gentium Barb. præ morationibus & D. DITHMAR doctæ diff. de Jure Albinagii.
- (l) Citatis locis §. 1. - 8. & p. 44.

§. XIII.

Præsidia & Interpretes Juris Lubecensis.

Cum vindiciis pro elogio & dignitate *Juris Lubecensis* amplexu nexu sunt colligata PRÆSIDIA & Scripta hujus juris literaria, celeberrimum Doctorum industriâ luci exposita, ut nova inde lumina & perennis cultus testimonia JURI LUBECENSI affulgeant. Audiamus simul ac reverenter habeamus *Sacra hæc* eorumque *Auctores*, quos ad tres classes ordinis causa, quæ rerum anima est, revocabimus. Prima classis erit *Manuscriptorum*: altera *Editorum*; tertia editorum quidem, sed *Fugitivorum*, ideo, quia non ex instituto sed fugitivis in locis, in Consiliis, Decisionibus vel operibus suis *Legum Lubecensium* sapiusculè ediderunt interpretamenta. Ad *ineditorum* classem referri debent.

- MSCri, I. LAMBERTI STEINWIEGII, *Consulis Sundici, Annotationes in Jus Lubecense* (a).
 II. FRANSISCI STYPMANNI *Differentiæ Juris Lubecensis & communis* (b).
 III. CASPARI THURMANNI *Meletemata juridica Mecklenburgica & Lubecensa* (c).
 IV. HENRICI CAMERARII *Projectirtes und mit dem Jure Lubecensi conferirtes Rostochisches Stadtrecht* (d).

V ANO-

- (a) Non parum adjutos fuisse his Annotationibus MSC. SIBRANDUM & MEVIUM in *Commentariis ad Jus Lubecense* collatio undelibet docet; & testatur MÖLLERUS *V. Cel. in Isagoge ad Hist. Chers. Cimbricam* P. 4. c. 6. S. 5.
 (b) Sesquicenturiam harum post ex MSS. scriniis eruit & luci exposuit *Christophorus Stypmannus*. Vide N. X.
 (c) Subsistunt hæc in *Collectaneis miscellis & lineamentis*. Vendita illa sunt *Hamburgi* a. 1722. ex *Apparatu Matzfeldianæ Bibliothecæ*.
 (d) Scriptum id est a. 1597. rogatu Senatus, qui Duci fidem dederat de conficiendo & Provinciali judicio inveniando *Jure Municipali Rostochiensis*. Contulit B. CAMERARIUS in hoc MSS. singulos *Juris Lubecensis* articulos *eorumque sensus* cum *Praxi & foro Rostochiensium*, hoc est, cum *Ordinatione Politicæ & Juris*

- V. ANONYMI *Annotata ad singulos Libros Juris Lubecensis ex Praxi Lubecensi* (e).
- VI. PETRI TORNOVII *Deductio Juris Lubecensis in Materia de Communione bonorum inter conjuges* (f).
- Altera classis, quæ est editorum, Commentariis instructa est & opusculis, quorum nomina sequuntur.
- I. JOACHIMI KOLLII *Lübisches Recht-Buch*. 4to. Hamburgi. Editi. M. D. LXXXVI. (g).
- II. D. JO. SIBRANDI *Centuria I. differentiarum Juris civilis & Lubecani*. Rostochii a. 1615.
- III. EJUSDEM *Urbs Lubeca & Anseaticarum nec non Imperialium Civitatum Jura Publica enucleata*. 4to. Rostochii 1619. (h).
- IV. DA-

sitariaria Rostochiensi, cum Legibus & Pactionibus Ducalibus, cum fidei observantiis, Moribus avitiis, Libris & Actis Judicialibus. Vide totius negotii occasionem, historiam, fata, eorumque rationes in diss. de Usu J. L. in foris Rostochiensium.

(e) Utile est hoc Scriptum, quod ad singulos Libros ex Praxi & Actis & Libris judicialibus cum die Consule & Nominibus Partium exhibet *Judicata & Decreta Senatus Lubecensis in ventilatis causis & casibus plurium annorum à SECULO XVI. usque ad recentem ævum, adeoque ante & post editum Codicem revisi Juris Lubecensis. In fine additur Bericht, wie es zu Lübeck mit den Gefahr-Zagen und Gefahr-Gefangenen gehalten wird.*

(f) *Vide Proæmium p. 8. literâ g.*

(g) *Vide §. 6. p. 38. Divisit librum in VI. Partes in 40. Titulos & 215. articulos. Prima pars agit de Personis usque ad Titulum XI. Secunda de Contractibus usque ad Titulum XXIII. Tertia de Hereditaribus usque ad Tit. XXV. Quarta de Delictis usque ad Tit. XL. Ubique docet convenientiam Juris Lubecensis cum jure divino & Saxonico.*

(h) *Mancum est Commentarii hujus in Jus Lubecense nigrum, quod non progreditur ultra Annotata ad Titulos paucos priores Libri I. & Titulum III. Libri II. Vide B. LANGII Introductionem in LL.*

IV. DAVIDIS MEVII *Commentarius in Jus Lubecense*. 4. 1642.
f. 1664. f. 1679. f. 1700. (i)

nauticas c. 10. p. 70. Inde forte est, quod ill. Du. THOMASIIUS in *Observationibus ad KULPISII Dissertationem de Germanicarum LL. ac Romani Juris in Republica nostra autoritate* §. 20. not. 6. dixerit, se dubitare, an JO. SIBRANDUS unquam *Commentarium in Jus Lubecense* evulgaverit; quem tamen *scrupulum* ipse MEIBOMIUS ab ill. Viro citatus, p. 84. c. 1. ut plures & ipsam lectionem taceam, Ipsi facile exemerit. Forte etiam de libro illo plures dubitanter ideo scripserunt, quia illum sub titulo *Commentarii Juris Lubecensis*, sub quo allegari sæpe solet, nunquam excusum reperimus. Vide STRYCKIUM *diff. de Colliſione Navium* §. 6. HOFFMANNVM s. l. p. 143. Quod vero SIBRANDO placuerit hunc *Commentarium* inscribere *Commentarium Jurium publicorum*; id quidem explicandum est ex significato Juris publici in sensu Juris Romani, juxta quæm *PUBLICUM* idem est ac *POPULICUM* & *Senatorium*, sive *originis, sive usus communis & actionum intuitu*. Patebit hoc cum exemplis latius dictum & confirmatum ex GRUTERO, PLINIO & CABOTIO aliisque in *Tractatu Præsidis de Jurisprudentia R. & G. fontibus eorumque usu forensi hodierno* §. 15. lit. t. p. 83.

- (i) Vide quod in hoc *Commentario* desiderant Viri doctissimi, quos p. 8. & 11. lit. m. citavimus. *HISTORIAM JURIS LUBECENSIS*, Originem ejus, fontes & Autoritatem prætervidit. De ipso vero *Commentario* ipse in *Prefatione* asserit: *Tigna præbuerunt alii, structuram saltem mihi tribuo, struere enim potui, sed non de meo*. Struxit vero certe eundem 1.) ex STEINWIEGII *MSto.* 2.) ex *Responſis & Decisionibus Facultatis Juridicæ Gryphswaldensis.* 3.) ex *Observationibus & seriniis Avi sui & Patris TOBIÆ ac FRIDERICI MEVII.* 4.) ex *Actis Judicialibus Sundicis & Lubecensibus*. Addit illustris MEVIUS his sua; sed hæc sunt Romana, quæ sæpius *Juris Lubecensis* sensum & rationes plane non ingrediuntur, iis in articulis inprimis, qui repetiti sunt ex domesticis princi-

- V. FRIDERICI MOVII, *Stralsundensis*, J. U. L. *Differentia Juris communis & Lubecensis ex Movii Commentario excerpta*. 12. *Scdini* 1669. (k)
- VI. JOACHIMI GV. RANGONIS *Diff. de Concordantia Juris Lubecensis cum communi & Suecano*. *Gryphswaldia* 1697. (l)
- VII. D. LUDWELLI *Disp. de Successione Lubecensium*. Respondente *Dn. SCHEFFELIO, Wismariensi*. *Altorsii* 1660.
- VIII. HENRICI COCCEJI *Discursus juridicus praxi accommodatus ad Tit. 2. Libr. 2. Juris Lubecensis de Successionibus ab intestato & hereditatis divisione*. Respondente *Dn. JO. KÖNE. Lubecensi*. *Heidelberga* 1684. *recusus*. 1706. (m)
- IX. ANDRÆE BILDERBECKII *Diff. de Juris Lubecensis differentiis à communi Romano*. 1672. *Heidelberga* (n).
- X. D. FRID. GERDESII *sesquicenturia precipuarum differentiarum Juris communis & Lubecensis*. Respondente *CHRISTOPH. STYPMANNO. Gryphsw.* 1574. XI

principiis patriis *Germania*. Accesserunt ceterum tribus posterioribus editionibus *Additiones & Responfa super Jus Lubecense*. Sextus vero liber ab illustri *MEVIO* non est expositus. *Vide p. 11. & 40. lit. n. p.*

(k) Dicavit libellum ipsi illustri *MEVIO*, cujus *Epistola* gratulatio etiam accessit, in qua ita: *Inter precipua est nosse utriusque juris R. & Patrii differentias, in quo precipue tum in disciplina, tum in praxi peccatur. POTISSIMA causa controversiarum, qua super istis nascuntur, est in confusione eorum, qua diversis principiis in Jure utroque traduntur, ob incongrua argumenta, qua invicem assumuntur. Representat ideo MOVIIUS Romani & Lubecensis juris discrimina in Tabula quadam juxta Alphabetum.*

(l) *Fidem fecit nuper Vir doctissimus Dn. D. NETTELBLADTIUS hoc argumentum tractare ex instituto & limatissime.*

(m) *Luculentissime inprimis in hoc opusculo difficile ceteroquin argumentum de Societate honorum conjugalium eorumque divisione explicatur in cap. 4.*

(n) *Vide Cl. Dn. MÖLLERVM c. l. Alii cum ill. Dn. STRUVIO & BLDERO in Bibliotheca Juridica c. 6. p. 277. hanc dissertationem Giesse habitam fuisse putant Præsidi ill. Dn. LYNCKERO.*

- X. SAM. STRYCKII *Collatio Juris Communis & Lubecensis ad methodum institutionum*. Resp. Dn. ANT. SAM. SONNEMANNO. (o).
- XII. JO. AMSELII *Dissertatio de Rationabilitate Canonis Lubecensis: Hand muß Hand wahren*. Regiomonti 1698. Respondente Dn. WOLFFIO, *Lubecensi*.
- XIII. EJUSDEM *diff. de Con- & Discorvenientia Juris Civilis ac Lubecensis circa hereditatem ab intestato*. Regiomonti 1701. Respondente Dn. DANIEL CONRADI, *Elbingensi Prusso*.
- XIV. D. SAM. FRID. WILLENBERGII *disp. de abusu Canonis: Hand muß Hand wahren*. Gedani 1707.
- XV. ED. LUDOVICI KUNDENREICHII *Dissertatio inauguralis de obligatione mulierum ex Statuto Lubecensi*. Altorfi. 1685.
- XVI. D. GÖTFR. CHRIST. GOETZII *diff. de Equitate Juris Lubecensis*. Resp. Dn. ANDREA LANGIO. Lipsia 1703.
- XVII. JUSTI HENNINGII BOHMERI *diff. de Prudentia Legislatoria Juris Lubecensis in materia successionis Testamentaria*. Halle 1708. Respondente Dn. GROTE, *Holsato*.
- XVIII. GEO. ADOLPHI CAROCII *Sylloge 1. 2. 3. & 4. Positionum Juris communis cum Lubecensi collatarum juxta seriem Tit. ff. usque ad Tit. ff. de Reivindicacione*. Gryphswald. a. 1705. & 1706.
- XIX. PAULI KOCHII *Specimen collatarum Differentiarum Juris Romani, Saxonici, stuturariique civitatum Bremensis, Lubecensis, Hamburgensis, Oldenburgensis & Verdensis, serie alphabetica collectum & dispositum*. Brema 1676. 12.
- XX. JO. SAM. STRYCKII *disp. de privilegio Appellationis Lubecensis*. Halle 1708. (p)
- XXI. ANONYMI *Entwurf und Anleitung zum Lübschen Recht, worin zugleich die im Anseatischen Seerecht nicht berufene Articula des Lübschen Seerechts erkläret, und etliche der fürnehmsten*

(o) Exstat hæc disputatio in *Volumine II, Disputationum Stryckianarum Francofurtensium Num. XXI*,

(p) Tractat idem hoc argumentum ipsius PARENS *c. l & ill. Dn. JAC. FRID. LUDOCI in eleganti disp. de Summa appellabili, §. 16. ibique & in Appendice*,

sten Streitigkeiten (q) übers Lübsche Recht ausgeführet werden, nebst einem Anhang von der teutschen Jurisprudenz überhaupt. Greiffswald 1714. 4. (r)

XXII. REINOLDI KURICKII *Jus maritimum Hansaticum & LL. Germanicis translatum cum commentariis & dissertationibus. Accesserunt Diatriba de Assesuratione (s) & alia quaestiones. Hamburgi 1667. 1672.*

XXIII.

(q) Controversia [nimirum 1.) de Societate bonorum conjugali. 2.) de Canone Juris Lubecensis: Hand muß Hand wahren. 3.) de Prorogatione Ictonis ad Arriulum 4. Tit. 3. L. 5. Primam controversiam sollicite tractat & studiose exasciat, dijudicat, absolvit. Vide §. 31. - 39.

(p) Peritus est hic Auctor status patriae, Historia gnarus, jurumque, Germanici & Romani optime consultus. In Praefatione iste ita: Der Anhang von der teutschen Jurisprudenz wird auch alhie dem Leser nicht befremdlich vorkommen. Mein Hauptwerck ist vom Lübschen Recht, als von einem deutschen Recht, so medio aeo gemacht; dabey aber schicket sich wol eine Historische Nachricht, wie es en general mit der teutschen Jurisprudenz damahl beschaffen gewesen. Die letzte Nachricht erläutert oder eclaireirt die erste. Plane idem hoc est, quod late diximus in proemio dissertationis nostrae §. 2. usque ad 7. Cupidus idem Auctor est *Historia Juris Lubecensis*; inque huuc finem de Origine, Collectione, Editione, Receptione & autoritate Juris Lubecensis plenam à Jctis p. 3. desiderat Tractationem. Non fuit ad manus laudatus Autor in vestibulo Dissertationis; retuleramus alias ipsius Desiderium & Symbolum ad causas & rationes presentis institui. Sentiunt cum ipso MÖLLERUS c. I. STRUVIUS, HOFFMANNUS, KULPISIUS aliique Scriptores Historiarum Jurium Legumque Germanorum universim.

(s) Pleniori studio hoc argumentum novissime limavit numerisque suis omnibus doctissime absolvit *Vir inclytus & consultissimus Dn. D. CRONIVS*, *Jctus Lubecensi meritorum insignium & excellentissimi.*

XXIII. ANDRÆ LANGII *Introductio in Notitiam Legum Navicarum* (t).

XXIV. JAC. FRIDERICI PFORTHUSENII *Specimen differentiarum juris communis & Lubecensis criminalis*, Præside D. GEO. WILH. DINCKLERO. Lipsia 1722.

XXV. D. FRANC. ERN. VOGTII *diss. de Communione bonorum inter Conjuges ejusque effectu secundum Jura Lubecensia*. Kilia. 1722.

Fugitivi.

Ad certiam demum classem plures referendi sunt Consulentes, Decidentes, Respondentes, & Docentes Jcti, quorum præcipuos hic nominare sufficit. Sunt vero illi 1.) COTHMANUS in *Consiliis*. 2.) MEVIUS in *Decisionibus & in Tractatu de Arrestis*. 3.) MICH. GRASSIUS *Cancellarius Mecklenburgicus in Receptis sententiis*. 4.) D. PFEILIUS in *Consiliis*. 5.) MICHAEL in *Responsis Chiloniensibus*. 6.) HERINGIUS in *Tr. de Fidejussoribus*. 7.) GIESEBERTUS in *Justiniano Harmonico, in Periculis Statutorum & in Deuteronomio Harmonico sive Prudentia Juris divini Israelitarum cum communibus Gentium Legibus & Specialibus plurium populorum*. 8.) MARQVARDUS in *Jure Mercatorio*. 9.) MATTH. SLUTERUS in *Tr. von Erbrecht der Eheleute & plures alii, in primis* 10.) INTERPRETES *Juris Hamburgensis* (u).

§. XIV.

lentissimus in *Tractatu de Jure Affecurationum*, qui prodiit præfamine & elogio perillustris Domini, Domini JOANNIS de KLEIN, *Cancellarii, Consilarii intimi & Jcti Mecklenburgensis summi*.

(t) Refer huc STRYCKII *dissertationem de Collisione Navium*: WILLENBERGII *disputationem de Excursoribus maritimis*: HEINECCIUS *V. Cl. aliorumq; Opuscula von Contraband Waaren*. Consule Dn. MARPERGERUM in dem *Kauffmanns Magazin* voce *Lubeck*, ubi de *Commerciis & Mercaturis*, ut & GLOXINII, *Syndici patrii, Nachricht vom Verfall des Lübschen Commercii*.

(u) Recenset hos FOGELIUS in *Bibliotheca Juris statuarii Hamburgensis cum serie Disputationum ab Hamburgensibus ab anno 1582. - 1719, habitarum*.

§. XIV.

Quod in rubro promissimus, id quidem nunc exsecuti sumus sollicitate, ut jam Coronis tractationis immineat & profectet. Eruiimus pro virium parvo modulo *Juris Lubecensis Historiam* & in hunc finem differuimus de *Origine Juris Lubecensis* in §. 2. de *Occasione & Ratione ejusdem originis* in §. 3. de *fontibus & Principiis Juris Lubecensis* in §. 4. de *Progressu, Incrementis, Compilacione seu Relatione Juris Lubecensis in Codicem* in §. 5. de *Reuisione, Perfectione, Editione & hodierna apud Lubecenses statu ac usu Juris Lubecensis* in §. 6. de *Obligatione Juris Lubecensis ejusque usus indole ac ratione diuersa in foris LUBECENSIVM & EXTERORVM* in §. 7. de *Autoritate Juris Lubecensis ex Receptione in Holsatia, Meopoli, Pomerania, aliisque Exteris Regionibus & Ciuitatibus* in §. 8. de *Autoritate & celebritate Juris Lubecensis intuitu Appellationum* in §. 9. de *Rationibus tanta autoritatis, dignitatis & Usus Juris Lubecensis* in §. 10; de *Elogiis & Vindiciis pro fama Juris Lubecensis* in §. 11. & 12. demumque de *Adjumentis manuscriptis & editis seu de Apparatu literario & Bibliotheca Statuaria Juris Lubecensis* in §. 13. Hæc omnia in quem usum & finem tendant atque redundent, non facile erit, ut quis sciscat. Singula enim argumenta suo non destituuntur fructu, præcipue vero in *explicatione, Usu & applicatione Juris L. eundem* exferunt copiose. Excussis & intellectis FONTIBUS & PRINCIPIIS HISTORICIS ac LEGALIBUS ORIGINARIIS JURIS LUBECENSIS, vulgares Regulæ (a) ex ITALIS *Scriptoribus* (b) sine meditatione ex scriptæ,

(a) Patria statuta EXPLICANDA sunt ex LL. Romanis: Omnia Statuta Juri communi Romanorum aduersa sunt STRICTÆ INTERPRETATIONIS: Statuta ita lata esse censentur & EXPLICANDA sunt, ut quam minime jus commune ledant, ut quam proxime accedant ad Jus commune. Statuaria jura, si obscura fuerint, ex jure R. sunt EXPONENDA & DECLARANDA; Si nimis generalia & à Jure R. exorbitantia, sunt RESTRINGENDA; si manca fuerint in dispositione hujus vel alterius argumenti, tunc SUPPLENDA & AMPLIANDA sunt ex jure R. & subjacent hujus decisioni.

(b) Innuimus hoc & aliis exemplis ampliavimus supra §. 7. p. 43.

K

Rec

pta, nimirum de *explicatione & declaratione, restrictione, ampliacione & supplenda ratione Juris Statutarii* caute non solum accipiuntur (c) & in *Argumentis Juris Lubecensis domesticis & patriis* (d) ex

Res satis est manifesta. Lege enim *Italos Scriptores*, lege *Decretistas & primos Interpretes ad C. 8. cum dilectus X. de Consuetudine*; lege *Glossatores ad L. 2. C. de nox. actionibus*, & certe copiose ibi citata de *statutis & moribus ex Jure R. declarandis* brocardica reperies. Illi vero *Doctores*, qui *transalpes vixerunt*, locuti sunt, quod facile ad *divinandum est, de statutis Italiae & illarum civitatum, quae JURI ROMANO*, quod ibi *COMMUNE* seu *TERRITORIALE CÆSAREUM* erat, parent *ob potestatem Legislatoris*. In *GERMANIA* vero *Jus R. non latum est & promulgatum*, sed à *Principibus receptum*. *Receptio* vero hæc *Statutum innatum Reipublica*, ejusque *Rationes & Habitum peculiarem* nequicquam alteravit vel alterare potuit; quin facta est *salvo jure Territoriali ipsorum Principum eorumque salvo jure Nometico*, nec *sublati patriis Legibus*. Velim evolvas subinde *GAILIUM L. 1. O. 50. n. 5. 8. O. 141. n. 2. CARPZOVIVM P. 3. Conf. 20. def. 10. 236. in Resp. L. 2. R. 23. n. 5. 8. 41. in Prax. Crimin. p. 2. qu. 53. n. 28. qu. 56 n. 36. ZASIVM in L. proferanda C. de Judiciis n. 20 SCHURFF UM Cent. 1. Conf. 55. BERLICHIVM Concl. Pract. P. 3. C. 19. n. 9 RICHTERUM Dec. 80 n. 17. D. 81. BRUNNEMANNUM Cent. 1. Dec. 15. GOEDEN UM Conf. 19. n. II. COLERUM in Proc. Exec. prof. PISTOREM L. 1. qu. 32. n. 8. MENCENIVM in Comp. ff. p. 3. GIESEBERTIVM in Periculis Statutorum & plures GERMANIÆ JCTOS*, ut videas ipse & rimeris, qua *ratione & paraphrasi retulerint saltim Verba & Regulas ALIOTORUM ITALORUM*, quæ tamen in *Germaniæ Civitatibus non possunt non indistincte & universim valere. De quo in sequentibus.*

(e) Accipient rem ita : *Regulæ istæ valent universim PRIMO in statutis Originis Romane seu illorum locorum, quibus Jus R. PRÆSCRIPTUM est à Casare Legislatore seu Reipublica & Status Romani commune*; quod factum est in *Italia. SECUNDO non valent*

(d), *ex originariis principiis suis explicandis, cum fructu sequen-*
strabun-

lent regula indistinctim in Regionibus ubi Jus R. RECEPTUM est in subsidium non sublatis Consuetudinibus & Legibus patriis; quod factum est in Germania; quæ suis æque gaudet Moribus, Legibus Imperii & Provinciarum jure originario & Legislatório Cives Germanos pariter obligantibus & nonnisi ex propriis principiis Originis explicandis. TERTIO vero valent Regula Italica in Germania sigillatim in iis Capitibus Legum & Statutorum Germania, quæ ex ipso JURE R. relata sunt & TRANSCRIPTA IN LEGES & STATUTA PATRIÆ. Verbo: Capita juris Lubecensis aliorumque Statutorum EX JURE R. desumpta ex principiis Juris R. sunt EXPLICANDA. Illa vero, quæ ex Moribus G. Legibus, institutis & fontibus patriis proflexerunt, ex principiis domesticis, ex Historia & Republica Rationibus suis peculiaribus & propriis sunt declaranda. In his igitur non nisi male uti licet EXPLICATIONE, ampliacione, declaratione & RESTRICTIONE Juris Romani, ne quam minime ab hoc abeant. Invertenda est pariter nunc hæc regula & ita statuenda: GERMANIÆ Statuta à Magistratu condita ita sunt exponenda, ut quam minime ledant JUS TERRITORIALE PRINCIPUM G. qui, quod apud Romanos Cives JUSTINIANUS fuit, id apud suos Cives certe sunt in Germania; uti inter omnes est conclamatum. Pertinent hæc formulæ diplomatum, Ordinationum & Transactionum, etiam Mecklenburgicarum, ubi Principes ita: Und verleißen wir Stadtrechte heilsam zu ordnen, doch unsern Subjeiten und Rechten unbeschädlich, auch nach unsern Ordnungen so viel sich immer leyden will.

(d) Secus in illis, quæ sunt ex Jure R. Pertinent hæc plerumque in Statutis Germanorum *Articuli de Criminibus, de Pœnis, de Successionibus, de Tutelis.* Expediit de his immixtionibus LL. Romanarum in Patrias sanctiones evoluisse exempla, plena manu suppeditata ab HERTIO *de Consult.* LL. §. 4. BOEHMERO *in Usu Mod.* X. L. I. Tit. 2. §. 20. STRUVIO *Hist. Juris G.* p. 489.

strabuntur (e); verum etiam inprimis plures Juris Lubecensis doctrinae, cum difficultate haecenus expositae, vel in alium sensum detortae, vel neglectae & literaliter saltim intellectae, ex genuinis & solidis consultiis patriis Morum Legumque Status & Reipublicae patriae Rationibus

531. HOFFMANNO in Specimine de Orig. LL. Germanicarum, in singulis periodis & sectionibus. Adde diplomata, formulis Juris R. referta, apud SCHATENIUM in *Annal. Pad. L. XI. XII. perill. Dn. à LUDEWIG T. II. ad A. B. opusculo von Mänsgeln des Lehnsrechts* §. 14. *Consultiis. D. GERDESIIUM Ex. de norma judicandi LL. feudales in G. p. 25. RANGONEM in Pom. Dipl. p. 265. LYNCKERUM in Comm. ad Jus Civ. Tit. de O. J. §. I. JO. SCHULTERUM de Invest. Sim. Princ. c. 3. §. 2.*

(e) Djudicari hic possunt quaestiones, quas communiter, affirmant, qui, relicta patriis rationibus, Statutum ex Jure R. declarant, exorbitans restringunt, mancum ampliant: *An sub appellatione legitimorum in Statutis veniant Legitimi per subsequens matrimonium? An bona hereditaria, qua Jure Lubecensi sine proximorum consensu ALIENARI nequeunt, OPPIGNORARE liceat sine eorum consensu? An Mulierum potestas circa testamenti factionem in Jure Lubecensi restricta, non cesset in muliere matre inter liberos testatura? An in Concursu Creditorum & in Jure Prelationis Jus Lubecense ex Jure R. sit ampliandum? An etiam rite amplietur sit Legitima Romana, quarta Falcidia, testamentis privilegiatis, Clausula codicillari, Jure R. Tutelari? Certe minus recte tum ampliantur statuta, si illa vel eorum rationes in ipso juris argumento, quod Interpretes Jure R. ampliare audent, certi quid succinctim & omisiss ambagibus jam definiierint? Ne igitur adversus Statuti RATIONES & Statuentium INTENTIONEM ampliationes Romani Juris late serpent, recte sentiendum est cum B. STRYCKIO *Disc. Pral. U. M. ff. §. 32. quod omisiss in Jure statuario casibus, ad rationes statuentium & statuti, non mox ad Jus R. sit recurrendum. Confer MEVIUM ad J. L. Libr. 1. T. 10, a. 6, in Addit. n. 80. ad L. 2. T. 1. a. 14, n. 27.**

tionibus ac Principiis propitia minerva curate explicabuntur adeoque rite intelligentur & cum pondere juris & rationis applicabuntur. Otium non est profequi nunc hoc (f) exemplis omnibus fufe & enumeratus; poterunt plura dicari alia occasi-

oni

(f) Refer huc doctrinam de *Conjugum donationibus*, quam MEVIUS in *Commentario* L. 1. T. 5. a. 1. in harmoniam juris R. cogit, recte propterea à STRYCKIO in *U. M. L.* 24. T. 1. §. 4. à LUDEWIGIO in *Diff. Juris R. & G. de Scto Vellej.* P. 1 p. 67. P. II. p. 15. & à BOEHMERO in *noviss. docta diff. de Statu donationum inter Virum & Uxorem Antiquo & Hodierno*, notatus. IDEM & Juris R. tegumento obductus Libro 1. T. 10. a. 1. n. 63. 64. non affirmare audet, quod Lex in *fidejussione foeminarum Lubecensium* affirmat, quas tum demum fidejubere posse putat, si hoc indulgeat quoque jus Romanum. Pertinet etiam huc *contro-versa de acquasitu conjugali ex operis Uxoris*, quam COTHMANNUS V. 4. *Conf.* 24. & 25. ex patris rationibus neutiquam repetiit, uti enucleatius *Vir Magnificus & Jctissimus D. JO. JOACHIMUS JÖRCKIUS* in *Disputatione habita sub Praesidio Stryckiano de Operis Uxorum* ostendit. Quod de *Adulterii poena* MEVIUS ad L. 4. T. 6. s. 2. Juris R. rigore commotus, putat, quasi illa mitior sit in *Jure Lubecensi*, quam ut effugere possit notam iniquitatis; id pariter ex veterum G. moribus & peculiari Republica ratione plans & facile à rerum historicarum & patriarum gharis diluitur. Argumenta vero *Ipsius* ex jure divino petita, docte responderunt ill. Dn. BERGERUS *diff. utrum adulterii poena à Principe temperari possit?* Dn. PFORTHUSENIUS *Specim. Differentiarum juris R. & Lubecensis Criminalis* *diff.* X. p. 27. b. & D. GOETZIUS c. l. p. 62. h. Plura tacemus. Praecipue faciunt huc exempla in *Prooemio* §. 4. p. 6. sq. nominata, & quod differit D. WURTZIUS *Tr. de bonis Conjugum illatis & acquisitis, von eingebrachten und errungenen Gut.* Adde casum elegantiore de *effectu matrimonii cum vili persona initi*, quem ex *Rationibus* Juris R. & *Status* G. recenset Dn. THOMASIIUS P. 2. *Cas. Jurid. Cas.* 3. p. 107. sq. p. 115. 120.

oni. Jam vero verbis *illustris* Dn. BOEHMERI (g) & KULPISII (h) hanc rem liceat perorare, ut vel ex iis denuo constet, quod, qui Lubecense jus, Juris R. fontibus ubique rigare audent, juri Lubecensi *jura inferant*, non *Jura Lubecensa*, quæ in Germania præcipue nata & ex patriis principiis collecta sunt, exponant. Ita vero iste: *Jurisprudentia Lubecensis optime coheret, si modo Interpreteres & Practici non impertinenter illam peregrino Jure alterent ac detorqueant. Sunt hæc statuta Germanis scripta & juxta prudentia Legislatorie regulam ad Patriam accommodata, nec reperies e. c. in re testamentaria multos juris terminos ex jure Justiniano desumptos, nisi quod in art. XII. vox institutio hæredis occurrat, qui terminus tamen ob præscriptam testandi formulam subsequenter sine omni dubio clare intelligitur. In art. 20. irrepit quoque vox reciproce, sed contenta hujus articuli per se fluunt ex art. XIV. & vox illa est superflua. Optandum foret interpretatis Juris Lubecensis cum Legibus ipsis cohereret, uti cohasit certe ante introductionem Juris Romani; verum proh dolor! hodie pee INCONSULTAM JURIS R. APPLICATIONEM ipsum jus statutarium, quod non R. sed Germanicum est, maxime læccratum invenitur, cujus rei exempla esse possunt de Lege Falcidia, de Legitima. Utinam omnes Dd. & Jcti errores hos JURI LUBECENSI & rationi Ejus contrarios cogitare laborarent. Animus erat, addere peculiare caput de Erroribus Interpretum contra Legislationem Lubecensem introductis. Ubi pluribus docendum fuisset, incongrue Falcidiam & Legitimam Juris R. in praxin deductam fuisse; deinceps examinanda regula: Legitima sc. juris R. statuto tolli nequit, & inquirendum, an legitima sit Juris Natura? Porro explicandum esset, quod testamenta nuncupativa in scripturam redacta JURE LUBECENSI non maneat nuncupativa: quod male testamenta Reciproca contra rationes Juris Lubecensis nonnullibi sint recepta: (*) quod filius*

non

(g) *Diss. de Prudentia Legislat. Juris Lub. c. 1. §. 14. c. 2. §. 12. sqq.*

(h) *In Dissertatione Epistolica de LL. G. & Juris R. Origine & Autoritate §. 51. sqq. Velim addant Academici Cultores §. præcedentem 49.*

(*) Vide COTHMANNUM *Conf.* 38. n. 83 R. 74. n. 135 ubi de *Sundiis & Rostochiensibus.*

non habeat querelam inofficiosi testamenti, si à patre, bonis hereditariis destituto, tantum in octo solidos & quatuor nummos sit institutus; quod si consensus propinquorum ad testamentum requiratur, non sufficiat consensus remotiorum, sed proxime Succedentium, & sic femina proxima recte consentire possint: quod JUS LUBECENSE omnino exigit testamenti confirmationem: ut alia taceam de testamentis privilegiatis & clausula codicillari, HUIUS verba hæc sunt: *Farina singularis regula sunt: Jura Provincialia & Statutaria, LUBECENSIA verbi causa, ita esse intelligenda, ut quam minime à jure romano recedant, sed in dubio ex hoc supplenda esse ac interpretanda. Possunt eadem, veritate dicere: sacras Literas ita esse accipiendas ut quam minime ab Aristotelis libris Metaphysicorum abeant, ac si dubium occurrit, hinc esse illustrandas; quali enim modo se habet Aristotelis Metaphysica, tanquam præclarum opus Philosophia prima, qua in Theologia usum suum ostendit; eadem nec alia estimari debet corpus Juris R. ut eximum systema Jurisprudentia, in artem collecta, quatenus in juribus singulorum populorum adeoque etiam Germanorum explicandis, subsidium potest præbere. Provinciales & statutaria gentium Leges ex PROPRIIS SUIS & DOMESTICIS RATIONIBUS sunt estimanda, ac suborto dubio, hinc explicanda sunt, secus qui facit non est interpret. At quanam sunt ista rationes domestica? Dicam, ea sunt, qua Legislatorem, ad ferendam ita Legem impulerunt, vel morales, quarum dijudicatio ex jurisprudentia universali, naturali ac gentium principiis adornanda est, vel politica, qua ex occasione temporum, personarum, rerum aliarumque circumstantiarum eruenda sunt, quod HISTORIÆ de quacunque Republica EJUSQUE STATU ET MORIBUS Cognitionem involvit. Præclara hujus interpretationis exempla in LL. Romanis præstiterunt GOTHOFREDUS, BALDUINUS, STRAUCHIUS; atque hoc prudentia illius opus est, de qua egregia inculcarunt JOA. HOPPERUS in Seduardo & PLACCIUS in JCro perfecto: Qui hoc non attendit, quo nihil magis necessarium esse credo, ille jura negligit & confundit. Quis quæso illum ferret, qui LEGES GALLICAS ex INSTITUTIS SUECANIS IRET REPETITUM? qui LL. ROMANAS ex LL. TURCICIS EXPLICARET? Ast non est doctior illatio, qua ex ROMANORUM tabulis ad GERMANICAM LEGISLA-*

LEGISLATIONEM deducitur, quando Interpretes Legum LUBECENSIIUM & GERMANICARUM ad *Quiritum* Sanctiones evagantur atque heic in populo toto caelo discrepante natura & moribus plane contrario indagare volunt, quid Nostris conveniat. Audiamus quid summus Jctus DAVID MEVIUS de ejusmodi Interpretibus sentiat. Non leviozem, inquit ad J. L. quæst. 1. n. 57. (i) errorem illos errare existimo, qui ex juris R. rationibus Statutorum G. equitatem examinant, quam qui ad eandem formam cuilibet sexui & atari crepidas conficiunt; in precedentibus vero ex REIPUBLICÆ STATU hoc fieri debere indicaverat. Hactenus Bœhmerus & Kulpifus. Idem late docent & inculcant CHRISTOPHORUS BESOLDUS (k), ill. Dn. ab UNVERFÆHRT (l), HENR. ERNESTUS KESTNERUS (m), HESSIUS (n), KRESIUS (o), STOCKMANNUS (p), AMSELIUS (q), ZIEGLERUS (r), BACHOVIVS (s), RANISCHIVS & TITIUS (t) aliique plures. §. XV.

- (i) Impossibile est, inquit idem, Jus R. hodiennum cuilibet Reipublica accommodari posse. Vide Comment. ad J. L. Libr. 1. T. 1. pr. n. 66.
- (k) Diff. de premiis penis & Legibus c. 7. S. 3, c. 8. S. 6.
- (l) In Pedia Jurisprudentia integris capitibus 4. §. sqq.
- (m) Tr. de defectibus Juris communis in Rep. G. Problemate III. p. 56. Laudat ibidem LIPSIENSIVM JCTORUM Responsum, quod in interpretatione Jurium Statutariorum non respiciendum sit, an recedant à jure R. sed qua mens Legislatoris & Rationes Status PATRII sint.
- (n) Diff. de usu & autoritate Juris R. in Borussia §. 13.
- (o) In Specimine juris privati forensis in pref.
- (p) In Decisionibus Brabantinis I. n. 4. ubi ita scribit: Si inter Præfides disputetur, an Consuetudines & LL. Patriæ sint stricta interpretationis & an ad similia valeat productio; tum is quidem vincit, qui Patrias rationes consuluerit, etsi à LL. Romanis dissentiant.
- (q) Diff. de casibus extantioribus in J. R. decis. s, sed jure Prutenico omiffis, ubi his casibus recurrendum?
- (r) In pref. Animadversionum ad Grotium.
- (s) In Notis ad TREUTLERUM V. 2. disp. 15.
- (t) qui supra citati sunt §. 7. lit. c. in f.

§. XV.

Liquidum nunc plane & absolutum est nostrum negotium, ut nihil ad extremum nisi unum saltim restet. Nolim putes hoc eos forte spectare, qui Vanitati & Mori inveterato plebis litantes, Scripta rodere plerumque &, ut Polyhistorum videantur, dijudicare doctrinas solent quæ ultra eorum captum & glandulam sunt, vel quas compendiaria cognitione nondum assequuntur vel certe meliorare nequeunt; his neutiquam unquam dicabo verbum, quod otiosum esset & superfluum; consecrabo hoc unicuique *Pierati & obsequio, Civæ Lubecensi digno*, hoc est, *Voto, quod concipiendum est pro Salute REIPUBLICÆ LUBECENSIS*, cujus Jura & Commercium à majoribus prolata sunt versus omnem orbem & proferuntur etiam nunc. Quod SCALIGER (a) cecinit de *justitia & Astræa Lubecensium*; id nostra ætate Plures ubique canunt & loquuntur, canunt civēs, Curia, Respublica, Orbis; faxit Numen summum eadem ut justitiæ melodia, cura & cultu Patrum REIPUBLICÆ TULERARIUM apud Posterum perennet. Faxit, vigeant Reipublicæ potestas & Justitia; tueatur Idem *gloriam LUBECENSIVM, prudentia, justitia, Legibus, Navigatione & Commercii Majorum partem*, ut quod scripsit HUBERTUS LANGUETUS (b) de elogio, fama, salute & desiderio COMMERCII LUBECENSIS

Votum.

nostro

(a) Vide §. 9. h. l.

(b) In Epistolis P. 2. p. 171. Singulare admodum id est, quod idem c. l. restatur de consilio Regis Suecia GUSTAVI, qui regis sumptibus Asiaticas Navigationes adornare & restaurare constituerat. Hæc si ita sint, quis fidelis subleat infimularet veteres Historicos, commemorantes, quod LUBECENSES Expeditionibus Cruciativis in Palestinam & Commercio Asiatico multum tribuerint, & ævo Cæsaris Friderici Barbarossæ, Magna Asia civēs & Navem Lubecam appulerint commercii causa. Adde quod de ROSTOCHI-

L

ENSIVM

nostro & omni ævo cum *Justitia* & *Legibus* jugiter consolidetur. Huc Vota, huc Emolumenta, huc Commoda, huc denique *Civium Lubecensium* omnia convertuntur.

ENSIUM famosis olim *Navigacionibus* & *commerciis Vandalicis* dictum est in *Tractatu Etymologico & civili de Consuetudine Muliæ* S. 54. p. 443. 599.

COROLLARIA.

- I. **J**ure Lubecensi testamenti factio mulierum est valde restricta. In Megapoli vero ita & Rostochii hæc dispositio non est recepta, & valent conjugum testamenta sine consensu mariti, curatoris & consanguineorum condita. MEVIUS ad J. L. P. 2. T. 1. a. 1. 4. n. 30. O. Pol. Rest. a. 1576. Tit. von Erbschaften.
- II. Frustra ex verbis Juris Lubecensis L. 2. T. 1. a. 1. dicitur Testator seiner Sinnen mächtig seyn solle, concluditur, quod mutis & surdis prohibita sit testamenti factio. Consentit MEVIUS ad d. art. sed frustra §. 59. ex non præsumenda derogatione Juris R. *rationem* colligit. Diu ante enim RECEPTIONEM JURIS ROMANI Leges Lubecenses lætæ & in viridi observantia fuerunt; quæso igitur, qua ratione unquam dici potest, Legislatores Lubecenses respexisse ad Jus Justinianæum ejusque derogationem? Rectior responsio est, articulum non agere de his, die ihrer Sinnen beraubt, qui sensibus externis sunt privati, ut *muti, surdi, cæci*; sed de his, die ihrer Sinnen nicht mächtig, ut *mente capti*, qui non habent usum rationis, quorum sensus interni deficiunt.
- III. Testamenta reciproca Conjugum non, quod MEVIUS putavit, *Juri R.* sed *moribus Germanicis* originem debent. Docte hoc docet JO. SAM. STRYCKIUS *Diss. de Testamentis Conjugum reciprocis*. Ceteroquin consulta & peculiari ex ratione hæc Testamenta *Jure Lubecensi* sunt reprobata. In *Megapoli vero & Rostochii* illa dispositio peculiaris non est recepta

- cepta; sed *sustinentur testamenta reciproca*; an recte? negat illustris D. BOEHMERUS *diff. de Prud. Legislatoria* p. 33. sed videtur COTHMANNUS *Conf.* 38. n. 83. R. 34. n. 135.
- IV. *Juris publici & feudalis Partes sunt nobilissima & momentosissima Jurisprudentie Partes* in Academiis diligenter pertractandæ, discussio privatorum Jure civili.
- V. Nefas & Incongruum dictu est Principum Testamenta tum demum subsistere, quum observata fuerint juris privati R. solennia. Est hæc assertio Legislarum in rationes & Praxin Imperii injuria.
- VI. Matrimonia irregularia, ad morgenicam, conscientia & Virgineum Jure Divino & Humano sunt valida.
- VII. Per subsequens matrimonium legitimated non consequuntur nobilitatem.
- VIII. Ignobilis a nobili adoptatus per adoptionem non consequitur nobilitatem.
- IX. Expediit Judæos tolerari in civitate.
- X. Ad formularem Jurisprudentiam saltim pertinet illud *Zabarella* apud *Conringium* de Civili prud. c. 3. p. 30. *Juris scientiam esse simplicem quandam peritiam, quæ nec scientia, nec prudentia, nec ars appellari mereatur.*
- XI. Dicit Ulpianus L. i. ff. de J. & J. *Jus Naturale commune esse omnium animalium, quæ in terra & mari nascuntur, item & avium, & hinc descendere maris & fœminæ conjunctionem.* Dubium movent Glossatores *ratione vermium*, qui non ex aliis, sed ex terra nascuntur, item ratione cuculi. Tota res ab iis componitur distinctione: Ulpianum loqui de *generibus singulorum animalium, non de singulis generum.* Elegans est hoc testimonium, quam reverenter habenda sit *Ontologia Scholastica.*
- XII. Censores morum fuerunt Reipublicæ Romanæ inutilia pondera.
- XIII. Donatis bonis omnibus *mobilibus & immobilibus*, nomina tamen seu debita non sunt donata: Oppignoratis vero bonis mobilibus & immobilibus, tum secus.
- XIV. Pignus antichreticum in prædio constitutum ad mobiles res fertur. Ergo prædii illius fructum consequuntur, quibus legata sunt res mobiles.

- XV. Usus distinctionis inter res mobiles & immobiles in venditione, executione, alienatione, successione, satisfactione, &c. notorius est & insignis. Sed dubitatur sæpe quænam sint illæ res? Sunt qui ob L. 12. §. 16. de Instr. vel Instr. leg. SPECULARIA ædibus affixa ad res immobiles referunt. Verum legi debent in Lege Specularia. Hæc vero denotant fenestras, quæ confectæ sunt olim, & diutius in Hispania ex speculari lapide. Pariter ad immobiles res haud referimus cum Lipsiensibus Pharmacopoli-um, nec ad mobiles cum Vitebergensibus, indistinctim; vasa & instrumenta Pharmaceutica ad exemplum vasorum coquinariorum & braxatoreorum ad immobiles; mercès vero ad mobiles res rectius referri posse existimamus cum Helmstadiensibus.
- XVI. Quod pater & filius Jure R. sint una persona est fictio juris. Fictiones juris sunt strictæ interpretationis & ultra Leges non extendendæ. In Legibus Romanis vero hæc unitas personarum in Stipulationibus tantum statuitur, non in Contractibus aliis, non in fidejussionibus, non in aliis negotiis, nec in peculii ulla specie; norunt enim Historie LL. Romanarum gnari, quod Justiniani ævo per L. 7. C. de bon. quaelib. reliquis peculii idem tributum fuerit, quod antea jam reperto peculio Castrensi fuit concessum. Illi ergo, qui Assertioni huic Practicorum & Lipsiensis Professoris Dn. RIVINI in Diss. de Emptione & Venditione Patris & Liberorum late corroboratæ obloquuntur, domi sapiunt & fumum vendunt. Vide L. 2. C. qui & adversus quas &c. L. 5. C. de dolo. L. 77. ff. de Jud. L. 10. ff. de fidejuss. & præcipue LL. apud Rivinum d. l. §. 7. sqq.
- XVII. Assertio Doctorum, quod differentia inter Tutelam testamentariam, legitimam, dativam, in effectu hodie nulla sit? certa est, nec elementis juris contraria. Recte D. TREIBERUS in novissimo Commentario ad J. scribit: Qui luscus oculus non habet seu lema obductos, facile videt, Doctores loqui de confirmatione ejusque effectu, non de ordinis ratione.
- XVIII. Negamus cum Glasfeyo, hodie in voluntaria jurisdictionis actibus quibusvis, extra territorium Judicem etiam esse competentem. Obstant præcipue rationes de clausis in Germania limitibus Jctonis & clausis Territoriis, quæ Romæ potentia fuerunt, ut ubique

ubique Cæsaris fuerit Jurisdictione. Aliter dicendum est de *prærogata Sectione conventionali, partium voluntate inita & expressa.* Huic enim locus est etiam *extra Territorium* ob vim & favorem juris contractuum & mercaturæ, tum & quia cessat Principum & Jurisdictionis ordinariæ præjudicium. Dubium inde non est, JURE LUBECENSI validam esse *fictionis Prorogationem*, in qua sibi non constat MEVIUS *ad Art. 4. T. 3. L. 5 n. 13. & in Addit. ad n. 29. d. Art. 4.*

Prænobili atque Literatissimo

DOMINO FISCHERO,

Jurisprudentiæ & Liberalium Artium Cultori strenuo,
Amico, Auditori & Domestico suo humanissimo,

Gratulatur

ERN. JOH. FRID. MANTZEL,

J. & Ph. D. ac Moral. Prof.

Non sine animi lætitia recordor eorum Mi FISCHERE! que inter nos gerebantur, quum ante aliquot menses Tuo & Meo Amico Domino Dohsen, jam Halenses Musas salutanti, meque Præfide de Cauto moderni Juris Civillis Studio deque Tutelis Positiones generales defendenti erudite opponeres. Dimittebam enim Te, prævia gratiarum actione, hisce quantum memoria suggerit, verbis: Siccine Tu, qui nuper omnium Auditorum utriusque sexus splendorum aures dulci modulamine fidium delectatas reddidisti, atque ita demulcisti, ut nemo non sine plausu & voto ulteriora talia, & vix apud nos audita, audiendi discesserit, nunc etiam specimen edidisti te non esse ex eorum ordine, qui musicæ dediti, studia non adeo conjungere solent; Age igitur! scande mox Cathredam Respondentium, & dissertationem publicam ad eundem applausum usque defende! Hæc sunt que apud animum repero, dum mihi innotescit, Te Præfide Excellentissimo Domino Doctore WESTPHALIO, Fautore & ex omni Academica vita Amico meo æstumatissimo singulariterque conjuncto, disputationum; Gratulor ergo tibi omni, quo valeo, affectu, fausta que quavis tibi appretor, præsertimque vovens, ut DEUS tantos tibi largiatur Patronos, qui merita tua in Literis & artibus habeant perspecta, utque tales sint, qui reipsa tuis fatis viam monstrant. Vale.

Nobi-

Nobilissimo & Ornatissimo
DN. CHRIST. FRID. FISCHER,
Respondenti suo Solerti & Studiis conspicuo
S. & F.
PRÆSES.

DUllm abitum ad Halenses Musas paras, id te egisse luculenter constat, quod tuam memoriam obsirmet apud nos in elogio & amore. Nolim, arbitreris, hodie hoc demum fieri publica, cuius meum, quod vocant, Præsidium, requisivisti, disputatione; aq̄uor Tuarum Virtutum spectator fui diutius & cognovi, Te dudum moribus, Literis & solertia secundum fuisse nulli. Quod Hamburgenſium inclytus Mesochorus Mattheson alicubi de harmonia musices & Literarum laudat & edisserit; id vere in Te omne reluxit & consedit, qui aures modulamine mulſo & Symphonia; animos vero studii & literis expugnas. Cano ego saltem hic Tua Studia, cano Literas, quarum fuisti indefessus cultor. Privati enim juris civilis & historiarum Lectiōibus singulis meis multa solertia & discendi constanti Zelo interfuisti; interfuisti etiam pro honesta ea & erudita, que inter ingenuos Literatos obtinuit, libertate, Prælectionibus Consultissimorum J̄ctorum Dn. D. MANTZELII & Dn. VOGELII, doctissimorum detorum, eorumque ex doctrinis egregios fructus reportavisti. Haustis ita Doctrinalibus juris privati; ad formallum cognitionem Te accinxisti & novissime in privatissimis Lectiōibus præcunte inclyto Practico D. Bœnigckio in Practica Practicata, modum procedendi in foris juxta singulas Processuum species, me interprete intellexisti. His etsi instructus sis; recte nihilominus in iis nondum acquiescis, exemplis convictus, quod, qui ante de juris cognitione, nec temere, gloriati fuerint, mox ad Arbenas Saxonum delati cum musis ramen suis obstupuerint viderintque quantum fuerit, quod nesciverint. Non enim possumus omnes omnia, nec posse debemus uno loco, tempore & studio. Abi igitur & redi lub Aupiciis ac Umbone MAGNIFICORUM TUORUM TUTELARUM, inque DEum fiducia stipatus, pietateque, doctrina solidiori & studiis fretus, recte fac & neminem time. Vale &, quod fecisti hactenus, me amare perge. Rostochii MDCCXXVII. d. 20. Novembr.

Rostock, Diss., 1724 / 27

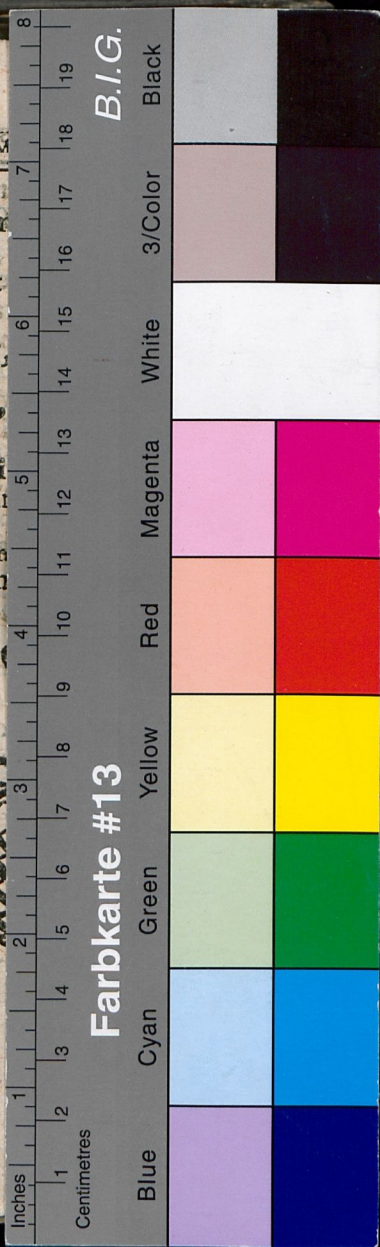

St.

4152

23
1927 2 a

DISPUTATIO JURIDICA
DE
**FONTIBUS JURIS
LUBECENSIS**

EJUSQUE
EXPLICANDI
PRINCIPIIS GENUINIS.
Indulgente Magnifico Fectorum Ordine

PRÆSIDE
**ERNESTO JOACHIMO
WESTPHALIO,**

J. U. Dr. & Adv. O.
In Academia Varniaca
A. M DCC XXVII. d. Octobr.

P. P.
RESPONDENTE
**CHRISTIANO FRIEDERICO
FISCHER,**
Lubecenfi.

ROSTOCHII,
Typis NICOL. SCHWIEGEROVII, Ampliff. Senat. Typogr.

